

ATHENS voice

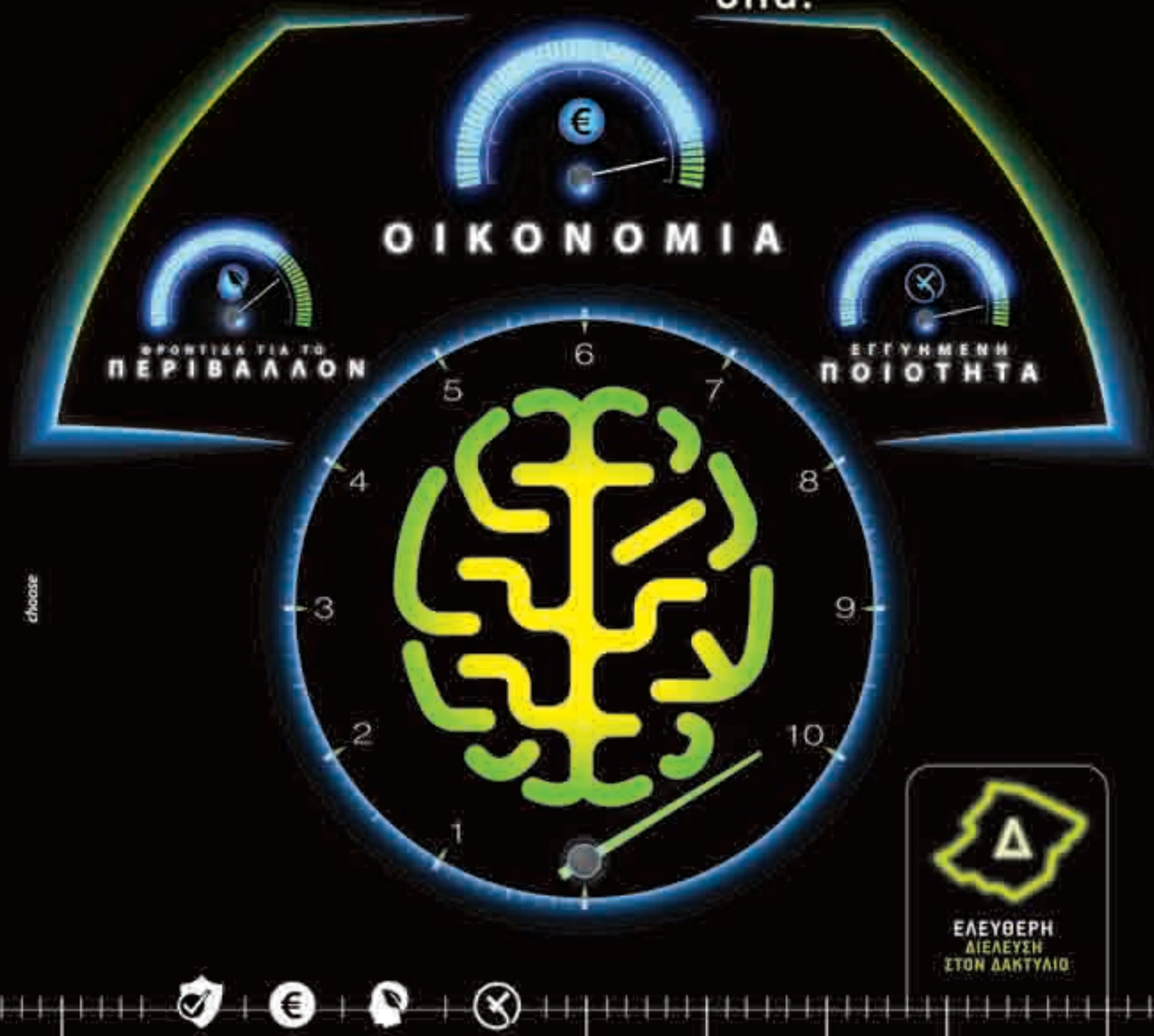
ΑΦΙΕΡΩΜΑ

1821-2021
200 χρόνια
από την
Επανάσταση
του 1821.
Και μετά;

Ο μεγάλος εικαστικός διαγωνισμός της ATHENS VOICE
Όλες οι συμμετοχές. Τα βραβεία.

Επιμέλεια: Αγγελική Μπιρμπίλη

Στην οδήγηση
τα μετράς
όλα.

Με Fisikon
μπορείς και να
τα έχεις όλα!

- Φθηνότερο έως και 65% από τα άλλα συμβατικά καύσιμα
- Πιο φιλικό στο περιβάλλον, καθώς περιορίζει δραστικά τους ρύπους
- Εγγυημένη ποιότητα καυσίμου

FISIKON

PHOSKO-METHO KINHSHLO FOR TIT APTA Epimn A.E.

Φυσική εξέλιξη

ΔΕΤΑ

www.fisikon.gr

Εκδότης-Διευθυντής Φώτης Γεωργελές

Σύμβουλος Έκδοσης Σταυρούλα Παναγιωτάκη
Διευθύντρια Σύνταξης Αγγελική Μπιρμπίλη

Γενική Διεύθυνση Διαφήμισης
Λουίζα Ναθαναήλ

Σύμβουλος Διοίκησης
Νικόλας Γαλανόπουλος

Art Director Φώτης Πεκληβανίδης

Τεχνικός διευθυντής Βάσιος Συντσοιράς

Υπεύθυνος Ύλης Τάκης Σκριβάνος
Επιμέλεια Ύλης Δήμητρα Γκρουσ,
Κωνσταντίνα Τσιγάκα

Διεύθυνση Web Δημήτρης Αθανασιάδης

Head of Native Advertising and Branded Content
Έφη Πάλλη

Συντακτική ομάδα: Κ. Αθανασιάδης, Ν. Αμανίτης, Μ. Βελέντζας, Ντ. Βλαχοπούλου, Σ. Βλέτσας, Κ. Βνάτσου, Ρ. Γεροδήμος, Ν. Γεωργελέ, Μ. Γκανά, Ι. Γκομούζα, Ν. Γεωργιάδης, Κ. Γιαννακίδης, Β. Γραμματικογιάννη, Β. Γρυπάρης, Θ. Ευθυμίου, Τ. Ζαραβέλα, Μ. Ζουμπουλάκη, Κ. Καϊμάκης, Κ. Καμπόσου, Δ. Καραθάνας, Β. Κορωνάιος, Σπ. Λαμπρόπουλος, Τζ. Μελιτά, Δ. Μαστρογιαννίτης, Β. Ματζάρογλου, Ελ. Μπεζιριάνογλου, Γ. Νένης, Γ. Χ. Παπαδόπουλος, Δ. Παπαδόπουλος, Π. Παναγιωτόπουλος, Κ. Παναγοπούλου, Ν. Παπαλιού, Γ. Παυριανός, Μ. Προβατάς, Τζ. Ρουσάκη, Α. Σκαράκη, Τ. Σκραπαλιώρη, Ζ. Σφυρή, Σ. Τριανταφύλλου, Zarastro, Σ. Τσιτσόπουλος, Γ. Φλωράκης, Ε. Ξελέτη, Γ. Ψύχας

Γραμματεία Σύνταξης Γεωργία Σκαμάγκα
info@athensvoice.gr
Υπεύθυνη οδηγού Δανάη Καμζόλα
avguide@athensvoice.gr

Ατελιέ Sotos Anagnos
Εικονογραφίες art@athensvoice.gr
Φωτό: Θανάσης Καρατζάς, Γιώργος Ζαρκώνης, Τάσος Βρεττός, Έκτορας Δ. Βούτσας, Κώστας Αμοιρίδης, Βαγγέλης Τάσης, Χρήστος Κισατζεκιάς, Δημήτρης Κλεάνθης, Μαρία Μαρκέζη, Πέτρος Νικόλαος

Digital Advertising Director Εύα Βαγγέλη

Advertising Manager Πένη Κράλιοβιτς

Direct Market Advertising Managers
Μιχάλης Δρακάκης, Εύα Βαλαμβάνου,
Νώντας Νταμπάνης

Υποδοχή Διαφήμισης Νίκη Σκαμάγκα
Συντονισμός Διαφήμισης Μαίρη Κούρτη
marketing@athensvoice.gr
Digital Traffic Manager Εύη Ταρνάρη
Digital Advertorial Coordinator Μίνα Γιαννάκη

Διεύθυνση Λογιστηρίου Έφη Μούρτζη
Λογιστήριο Ουρανία Μιχάλη, Βασίλης Νάκος,
Μαίρη Λυκούση

Διαχωρισμός - Εκτύπωση
«Καθημερινές Εκδόσεις ΑΕ»

Athens Voice S.A.
Χαρ. Τρικούπη 22, 106 79 Αθήνα
Σύνταξη: 210 3617.360, 3617.369
fax: 210 3632.317

Διαφημιστικό: 210 3617.530, fax: 210 3617.310
Athens Voice Radio 102.5: 210 3648. 213
Αγγελίες: 210 3617. 369
Λογιστήριο: 210 3617. 170

www.athensvoice.gr

Αν δεν βρίσκετε την Α.Β. στα σημεία διανομής,

ATHENS

Μπορείτε να επικοινωνήσετε στα τηλέφωνα:
210 3617.360, 210 3617.369
Κωδικός εντύπου: 7021
ISSN 1790-6164

Εβδομαδιαία εφημερίδα, διανέμεται δωρεάν. Απαγορεύεται η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική ή μερική, η διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της έκδοσης με οποιονδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό ή άλλο, χωρίς προηγούμενη γραπτή έγκριση του εκδότη.

Οι 830 «έξυπνοι» αισθητήρες που «συλλαμβάνουν» όσους παρκάρουν σε ράμπες και διαβάσεις

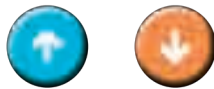
Τέλος στη συνήθεια ορισμένων οδηγών να παρκάρουν σε διαβάσεις και σε ράμπες ΑΜΕΑ επιχειρεί να δώσει ο Δήμος Αθηναίων, με την εγκατάσταση ηλεκτρονικού συστήματος αποτρεπτικής στάθμευσης στα επίμαχα σημεία. Ήδη, 830 τέτοιοι αισθητήρες έχουν τοποθετηθεί από τη λεωφόρο Αλεξάνδρας, το Κολωνάκι και την Ομόνοια μέχρι το Σύνταγμα, το Κουκάκι και το Παγκράτι. Κάθε αισθητήρας εμφανίζεται σε ηλεκτρονικό χάρτη του Κεντρικού Συστήματος Διαχείρισης Παραβάσεων της Δημοτικής Αστυνομίας και μέσω της πλατφόρμας λαμβάνονται δεδομένα τα οποία «ενημερώνουν» για την κατάληψη της διάβασης ή ράμπας από κάποιο όχημα. Με αυτόν τον τρόπο, το κέντρο επιχειρήσεων της Δημοτικής Αστυνομίας ενημερώνεται σε πραγματικό χρόνο για τις παραβάσεις και αυτόματα, μέσω φορητών συσκευών, ενημερώνονται και οι δημοτικοί αστυνομικοί, οι οποίοι βρίσκονται σε ακτίνα 500 μέτρων από το σημείο της παράβασης για τα περαιτέρω. Παράλληλα, έχει ξεκινήσει πιλοτικά τη σήμανση σε ράμπες με κίτρινο και πορτοκαλί χρώμα, προκειμένου αυτές να είναι όσο το δυνατό πιο ευδιάκριτες σε οδηγούς και πεζούς.

ΤΟ ΕΞΩΦΥΛΛΟ ΜΑΣ

Το εξώφυλλο μας φιλοτέχνησε ο **Δημήτρης Μερτζάς**. Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1967, όπου ζει και εργάζεται. Αποφοίτησε από τη Σχολή Σταυράκου το 1988 ως διευθυντής Φωτογραφίας. Το έργο του εξωφύλλου μας κέρδισε το 1ο βραβείο στον μεγάλο εικαστικό διαγωνισμό με θέμα «200 χρόνια από την Επανάσταση του 1821. Και μετά!».

Info-DIET

Της ΣΤΑΥΡΟΥΛΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΚΗ

ΤΟ «ΘΡΑΥΣΜΑ FAGAN»

Σαν να ξεκινάς ένα παζλ 1.000 κομματιών που ελπίζεις να το τελειώσεις.

ΜΟΥΣΙΚΟ ΚΟΥΤΙ

Το αντιστάθμισμα στην Κοκλωνίαση των ημερών. (Κάθε Τετάρτη στην ΕΡΤ)

ΠΡΙΒΕ ΠΑΡΤΙ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

Με αυστηρό dress code: Βερσαλλίες, Κανένα Ντουμπάι.

Η ΕΙΚΟΝΑ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Παρκαρισμένο αυτοκίνητο κανονικά πάνω στο πεζοδρόμιο σκεπασμένο με... κουκούλα.

ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΕΣ ΚΑΙ ΘΡΙΑΜΒΟΙ

Είναι αριστούργημα η μίνι σειρά ντοκιμαντέρ του Στάθη Καλύβα. Αλλά το Όσκαρ θα τα μοιράσουμε στους τρεις σκηνοθέτες της: Αλέξανδρο Μερκούρη, Ανδρέα Αποστολίδη και Γιούρι Αβέρωφ.

ΤΑ ΜΕΛΟΜΑΚΑΡΟΝΑ ΤΟΥ FRESH

Με σιμιγδαλί και μέλι, μικρές μπουκίτσες, υπέροχα. Το best seller των εορτών. Θα τα τρώμε μέχρι τον Αύγουστο.

ΤΟ COFFEE BOOK ΤΟΥ ΜΗΝΑ

«Renegades: Ασυμβίβαστοι, Γεννημένοι στην Αμερική». Το βιβλίο με τις συζητήσεις δύο επιστήθιων φίλων, του Μπάρρακ Ομπάμα και του Μπρους Σπρίνγκστιν. (Από τις εκδόσεις Athens Bookstore Publications)

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΚΠΤΩΣΕΙΣ

Δεν έχει ξαναγίνει ή εγώ τώρα το αντιλήφθηκα; Μπαίνω σε κατάσταση ρούχων να πάρω κάλτσες και μου λένε: Δεν έχουμε εκπτώσεις στα αξεσουάρ! Μπαίνω σε κατάσταση με τσάντες και μου λένε (για το ίδιο μοντέλο τσάντας): Δεν έχει έκπτωση η μαύρη. Μόνο η φούξια! (την οποία φούξια ούτε ο Σεφερλής στο Δελφινάριο θα καταδεχόταν να κρατήσει) Μπαίνω σε κατάσταση με αξεσουάρ και μου λένε: Εκπτωτικά έχει μόνο στο βάθος. Στο βάθος υπάρχει: Μια ζώνη με παγιέτα που αν την έβλεπε η Ζωζώκα θα έμπηγε τα κλάματα και ένα μπροκάρ σακάκι που θα έκανε τα αντίστοιχα του Γιώργου Μάγκα να μοιάζουν με Yamamoto. Μπαίνω σε κατάσταση ηλεκτρονικών με εκπτώσεις από 20-50%. Πού έχετε εκείνα με τη μισή τιμή, ρωτώ τον υπάλληλο. Και μου δείχνει μια Kodac rocket instamatic! (Μας δουλεύουν ή ιδέα μου είναι!)

ΣΕΙΣΜΟΙ

Πάνε πάνω κάτω στην Ελλάδα, λες και κάνουν περιοδεία.

ΚΡΑΓΙΟΝ ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΔΙΠΛΗ ΜΑΣΚΑ

Σαν να σε έχει βιάσει ο Robert Smith των Cure.

Η ΑΤΑΚΑ ΤΟΥ ΜΗΝΑ

«Αν βάλετε λίγο πιο βαθιά τον στυλέο στη μύτη, τότε το σελφ γίνεται ράπιντ». (από λοιμωξιολόγο)

★ ΛΟΓΙΑ ΠΟΥ ΑΚΟΥΣΤΗΚΑΝ ΔΗΜΟΣΙΩΣ ΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ ★

Εμβολιαστικό Κέντρο Προμηθέας. Ο φαντάρος-νοσηλεύτης ετοιμάζεται να εμβολιάσει μεσόκοπο κύριο:
-Μη με πονέσεις, ε;
-Του Υγειονομικού είμαστε κύριε, δεν είμαστε Πεζοναύτες.
(Μαρούσι, Δευτέρα βράδυ)

«Θέλω να πάμε να φάμε ψάρια και όστρακα που είναι αφροδίσια».
(Ζευγαράκι, οδός Βεάκη, Περιστέρι, Σάββατο απόγευμα)

Ιστορίες μέσα σε ταξί
Οδηγός: Με τι ασχολείσαι;
Πελάτης: Σε εταιρεία πληροφορικής.
Οδηγός: Δηλαδή τι κάνεις;
Μεταφέρεις πληροφορίες;
Μυστικός είσαι;
(Κολωνάκι - Βριλήσσια, Παρασκευή βράδυ)

Αντιεμβολιαστής οδηγός:
Οι μπατονέτες έχουν καρκινικά κύτταρα.
Πελάτης:
Μα η μπατονέτα μπαίνει για δευτερόλεπτα στη μύτη.

Οδηγός:
Και το σεξ κρατάει δευτερόλεπτα αλλά παθαίνεις AIDS.
(Σύνταγμα - Ψυχικό, Τετάρτη βράδυ)

Ταξιτζής γκρινιάζει ασταμάτητα για τα πάντα: για την κίνηση, για τους ανεμβολιαστούς, για τους ρομά, λέει, λέει, λέει και στο τέλος:

«Αυτά. Τελεία και παράγραφος».
(Διαδρομή Αμπελόκηποι - Εξάρχεια, Τρίτη πρωί)
ΓΙΑΝΝΗΣ ΝΕΝΕΣ
panikoval500@gmail.com

ΤΑ ΝΟΥΜΕΡΑ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Του ΣΤΑΜΑΤΗ ΖΑΧΑΡΟΥ

16 Δεκεμβρίου 2021 είναι η ημερομηνία που γράφει το test covid του Novak Djokovic. Βάση του συγκεκριμένου θετικού αποτελέσματος, ο Σέρβος πρωταθλητής δικαιολόγησε τον μη εμβολιασμό του. Την επομένη όμως της δικαίωσής του από αυστραλιανό δικαστήριο, το γερμανικό Spiegel αποκάλυψε ότι υπάρχει και δεύτερο έγγραφο με ίδιο σειριακό αριθμό, στο οποίο ο τενίστας εμφανίζεται «αρνητικός». Κάτι δεν πάει καλά εδώ.

20 νίκες σε τουρνουά Grand Slam (ήτοι Australian Open, French Open-Roland Garros, Wimbledon και U.S. Open) έχει στην κατοχή του ο Djokovic. Ρεκόρ που έχουν ισοφαρίσει μόνο οι Rafael Nadal και Roger Federer.

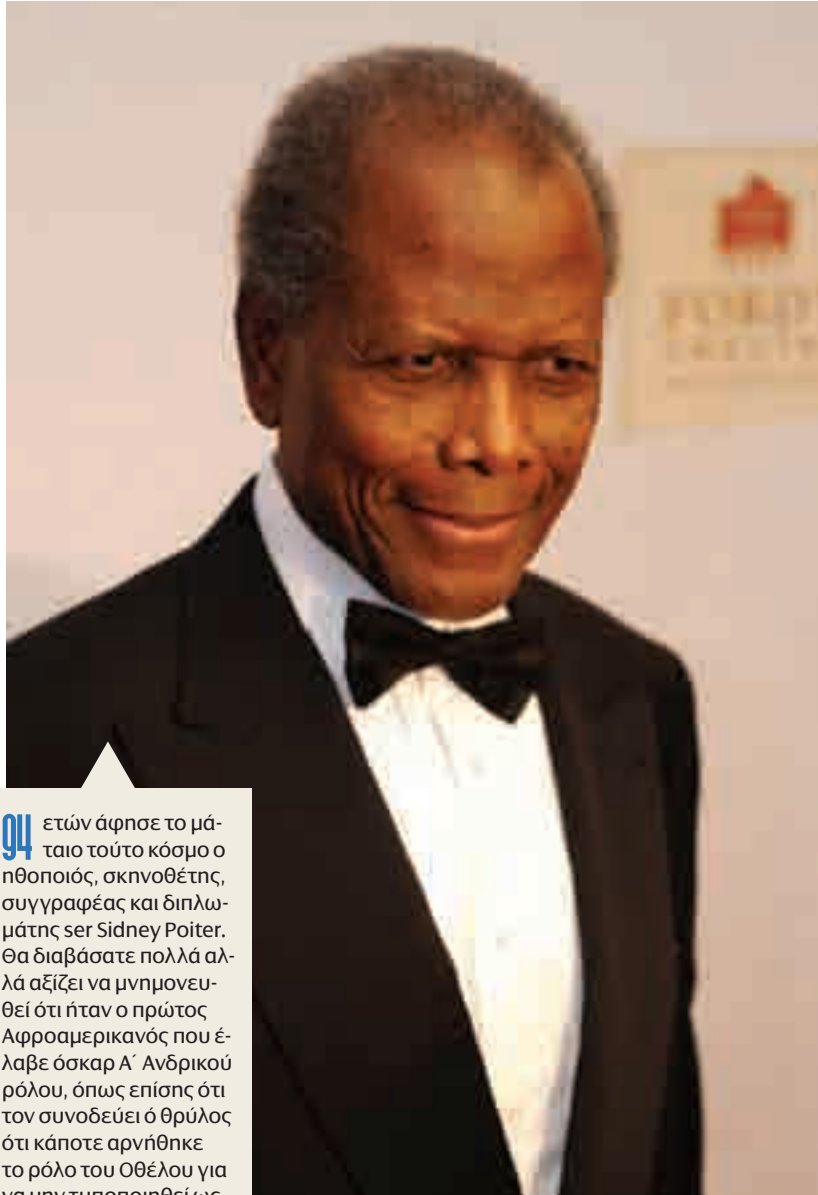
9 τίτλους στο αυστραλιανό τουρνουά έχει στην κατοχή του ο Σέρβος. Μεταξύ τους, τους τρεις τελευταίους.

1905 ήταν το πρώτο έτος διεξαγωγής του Australian Open.

3-0 σερ ήταν το σκορ με το οποίο κέρδισε στο U.S. Open τον Djokovic ο Ρώσος Daniil Medvedev στις 12 Σεπτεμβρίου του 2021. Έτσι ανέκοψε την πορεία του Σέρβου προς την κατάκτηση ενός calendar grand slam, ήτοι, να κερδίσει και τους τέσσερις τίτλους των major tournaments σε ένα ημερολογιακό έτος.

11.015 πόντους έχει στην παγκόσμια κατάταξη ATP Ranking ο Novak Djokovic και φυσικά βρίσκεται στην πρώτη θέση. Ακολουθείται από τον Medvedev ο οποίος έχει 8.935. Ο Τσιτσιπάς είναι τέταρτος με 6.540 πόντους.

12 Ιουλίου 2021 έγραψε το ημερολόγιο όταν ο Νίκος Χαρδαλιάς, επικεφαλής ακόμη τότε της Πολιτικής Προστασίας, αρνήθηκε την είσοδο στη χώρα στους ποδοσφαιριστές της Γαλατάσεραϊ καθώς αρνήθηκαν να υποβληθούν σε τεστ κορωνοϊού, όπως είχε υποδείξει ο αλγόριθμος. Αν το δει κανείς με γη-

© EPA / MICHAEL REYNOLDS

94 ετών άφησε το μάταιο τούτο κόσμο ο ηθοποιός, σκηνοθέτης, συγγραφέας και διπλωμάτης ser Sidney Poiter. Θα διαβάσατε πολλά αλλά αξίζει να μην μνησθώ ότι ήταν ο πρώτος Αφροαμερικανός που έλαβε όσκαρ Α' Ανδρικού ρόλου, όπως επίσης ότι τον συνοδεύει θρόνος ότι κάποτε αρνήθηκε το ρόλο του Οθέλου για να μην τυποποιηθεί ως «μαύρος καλλιτέχνης».

πδικούς όρους θα μπορούσε να καταλήξει στο συμπέρασμα «τι να μας πούνε τώρα τα γατάκια τα καγκουρό».

22,7% τηλεθέαση στο ονομαζόμενο δυναμικό κοινό πέτυχαν οι Ράδιο Αρβύλα στην πρώτη εκπομπή τους για το 2022 και μετά φυσικά από τον σάλο που προκλήθηκε για τις αποτρόπαιες πράξεις του Στάθη Παναγιωτόπουλου αλλά και για το αν οι υπόλοιποι γνώριζαν και τον κάλυπταν, κάτι που οι παρουσιαστές αρνούνται.

19% ήταν το μερίδιο τηλεθέασης στο γενικό σύνολο.

8,7% ήταν η τηλεθέαση στο δυναμικό κοινό της πρώτης εκπομπής της ιστορικής σειράς ντοκιμαντέρ «Καταστροφές και

θρίαμβοι», την οποία επιμελείται ο Στάθης Καλύβας. Σε βιβλίο, άλλωστε, του καθηγητή της Οξφόρδης βασίζεται η σειρά.

2 αφορισμούς εξέδωσε ο Μητροπολίτης πρώην Καλαβρύτων και Αιγιαλείας Αμβρόσιος την περασμένη εβδομάδα. Αφορούσαν τον συγγραφέα Χρήστο Χωμενίδη και τον καθηγητή Ηλία Μόσιαλο. Η Ιερά Σύνοδος έβαλε ένα τέλος στις μεσαιωνικές πρακτικές, εξηγώντας ότι «αρμοδιότητα επιβολής αφορισμού έχει μόνο η Ιερά Σύνοδος της Ιεραρχίας της Εκκλησίας της Ελλάδος, δηλαδή η Ολομέλεια των Μητροπολιτών της, και πως κάθε άλλη απόφαση που εκδίδεται είναι ανυπόστατη και ανίσχυρη». Κάτι σαν το μονοπώλιο του αφορισμού, δηλαδή. Βοήθειά μας...

7.989 άτομα κρατούνται από τα όργανα

του Υπουργείου Εσωτερικών, ανακοίνωσε στις 10 Ιανουαρίου η κυβέρνηση του Καζακστάν μετά από μια εβδομάδα σκληρών συγκρούσεων μεταξύ πολιτών, συμμοριών, δυνάμεων ασφαλείας και δυνάμεων που έστειλαν οι υπόλοιπες πρώην σοβιετικές δημοκρατίες, δηλαδή η Ρωσία.

164 άνθρωποι σκοτώθηκαν στη διάρκεια των ταραχών, σύμφωνα με ανάρτηση της κυβέρνησης σε μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

28 χρόνια κυβερνούσε τη χώρα ο Νουρσουλάν Αμπισούλι Ναζαρμπάγεφ, αμέσως μετά τη διάλυση της ΕΣΣΔ. Πραιτίστηκε το 2019.

1 δισ. δολάρια έχει μεταφέρει σε εμβάσματα πετρελαίου σε ιδιωτικούς του λογαριασμούς σε άλλα κράτη, ο Ναζαρμπάγεφ,

σύμφωνα με τη Wikipedia. Η ίδια πηγή αναφέρει ότι η οικογένειά του ελέγχει πολλές σημαντικές επιχειρήσεις στο Καζακστάν.

98% των ψήφων είχε λάβει στις εκλογές του 2015 ο 81 ετών σήμερα Ναζαρμπάγεφ, ο οποίος φέρει τον τίτλο «ηγέτης του έθνους». Ο «ηγέτης» έχει κατηγορηθεί για καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από αρκετές διεθνείς οργανώσεις.

97 υδροσίφωνες και 9 ανεμοστρόβιλοι καταγράφηκαν στην Ελλάδα μέσα στο 2021.

24 σίφωνες θαλάσσης εμφανίστηκαν τον Οκτώβριο και 23 τον Ιανουάριο.

21 εξ αυτών εμφανίστηκαν στα Δωδεκάνησα, περιοχή που είναι πρώτη στην εμφάνιση τέτοιων φαινομένων. Κανένας δεν εμφανίστηκε στην Αττική.

16 εκατομμύρια τεστ έγιναν από την Κυριακή μέχρι τη πρωί της Τρίτης σύμφωνα με τον υπουργό Υγείας Θάνο Πλεύρη, κατά τη διαδικασία ικνυλάτησης για την επιστροφή των μαθητών στα σχολεία.

15.547 κρούσματα εντοπίστηκαν με το πρώτο self test, εκ των οποίων 2.300 αφορούσαν σε εκπαιδευτικούς.

9.688 ήταν τα κρούσματα που εντοπίστηκαν με το δεύτερο τεστ. Η επίσημη εφαρμογή του ΣΥΡΙΖΑ κατακεραυνώνει την Κεραμώς καθώς θεωρεί ότι ο ιδίος «θερίζει» στα σχολεία. Λογικό, θα μπορούσαμε να τα κρυσώμε με κάτι απ' το χαλί και να μην ανησυχούμε κανείς.

17 ετών ήταν ο γιος της διάσημης Ιρλανδής τραγουδίστριας Sinéad O'Connor, ο οποίος αυτοκτόνησε. Τα βρετανικά ταμπλόιντ αναφέρουν ότι ο Sein σχεδίαζε την κηδεία του εδώ και έναν περίπου χρόνο.

3 χρόνια πριν η Sinéad είχε ασπασθεί το Ισλάμ και είχε αλλάξει το όνομά της σε Shuhada' Sadaqat.

VERBA VOLANT

ΠΑΥΛΟΣ ΧΑΪΚΑΛΗΣ

«Θα ασχοληθώ με το κόμμι που είναι η αστρολογία, γιατί έχω αρκετές γνώσεις, θα έλεγα. Και θα σας αποκαλύψω ότι ετομαζώ πράγματα μέσα από το διαδίκτυο και σε συνεργασία με μία εταιρεία που θα βοηθήσουμε τις γυναίκες μέσω της αστρολογίας, στο θέμα των γεννήσεων». Ο πλέον επιτυχημένος υφυπουργός Εργασίας της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑΝΕΛ δεν είναι κομμήτης στον χώρο των αστρολογικών προβλέψεων. Το 2020 είχε ζητήσει να διδάσκεται στα σχολεία. Δεν πρόλαβε όμως να γίνει υπουργός Παιδείας σε επόμενο ανασχηματισμό, τον έφαγαν τα συμφέροντα, το κεφάλαιο και η τρούικα...

ΣΤΑΜΑΤΗΣ ΓΟΝΙΑΔΗΣ

«Κουνάω αντικείμενα από μακριά, χαρτιά... Το κάνω. Με τα χέρια μου. Άμα σου κάνω στο κεφάλι έτσι το μυαλό σου θα κουνιθεί». Το διάσημο μνείσιον από τα Θερμιά μάλλον αγόρασε playstation και ανακάλυψε τη χαρά του ασύρματου χειριστηρίου. Δεν φταίει αυτός που νομίζει ότι κουνάει σ' αλήθεια πράγματα. Φταίει ο Παπανέζοι κομμιοτεράκηδες που τα κάνουν τόσο ρεαλιστικά.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΑΠΑΔΗΜΟΥΛΗΣ

«Ουδέποτε έγινε έξωση ούτε εμένα ούτε από μέλος της οικογένειάς μου σε ενοικιαστρία ακινήτου, όπως ψευδώς αναφέρεται σε σχετικά δημοσιεύματα. Μετά από πέντε μήνες που συσσωρεύονταν χρέη, απλήρωτα ενοίκια και λογαριασμοί, η συνήγορος του γιου μου αιτήθηκε μία διαταγή απόδοσης μισθίου». Ο «Έλληνας Τράμπ» (δεν είναι πολιτικός ο χαρακτηρισμός, σχετίζεται μόνο με το real estate) αρνείται τις συκοφαντικές κατηγορίες. Κακιασμένα νομικά sites που πολεμούν τον Δημήτρη αναφέρουν ωστόσο ότι η Διαταγή Απόδοσης Μισθίου είναι «Ο δρόμος για την άμεση έξωση του δύστροπου μισθωτή».

ΡΑΧΗΛ ΜΑΚΡΗ

«Στη Φλώρινα πρώτη φορά στην ιστορία δεν αγιάστηκαν τα νερά και δεν διαμαρτυρήθηκε ουδείς (sic). Ο μη αγιασμός των υδάτων είναι πολύ κακό πράγμα πάντως. Ήδη το βιώνουν». Ο πόρισμα της πρώην βουλευτού ΣΥΡΙΖΑ-Προεδρευτική Συμμαχία κυρίας Ραχήλ Μακρή, σχετικά με τον σεισμό της Φλώρινας καθώς η ανάρτησή της συνοδεύτηκε από εικόνα με στατιστικά σχετικά με τη δόνηση.

ΚΩΣΤΑΣ ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ

«Το βράδυ των εκλογών θα έχουμε Τσίπρα πρωθυπουργό και κυβέρνηση συνεργασίας». Πριν προλάβουν να λειδορήσουν τη δήλωση διάφορα παπαγαλάκια, ας τη δούμε και από μια άλλη οπτική σκοπιά. Ο νεαρός βουλευτής ανεβάσει τόσο τον πήχη, ώστε αν ο «ηγέτης» δεν τα καταφέρει, η «έξοδος» θα μοιάζει μονόδρομος. Σατανικό.

ΚΛΗΡΙΚΟΙ ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ

Η Σώτη Τριανταφύλλου υπενθυμίζει το ξεχασμένο αίτημα του διαχωρισμού της εκκλησίας από το κράτος και σχολιάζει το εκκλησιαστικό δημοσιοϋπαλληλίκι

Λέμε τα ίδια και τα ίδια επειδή συμβαίνουν τα ίδια και τα ίδια. Θα ξαναπώ τα ίδια περί ιερωμένων της αγίας ορθόδοξου εκκλησίας μας, μερικοί εκ των οποίων αφορίζουν απίστευτους —ας γελάσω! Η στάση μιας μερίδας ιερέων στα προβλήματα της πανδημίας —η οποία έφερε έτσι κι αλλιώς στην επιφάνεια τον θρησκευτικό φανατισμό, τη χριστιανική μισογυνία, την αλαζονεία της εκκλησίας ως κράτος εν κράτει— φέρνει στην επιφάνεια και το ξεχασμένο αίτημα μιας (μικρής) μερίδας Ελλήνων: τον διαχωρισμό της εκκλησίας από το κράτος που σημαίνει, μεταξύ άλλων, περιορισμό της εξουσίας των ιερωμένων, μηδενισμό (ή σχεδόν) των κρατικών χορηγιών και κατάργηση του δημοσιοϋπαλληλικού καθεστώτος των ρασοφόρων.

Δεν είμαστε η μοναδική χώρα στην Ευρώπη που χρηματοδοτεί την εκκλησία, είμαστε όμως η μοναδική χώρα όπου τη χρηματοδοτεί καθ' ολοκληρίαν. Το αποτέλεσμα είναι οι ιερωμένοι να εμπλέκονται περισσότερο στα πολιτικά ζητήματα και πολλοί από αυτούς να οργανώνουν με θράσος την ιδιωτική ζωή των πιστών· να τους καθοδηγούν με ιδέες του 19ου αιώνα και να τους φοβερίζουν με χριστιανικές απειλές τιμωρίας. Σ' αυτό δεν ευθύνονται μόνο οι επαγγελματίες της εκκλησίας, ευθύνεται και το ποίμνιο — η λέξη τα λέει όλα. Ωστόσο, ακόμα και στο ελληνικό πλαίσιο της θρησκοκλησίας, κάποιες μεταρρυθμίσεις μπορούν να γίνουν: για παράδειγμα, το να πληρώνεται το εκκλησιαστικό προσωπικό από το εκκλησιασμά, όχι μέσω της γενικής φορολογίας. Φαντάζομαι πως, αφού οι Έλληνες δηλώνουν ενθουσιωδώς χριστιανοί ορθόδοξοι και δεν επιθυμούν τον διαχωρισμό της εκκλησίας από το κράτος, είναι πρόθυμοι να φορολογούνται για τη συντήρηση και ανάπτυξη της πίστης τους. Φόροι των

υπολοίπων δεν θα έπρεπε να διοχετεύονται στην εκκλησία. Σε πολλές χώρες, οι πολίτες συνεισφέρουν 0,7-1% του ετησίου φόρου εισοδήματος στην εκκλησία της αρεσκείας τους. Και στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες, ακόμα και σ' εκείνες με μεγάλα ποσοστά θρησκευομένων όπως η Ιρλανδία και η Ιταλία, το κράτος δεν χρηματοδοτεί την εκκλησία και δεν συνεισφέρει στους μισθούς των κληρικών. Οι κληρικοί πληρώνονται αποκλειστικά από τις εκκλησίες τους.

Επειδή στην Ελλάδα, όπως επίσης έχουμε επαναλάβει πολλές φορές, τα αυτονόητα πράγματα δεν είναι αυτονόητα, θα πρέπει επιτέλους να καταλάβουμε ότι οι κληρικοί οφείλουν να υπόκεινται στους νόμους του κράτους: προς το παρόν, χαιρούν ελευθερίας που σκοντάφτει, λόγω χάρη, στη νομοθεσία περί ισότητας των φύλων —διαπαιδαγωγούν τους πολίτες σε αντίθεση με τον νομικό πολιτισμό της χώρας· αντιπολιτεύονται την ίδια τη νομιμότητα. Πολλοί επιδίδονται σε σκοταδιστική προπαγάνδα εκμεταλλευόμενοι την αμορφωσιά, την ευπιστία και τους θρησκευτικούς φόβους του εκκλησιάσματος. Εξάλλου, οι ιερωμένοι, ως δημόσιοι υπάλληλοι, δεν αντιμετωπίζουν κυρώσεις και απο-

λύσεις· αράζουν άνετα και αυτάρεσκα σε ένα γραφειοκρατικό σύστημα που τους προστατεύει ενώ ταυτοχρόνως τους παραχωρεί ευρύ πεδίο επιρροής.

Η ελληνική εκκλησία θα έπρεπε να γίνει αυτοδιοικούμενη με τους μισθούς να καταβάλλονται από εσωτερικό εκκλησιαστικό μηχανισμό. Επίσης, απαιτούνται μειώσεις μισθών: η παπαδοσύνη δεν μπορεί να είναι καταφύγιο επαγγελματικού βολέματος. Τέλος, χρειάζεται κάποια αναβάθμιση της εκπαίδευσης των κληρικών: μερικοί δεν διαφέρουν σε τίποτα από τους φονταμενταλιστές ιμάμνες. **Α**

ΟΙ ΚΛΗΡΙΚΟΙ ΟΦΕΙΛΟΥΝ ΝΑ ΥΠΟΚΕΙΝΤΑΙ ΣΤΟΥΣ ΝΟΜΟΥΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

NEW!

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ

σε όλα τα βιβλιοπωλεία
και στην **ATHENS VOICE**,
Χαριλάου Τρικουπη 22

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ ΠΑΤΑΚΗΣ

ATHENS
voicebooks

Πώς πρέπει να ετοιμαστούμε

Οι επιστήμονες **Γιώργος Καργιολάκης, Γιώργος Παππάς, Μυρτάνη Πιερή και Γιάννης Πρασάς**

Του ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗ

Γιώργος Καργιολάκης

Βιολόγος με μεταπτυχιακό στη Μοριακή Ιατρική και διατριβή στην Ιολογία και στη γρίπη

Μολονότι εδώ και πάνω από ένα εξάμηνο είναι διαθέσιμη στους πάντες (τουλάχιστον στον Δυτικό κόσμο) μια σειρά από εξαιρετικά αποτελεσματικά εμβόλια κατά του κορωνοϊού, ακόμη μάλλον είναι νωρίς να μιλάμε για την οριστική τιθάσευση της πανδημίας, κυρίως λόγω του μεγάλου αριθμού ανεμβολίαστων/αρνητών και των διαρκών μεταλλάξεων του ιού – το χειμωνιάτικο δίμηνο που έχουμε μπροστά μας είναι, δυστυχώς, απρόβλεπτο. Ωστόσο, η οριστική λύση (πιστεύουμε ότι) δεν θα αργήσει. Σε κάθε περίπτωση όμως, είναι απολύτως βέβαιο ότι το μέλλον θα έχει και άλλες πανδημίες. Πώς πρέπει, λοιπόν, να προετοιμαστούμε για την επόμενη; Η μήπως είναι άραγε νωρίς για κάτι τέτοιο; Θέσαμε αυτό το ερώτημα σε τέσσερις έγκριτους επιστήμονες, τις σχεδόν καθημερινές παρεμβάσεις των οποίων παρακολουθούν χιλιάδες άνθρωποι στη χώρα μας – και τους ευχαριστούμε θερμά για αυτό – και ιδού τι είχαν την καλοσύνη να μας απαντήσουν:

ΒΒ Αν και είναι αρκετά πρόωμο να μιλήσουμε για το τέλος της πανδημίας, είναι φανερό ότι η ανθρωπότητα χρειαζόταν εξαρχής ένα μακροπρόθεσμο πλάνο αντιμετώπισης πανδημιών και, σε αντίθεση με όσα ίσως πιστεύαμε, αυτό δεν υπήρχε. Ο επιστημονικός κόσμος γνώριζε και προειδοποιούσε χρόνια τώρα για επερχόμενες πανδημίες, μιας και ζούμε σε μια εποχή που οι μετακινήσεις από το ένα μέρος του κόσμου στο άλλο είναι πιο εύκολες από ποτέ και η επέμβαση του ανθρώπου στα οικοσυστήματα έχει φτάσει ή και έχει ξεπεράσει κάποια όρια. Η πανδημία ανέδειξε πολλά προβλήματα εντός της επιστημονικής κοινότητας, αλλά και λόγω της ανεπάρκειας των κυβερνήσεων διαχρονικά να επενδύσουν στην έρευνα και στη Δημόσια Υγεία. Ακόμη και τώρα που βρισκόμαστε σε αυτό το στάδιο της πανδημίας, και δύο χρόνια μετά, οι πολιτικές παγκοσμίως συνεχίζουν να κάνουν το ένα λάθος πίσω από το άλλο και να υποτιμούν την κατάσταση και τον ιό, λες και δεν έχουν πάρει το μάθημά τους. Η πανδημία πρώτα από όλα λέγεται έτσι, γιατί αφορά όλο τον κόσμο. Παρά το γεγονός ότι είναι αρκετά δύσκολο να συγχρονιστούν ως προς τις απαιτούμενες ενέργειες οι χώρες όλου του κόσμου, αρκούσε και αρκεί να δώσουν τον βηματισμό και τις κατευθύνσεις συγκεκριμένες χώρες, και στη συνέχεια αργά ή γρήγορα θα ακολουθούσαν όλοι. Το θέμα λοιπόν είναι τι μπορεί να γίνει τώρα. Η μπάλα καλώς ή κακώς βρίσκεται στις «ακίδες» του ιού και εμείς απλά παρακολουθούμε. Τα σενάρια λίγο πολύ γνωστά:

Α. Ο ιός γίνεται ενδημικός και έχουμε ετήσια κύματα κατά τη διάρκεια του χειμώνα, όπως με τη γρίπη. Το θέμα βέβαια είναι τι σημαίνει ενδημικός SARS-CoV-2 και τι σημαίνει η προσθήκη του στις ετήσιες ιώσεις του αναπνευστικού. Οπότε, σε κάθε περίπτωση, χρειάζεται μια μακροπρόθεσμη επένδυση στο σύστημα Υγείας, ώστε να αναβαθμιστεί στις νέες απαιτήσεις αυτής της προθήκης.

Β. Το λιγότερο πιθανό σενάριο: Ο ιός γίνεται ρινοϊός (τόσο ήπιος) για τους εμβολιασμένους και όσους έχουν μολυνθεί, και μια συνηθισμένη γρίπη για τους υπόλοιπους – ή κάτι ακόμη πιο ήπιο – και φτάνουμε σε μια παγκόσμια συλλογική ανοσία.

Γ. Ο ιός συνεχίζει να μας δίνει για αρκετά χρόνια διάφορες παραλλαγές, και ουσιαστικά χρειαζόμαστε συχνά αναβαθμισμένα εμβόλια. Οι νέες παραλλαγές μπορεί να ξεφεύγουν από το ανοσοποιητικό, και έτσι να κάνουμε συνεχώς πσωγυρίσματα.

Δ. Οι κυβερνήσεις παγκοσμίως αποφασίζουν ότι δεν γίνεται να συνεχιστεί αυτό και αποφασίζουν πιο αυστηρές στρατηγικές και συνεργασία, εμβολιασμό του πληθυσμού της Αφρικής και της ΝΑ Ασίας κ.ο.κ., για να δώσουν ένα τέλος στην πανδημία.

Σε όλες τις περιπτώσεις, αυτό που οφείλουμε ως ανθρωπότητα να κάνουμε είναι να φτιάξουμε ένα μακροπρόθεσμο πλάνο γι' αυτή και την επόμενη πανδημία. Ξέρουμε ότι στην αρχή λειτούργησαν τα πιο αυστηρά μέτρα και το λεγόμενο *precautionary principle*. Η συνεχής επάρκεια σε μάσκες είναι ζωτικής σημασίας, όπως και η δυνατότητα αύξησης της παραγωγής με γρήγορους ρυθμούς όταν χρειάζεται. Η τεχνολογία των εμβολίων έχει ήδη δείξει τις δυνατότητές της και οι ρυθμιστικές Αρχές

ανά τον κόσμο πήραν πολύ χρήσιμα μαθήματα για τη γρήγορη, ποιοτική και αποτελεσματική αξιολόγηση νέων εμβολίων. Σε κάθε περίπτωση, υπάρχουν πολλά περιθώρια βελτίωσης, όπως να γίνει επένδυση σε εισπνεόμενα εμβόλια και σε τεχνολογίες που θα μπορούν να παράγουν μαζικά και άμεσα πολλά εμβόλια. Σημαντική είναι και η επένδυση σε υποδομές που θα εξασφαλίζουν στον εργαζόμενο, και σε όλους τους κλειστούς χώρους, σωστό αερισμό με κατάλληλους καθαριστές αέρα. Τέλος, η επένδυση στη Δημόσια Υγεία και η διεπιστημονική διαχείριση κρίσεων δεν είναι πλέον ακόμη ένα λαϊκίστικο αίτημα, αλλά επιτακτική ανάγκη. Και σίγουρα δεν μπορεί να αφορά μια χώρα σε εθνικό επίπεδο, οπότε η δημιουργία συντονιστικών οργάνων που θα κατευθύνουν το *pandemic preparedness*, δίνοντας και μια τοπική ευελιξία, καλό θα ήταν να γίνει σε διεθνές επίπεδο και να μην περιορίζεται σε συγκεκριμένες χώρες ή να έχει τοπικά χαρακτηριστικά.

Το πιο σημαντικό όμως είναι ότι ως κοινωνία καλό θα ήταν να ξανακοιτάξουμε τις προτεραιότητές μας και την «άνευ όρων» παράδοσή μας στον ακραίο ατομικισμό, να αναθεωρήσουμε την κανονικότητα που αδιαφορεί για την ευρύτερη επιβίωση και συμβίωση του είδους μας με τους άλλους οργανισμούς στον πλανήτη, και να κατανοήσουμε ότι δεν γίνεται να έχουμε αέναη ανάπτυξη ως ανθρωπότητα.

Ε για την επόμενη πανδημία

μας λένε όλα όσα πρέπει να κάνουμε από σήμερα, για να είμαστε έτοιμοι την επόμενη φορά

Γιώργος Παππάς

Παθολόγος, ερευνητής για τα επιδημιολογικά των λοιμώξεων

Μπορούμε να προλάβουμε την επόμενη πανδημία; Αυτό απαιτεί πρώτον τροποποίηση ανθρωποκεντρικών συμπεριφορών και κατανόηση της έννοιας της πλανητικής υγείας. Η εκχέρσωση δασικών εκτάσεων θα μας φέρνει σε επαφή με κρυμμένα παθογόνα. Οι συνθήκες της βιομηχανικής εκτροφής ζώων θα προδιαθέτουν πάντα εμφάνιση νέων στελεχών ή μεταπήδηση παθογόνων με τελικό αποδέκτη τον άνθρωπο.

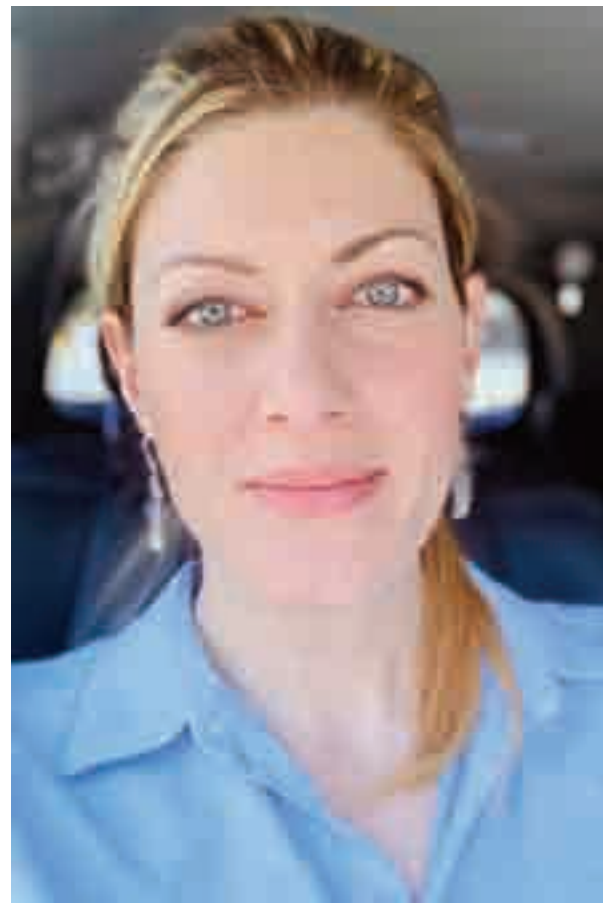
Μπορούμε να ενισχύσουμε το σύστημα ενεργότητάς μας απέναντι σε πιθανούς κινδύνους; Θα πρέπει να αναγνωρίσουμε πιθανούς στόχους (δεν είναι εύκολο, αναλογιστείτε ότι το 2001, αν έλεγες κορωνοϊός, θα γελούσαν όλοι οι αρμόδιοι), να εξερευνήσουμε τη διάχυσή τους στο περιβάλλον και τη δυναμική τους, να αναπτύξουμε παγκόσμια λειτουργικά συστήματα ανίχνευσης αναδυόμενων παθογόνων, να μοιραστούμε έγκαιρα την πληροφορία, να δράσουμε προληπτικά, εν ανάγκη και με κάποιους ταξιδιωτικούς περιορισμούς. Βασικά χρειαζόμαστε έναν λιγότερο διπλωματικό και πε-

ρισσότερο επεμβατικό Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας, αλλά δεν είμαι σίγουρος αν τον θέλουμε.

Μπορούμε να είμαστε έτοιμοι ως πολιτεία; Θέλει ανάπτυξη δομών διάγνωσης και παρεμβάσεων δημόσιας υγείας, θέλει ετοιμότητα αντιμετώπισης στην κοινότητα και υποστηρικτικές γραμμές κάθε είδους, θέλει στοκ ατομικών μέσων προστασίας, θέλει ενίσχυση της εγγραμματοσύνης του πληθυσμού –ειδικά της εγγραμματοσύνης υγείας–, θέλει ταχεία κατανόηση ΚΑΙ από την πολιτεία των δεδομένων, και προληπτική δράση.

Η επιστήμη μαθαίνει; Ευελπιστώ να έμαθε πώς να κάνει σωστές κλινικές μελέτες· είδαμε πολλές και ταχείες. Οι ρυθμιστικοί οργανισμοί (π.χ. FDA και EMA) καλό είναι να συντονιστούν επιτέλους.

Όλα αυτά εξυπακούεται πως πρέπει να κατανέμονται ισότιμα ανά τον κόσμο: οι κοινωνικές ανισότητες θα υποθάλλουν επιδημικά κύματα και ενίοτε θα πολλαπλασιάζουν παθογόνα που αλλιώς δεν θα έβρισκαν δίοδο προς πανδημικές δυναμικές.

Μυρτάνη Πιερή

Μοριακή βιολόγος, επίκουρη καθηγήτρια, Τμήμα Επιστημών Ζωής και Υγείας, Πανεπιστήμιο Λευκωσίας

Σε αυτόν τον πλανήτη δεν ζούμε μόνο με τα υπόλοιπα ζώα και φυτά, αλλά και με τους ιούς και τα βακτήρια που ήταν εδώ πολύ πριν από εμάς και παλεύουν για τη δική τους επιβίωση. Συνεπώς μια επόμενη πανδημία αποτελεί ένα, σχεδόν, βέβαιο σενάριο. Όπλο του ανθρώπινου είδους για αναχαίτιση του χειρότερου πανδημικού σεναρίου; Η ευφυΐα μας. Και η επιστήμη των εμβολίων αποτελεί την καλύτερη απόδειξη της ευφυΐας μας αυτής. Πώς θωρακίζουμε τις νέες γενιές από μια επικείμενη πανδημία λοιπόν;

Δίνουμε κίνητρα και χρηματοδότηση στην έρευνα. Για να μπορούμε να παράγουμε άμεσα νέα φάρμακα είτε για προφύλαξη είτε για θεραπεία. Αυτό όμως δεν είναι αρκετό. Η εμπειρία της παρούσας πανδημίας μάς φανέρωσε πως, αν και τα εργαλεία είναι εδώ (ασφαλή και αποτελεσματικά εμβόλια), μια μεγάλη μερίδα του κόσμου δεν τα εμπιστεύεται. Πρέπει λοιπόν να δουλέψουμε και στο θέμα της εμπιστοσύνης του κόσμου προς τους επισήμους θεσμούς και της εμπιστοσύνης προς την επιστήμη. Το πώς θα γίνει αυτό το αφήνω στους ειδικούς.

Επίσης, είναι καιρός να αντιληφθούμε ότι οι ιοί και τα βακτήρια δεν γνωρίζουν σύνορα κρατών. Ειδικά σε έναν πλανήτη που άνθρωποι και προϊόντα διακινούνται με όλο και μεγαλύτερη ευκολία και οι αποστάσεις έχουν

εκμηδενιστεί. Συνεπώς πρέπει ο μηχανισμός αντιμετώπισης προβλημάτων όπως η εμφάνιση και η διασπορά ενός μολυσματικού παράγοντα να προσεγγίζεται όχι με τοπικά, αλλά με παγκόσμια μέσα. Με συνεργασία και αλληλοστήριξη μεταξύ των χωρών.

Τέλος, το ανθρώπινο είδος αυξάνεται και πληθύνεται επικίνδυνα σε έναν πλανήτη με πεπερασμένους πόρους. Και, όσο συμβαίνει αυτό, τόσο αυξάνονται οι πιθανότητες μετάδοσης ζωονοσογόνων παραγόντων (ιοί, βακτήρια, μύκητες ή παράσιτα που μπορούν να μεταπηδήσουν από άλλα ζώα στον άνθρωπο). Μελέτες δείχνουν ότι το 75% των αναδυόμενων ασθενειών προέρχεται από την άγρια φύση, με τα τελευταία χρόνια να έχουμε απτά παραδείγματα (SARS, από τις γάτες civet, και MERS, από τις καμήλες dromedary). Για να βοηθήσουμε στον περιορισμό των μελλοντικών πανδημιών, πρέπει να μειώσουμε τις ευκαιρίες για τους ιούς να μεταπηδούν από ζώα σε ανθρώπους. Η σχέση μας με το περιβάλλον, η προστασία της βιοποικιλότητας, οι τρόποι με τους οποίους παράγουμε το φαγητό μας, ακόμα και η κλιματική αλλαγή αποτελούν παράγοντες που αλλάζουν τις ισορροπίες μεταξύ των ειδών του πλανήτη και τις πιθανότητες μεταπήδησης νέων παθογόνων στον άνθρωπο. Ας καταλάβουμε επιτέλους πως η επιβίωσή μας σε αυτό τον πλανήτη είναι άμεσα συνυφασμένη με την προστασία του.

Γιάννης Πρασάς

Διδάκτορας Μοριακής Βιολογίας, μόνιμος ερευνητής στο Τμήμα Παθολογίας του Πανεπιστημίου του Τορόντο και υπεύθυνος Καινοτομίας στο Νοσοκομείο Mount Sinai

Οι πανδημίες λήγουν όταν πάψουν να απειλούνται με κατάρρευση τα δημόσια συστήματα Υγείας. Στην τρέχουσα πανδημία αυτό πιθανότατα θα έρθει με το επικείμενο πέρας του πρώτου (και πλέον εκρηκτικού) κύκλου της πανδημίας που αναμένεται να ολοκληρωθεί με (εκρηκτικό επιδημιολογικά) τρόπο τις επόμενες εβδομάδες. Ουσιαστικά δηλαδή μέχρι να χτίσει η πλειονότητα του κόσμου μια πρώτη στρώση ανοσίας (είτε μέσω του ασφαλούς εμβολιασμού, είτε μέσω της εν δυνάμει επικίνδυνης φυσικής έκθεσης). Η συμβίωσή μας με τον ιό προφανώς θα συνεχιστεί εσαεί (άλλος ένας ιός θα προστεθεί στη λίστα με τους περίπου 200 αναπνευστικούς ιούς που συμβιώνουν ανοιχτά μαζί μας επιφέροντας σημαντικότατο ετήσιο κόστος σε υγεία και οικονομία), αλλά αυτή η συμβίωση θα είναι πιθανότατα πιο ομαλή και περισσότερο προβλέψιμη και διαχειρίσιμη (τουλάχιστον μέχρι να μας ξαναθυμίσει ο ιός ότι ποτέ δεν πρέπει να μιλάμε με βεβαιότητες για τη μελλοντική του εξελικτική πορεία).

Αλλά ας πάρουμε αυτό το «καλό» σενάριο. Ας πούμε ότι μπαίνουμε σε μια ζώνη λιγότερο εκρηκτικής ενδημικής συμβίωσης με τον ιό. Τι σημαίνει αυτό για την επόμενη μέρα όσον αφορά την προετοιμασία μας για την επόμενη πανδημία (που σίγουρα θα έρθει σε κάποια χρόνια); Ποια είναι τα λάθη που έγιναν και ποια είναι κάποια από τα κυρία μαθήματα που πρέπει να πάρει η Δημόσια Υγεία από τα λάθη αυτά ώστε να βγει σοφότερη από τη διαχείριση της τρέχουσας πανδημίας;

Μάθημα 1: Αποφυγή πολιτικοποίησης των μέτρων δημόσιας υγείας και προστασία των υγειονομικών θεσμών. Δυστυχώς στην τρέχουσα πανδημία η κομματική εργαλειοποίηση της πανδημίας σε πολλές χώρες της Δύσης (όπως πρωτίστως π.χ. στις ΗΠΑ) αποτέλεσε σημαντική τροχοπέδη στη συλλογική προσπάθεια αντιμετώπισης της κρίσης και κόστισε πολύ σε ανθρώπινες απώλειες.

Μάθημα 2: Αναγνώριση της κρισιμότητας της συνεργασίας κρατών, οργανισμών, φιλανθρωπικών ιδρυμάτων και εταιρειών (war speed μοντέλο). Το παράδειγμα του «war speed» εγχειρήματος, που οδήγησε στη δημιουργία νέων αποτελεσματικών εμβολίων σε χρόνο-ρεκόρ, αναδεικνύει με τον καλύτερο τρόπο την τεράστια ά-

ξια συνεργασίας όλων των εμπλεκόμενων θεσμών και φορέων για την επίτευξη κρίσιμων εργαλείων σε περιόδους κρίσης.

Μάθημα 3: Επένδυση στη σωστή και έγκαιρη επικοινωνία της επιστήμης (πριν και κατά την κρίση). Η επιστήμη ξεκινά από τον πάγκο και καταλήγει στην επικοινωνία της παραέξω. Ειδικά για θέματα Δημόσιας Υγείας η άρτια επικοινωνία της επιστήμης είναι κρισιμότερο μέτωπο. Εξίσου σημαντικό με την πρωτογενή παραγωγή νέας γνώσης.

Μάθημα 4: Ρυθμιστική προσαρμοστικότητα και ευελιξία σε περιόδους κρίσης. Η γραφειοκρατική/ρυθμιστική αδράνεια σε περιόδους κρίσεων έχει τεράστιο κόστος. Οι ρυθμιστικοί περιορισμοί πρέπει να μπορούν να ακολουθούν τις επιταγές της έκτακτης κατάστασης και να μη δημιουργούν ανυπέρβλητα εμπόδια, ωσάν να είμαστε σε μια κανονικότητα.

Μάθημα 5: Η μεγάλη αξία της «εκ του ασφαλούς» δράσης στο ξέσπασμα μιας πανδημίας. Την πανδημία πρέπει να την πνίξεις στην αρχή. Αν σου ξεφύγει ο ιός, θα τον κληρονομήσεις για πάντα με τεράστιο κόστος. Προς αυτή την κατεύθυνση απαιτείται συνολική αναβάθμιση των μεθόδων τακτικής επιδημιολογικής και διαγνωστικής επιτήρησης (λυμάτων, δειγματοληπτικών ασθενών κ.λπ.).

Μάθημα 6: Η σημασία της όσο το δυνατόν ευρύτερης συμμετοχής πολιτών στην κοινωνία της γνώσης. Για να μπορέσουμε την επόμενη φορά να κινηθούμε συντεταγμένα και συλλογικά, προέχει να μπορούμε όσο το δυνατόν περισσότεροι να αντιληφθούμε τις αξίες των αρχών Δημόσιας Υγείας και των εργαλείων της.

Μάθημα 7: Η ενίσχυση των εθνικών συστημάτων Υγείας και η συνολική αναβάθμιση εξαερισμών σε δημόσιους (νοσοκομεία, ΜΜΜ, σχολεία, εκκλησίες) και ιδιωτικούς χώρους συνωστισμού (μπαρ, κλαμπ, σούπερ μάρκετ κ.λπ.). Το μεγάλο crash test της τρέχουσας πανδημίας ανέδειξε με τον καλύτερο τρόπο την επιτακτική ανάγκη ενίσχυσης των εθνικών συστημάτων Υγείας και της συνολικής αναβάθμισης των μεθόδων καθαρισμού του αέρα σε όλους τους χώρους συγχρωτισμού.

Μάθημα 8: Η επιθετικότερη επένδυση στην έρευνα. Η ασφαλέστερη πυξίδα κατά τη διάρκεια μιας πανδημίας είναι η επιστήμη. Η ενίσχυση των κονδυλίων για έρευνα και ανάπτυξη (R&D) είναι η αποδοτικότερη επένδυση.

Μάθημα 9: Η πανδημία είναι μία και είναι παγκόσμια.

Μάθημα 10: Οι πανδημίες πάντοτε κάνουν τον κύκλο τους και περνούν.

Θα υπάρχουν και αλλά πολλά μαθήματα που προκύπτουν από μια τέτοια έντονη κρίση. Άλλωστε οι πανδημίες δεν αποτελούν αποκλειστικά υγειονομικές κρίσεις, αλλά άπτονται σχεδόν σε όλους τους τομείς και δραστηριότητες της ζωής μας. Η ιστορία μάς έχει δείξει, δυστυχώς, ότι ξεχνάμε εύκολα. Εύχομαι αυτή τη φορά έστω κάποια από τα παραπάνω μαθήματα να αποτελέσουν αφορμή για προληπτική δράση.

Τέλος, ελπίζω να κρατήσουμε καλά στη μνήμη μας ότι οι συλλογικές κρίσεις απαιτούν συλλογική δράση. Για να μας βρει περισσότερο μαζί η επόμενη κρίση, πρέπει να οριοθετήσουμε ως κεντρικό στόχο τη δημιουργία περισσότερο συμμετοχικών κοινοτήτων με βασικούς πυλώνες τη διαφάνεια, την εμπιστοσύνη, τον σεβασμό στους θεσμούς και την κοινωνική ενσυναίσθηση (ιδιαίτερα προς τους λιγότερο προνομιούχους συμπολίτες μας).

VEMONDO

Κλιματική προστασία

Καλό για σένα, καλό για όλους:

Ανακαλύψτε τις νέες
Veggie & Vegan γεύσεις!

Για να υποστηρίξετε το CO₂ που παράγει το προϊόν, μπορείτε να υποστηρίξετε το κλιματικό έργο που πραγματοποιείται στον κόσμο.

VEGANUARY

Το VEGANUARY είναι ένας μη κερδοσκοπικός εθελοντικός (και δημόσιος) με έγκριση εταιρείας, να εμμένει ενθαρρύνει σε όλο τον κόσμο να πείραζε από την αρχή τον ένοχο veggie! Η εταιρεία ξεκίνησε τον Ιανουάριο του 2014 και μέχρι σήμερα έχουν πραγματοποιήσει από 1,5 εκατομμύρια άτομα εγγραφή στον ιστότοπο VEGANUARY ξεκινώντας το νέο έτος με μια διατροφική αλλαγή.

Δοκιμάστε μια vegan διατροφή. Από αυτόν τον Ιανουάριο. **VEGANUARY**

Vemondo **Vegan πραλίνα φουντουκιού/ Vegan bitter πραλίνα φουντουκιού**

Κάθε συσκ. 400 g
1,59€
1Kg = 3,98€

Vemondo **Ροφήματα ποικιλία**

Κάθε συσκ. 750 ml
1,49€
1L = 1,99€

Solevita **Smoothies ποικιλία**

Κάθε συσκ. 250 ml
0,99€
1L = 3,96€

**ΣΠΗΛΙΟΣ
ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΣ**
ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
08.00-10.00

**ΓΙΑΝΝΗΣ
ΚΟΡΟΒΕΣΗΣ**
ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
08.00-10.00

**ΓΙΑΝΝΗΣ
ΝΕΝΕΣ**
ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
10.00-12.00

**ΓΙΩΒΑΝΝΑ
ΒΛΑΣΣΟΠΟΥΛΟΥ**
ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
12.00-14.00

**ΣΤΕΦΑΝΟΣ
ΔΑΝΔΟΛΟΣ**
ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
14.00-16.00

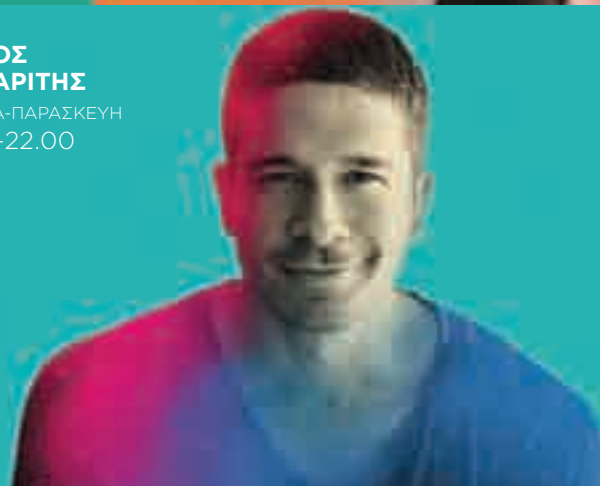
**ΕΛΕΝΗ
ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ**
ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
16.00-18.00

**ΔΗΜΗΤΡΗΣ
ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗΣ**
ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
18.00-20.00

**ΣΠΥΡΟΣ
ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ**
ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
20.00-22.00

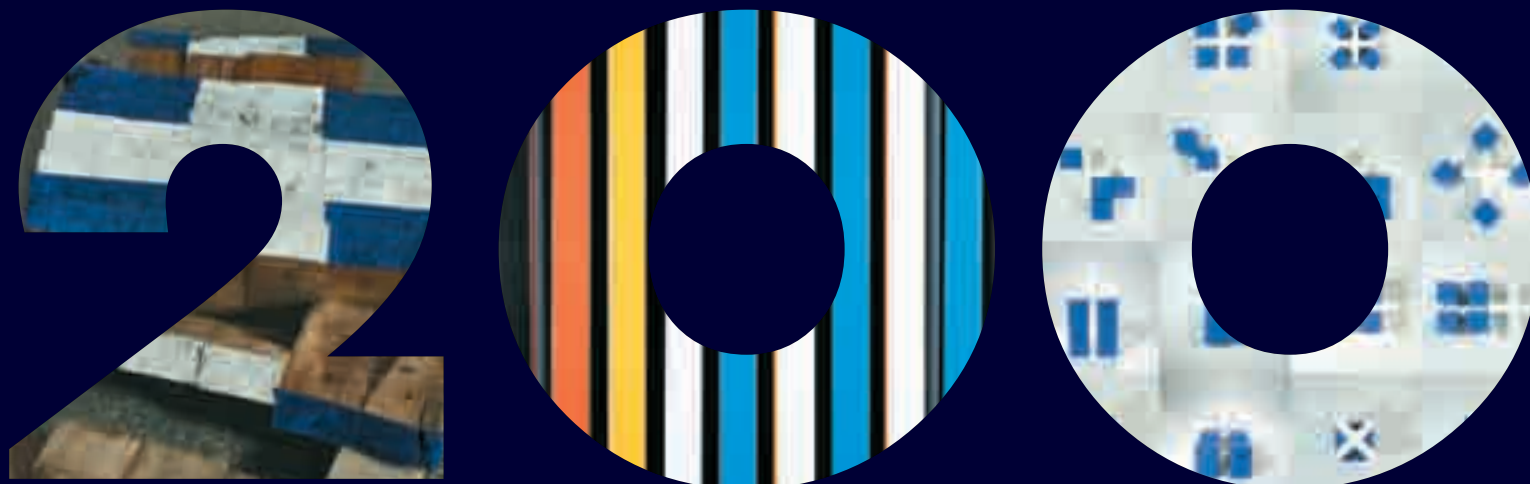

**ΣΩΤΗΡΗΣ
ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΗΣ**
ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
22.00-00.00

To soundtrack της πόλης

1821-2021

χρόνια
από την
Επανάσταση
του 1821.
Και μετά;

ΣΥΝΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ

ΔΗΜΟΣ
ΑΘΗΝΑΙΩΝ

ATHENS voice

ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

Εχουν περάσει σχεδόν 20 χρόνια από την εποχή που δημιουργήθηκε η ATHENS VOICE. Μια εβδομαδιαία εφημερίδα πόλης που είχε, για πρώτη φορά στα έντυπα Μέσα Ενημέρωσης, την ιδέα να φιλοξενεί στο πρωτοσέλιδό της ένα έργο τέχνης που θα σχολίαζε τη ζωή μας. Την ονομάσαμε Φωνή της Αθήνας γιατί η ιδέα ήταν μια εφημερίδα σε έναν διαφορετικό ρόλο, μια Φωνή της Πόλης που θα φιλοξενεί στο εξώφυλλό της εικόνες της πόλης. Θεωρούσαμε ότι δεν χρειαζόταν ένα ακόμα μέσο που απλά να περιγράφει την πραγματικότητα, αλλά ένα νέο όχημα όπου οι συγγενείς περιπτώσεις, οι διαφορετικές ομάδες, οι φυλές αυτής της πόλης, θα συνδέονται μαζί της και μεταξύ τους, θα τη χρησιμοποιούν για να μεταδώσουν τα δικά τους μηνύματα.

Ήταν επίσης μια απόπειρα να συνδεθεί άμεσα η καθημερινότητά μας με τη σύγχρονη καλλιτεχνική δημιουργία. Στα εξώφυλλα της οι καλλιτέχνες θα μπορούσαν να σχολιάζουν ελεύθερα την πραγματική ζωή, να επεμβαίνουν, ακόμα και να την αναδιατυπώνουν με μέσο τη φαντασία και να την προβάλλουν στο μέλλον. Τα εξώφυλλα μας θα ήταν το μέσο και το μήνυμα.

Έτσι κάθε εβδομάδα η ATHENS VOICE, με τα εξώφυλλα «εικαστικές προκλήσεις», σχολίαζε τη ζωή, χρωμάτιζε την πόλη. Μια σπάνια σε εύρος συλλογή από διάσημα, λιγότερο γνωστά, ακόμα και πρωτοεμφανιζόμενα ονόματα από όλο το φάσμα της καλλιτεχνικής δημιουργίας συναντήθηκαν στο εξώφυλλο μιας εφημερίδας. Ζωγράφοι, illustrators, γραφίστες, καρτουνίστες, γελοιογράφοι, φωτογράφοι, graffiti artists, Έλληνες και ξένοι, έγιναν συνδιαμορφωτές της εικόνας της και συνομιλητές με το κοινό της. Τα πρωτότυπα έργα των εξωφύλλων έγιναν πολλές φορές μέσα στα χρόνια εκθέσεις στο Μουσείο Μπενάκη, έγιναν συλλεκτικά βιβλία.

Η ιστορία της ζωής των εφημερίδων είναι η ιστορία του Εφήμερου. Σε μία μέρα, μία εβδομάδα, έχουν γίνει παρελθόν. Τα εξώφυλλα για εμάς στην ATHENS VOICE ήταν ταυτόχρονα ο τρόπος αλλά και η υπενθύμιση ότι ακόμα και το εφήμερο μπορεί να γράψει ιστορία και με έναν μαγικό τρόπο το παρελθόν να συναντήσει το μέλλον.

Όταν η Ελλάδα αποφάσισε να γιορτάσει τα 200 χρόνια από την Ελληνική Επανάσταση του 1821 θεωρήσαμε ότι ο οπτικός σχολιασμός μιας ιστορίας 200 χρόνων και ειδικότερα η προβολή της στο μέλλον ήταν ένα θέμα προς εξερεύνηση. Πώς φανταζόμαστε και θέλουμε την Ελλάδα των επόμενων χρόνων; Και πώς η σύγχρονη τέχνη και οι νέες μορφές δημιουργίας εικονογραφούν μια εθνική ιστορία 200 χρόνων;

Αυτά τα ερωτήματα ήταν και πάλι κατάλληλοι να μας τα απαντήσουν οι καλλιτέχνες. Ο μεγάλος εικαστικός διαγωνισμός με θέμα «200 χρόνια από την Επανάσταση του 1821. Και μετά;» ήταν μια ανοιχτή πρόσκληση-πρόκληση προς όλους. Να φιλοτεχνήσουν ένα έργο που να αφορά το πώς βλέπουν την Ελλάδα στο μέλλον, 200 χρόνια μετά από την Ελληνική Επανάσταση.

Νιώσαμε ότι μέσα σε αυτές τις πρωτόγνωρες συνθήκες της πανδημίας περισσότερο από ποτέ έχουμε ανάγκη τον πολιτισμό και τους καλλιτέχνες. Η πρότασή μας, που συνδιοργάνωσαμε με τον Δήμο Αθηναίων και αγκάλιασαν η Επιτροπή «Ελλάδα 2021» και ιδιώτες συμπαραστάτες, είχε σκοπό την επαναπροσέγγιση της Επανάστασης του 1821 και τη σύνδεσή της με το μέλλον της Ελλάδας, όπως αυτή θα αποτυπωνόταν στα έργα των καλλιτεχνών, προσδίδοντας έτσι ένα ισχυρό επικοινωνιακό μήνυμα στην Επέτειο, ειδικά στις νεότερες γενιές. Θα ήταν επιπλέον και μια ιδανική ευκαιρία να πλησιάσει το ευρύ κοινό από διαφορετικές οπτικές γωνίες την «Επανάσταση του 1821» και μέσα από τη διαμεσολάβηση των καλλιτεχνών, της έκθεσης και των εξωφύλλων στην ATHENS VOICE, να «επανασυνδεθεί» με την Ιστορία της Ελλάδας και το μέλλον της.

Η Ελληνική Επανάσταση ήταν πάντα πηγή έμπνευσης της τέχνης και των γραμμάτων. Είχε τεράστια απήχηση σε όλο τον κόσμο, όταν ξέσπασε πριν από 200 χρόνια, και γι' αυτό πέτυχε. Αν θελήσαμε να σηματοδοτήσουμε κάτι με αυτή την πρωτοβουλία της εφημερίδας δεν ήταν μόνο η καταγραφή σύγχρονων καλλιτεχνικών «τάσεων» αλλά και ο ίδιος ο τρόπος με τον οποίο αντιλαμβανόμαστε την Επανάσταση του 1821, ως Εθνική Επέτειο και μια μεγάλη γιορτή που εξακολουθεί να μας αφορά. Ως μια επέτειο που εξακολουθεί να διεγείρει τη σκέψη και την αισθητική μας, να ερεθίζει τα συναισθήματά μας, να οξύνει τη χιουμοριστική, ακόμα και την ανατρεπτική διάθεσή μας και να δημιουργεί μια νέα οικειότητα απέναντι σε πρόσωπα και σύμβολα του 1821. Τώρα και στο μέλλον.

Στην ATHENS VOICE θέλουμε να ευχαριστήσουμε όλους όσους συνέβαλαν σε αυτή την προσπάθεια. Τον Δήμο Αθηναίων που συνδιοργάνωσε τη δράση και τον δήμαρχο Αθηναίων Κώστα Μπακογιάννη, την Επιτροπή «Ελλάδα 2021» που την περιέβαλε με την αιγίδα της και την Γιάννα Αγγελοπούλου - Δασκαλάκη, τις εταιρείες ΔΕΠΑ, Technorana, Groupama και Παλίρροια που με τη συμβολή τους βοήθησαν να πραγματοποιηθεί κάθε βήμα αυτού του μεγάλου πρότζεκτ. Ακόμα τα μέλη της Κριτικής Επιτροπής, Δρ. Κατερίνα Κοσκινά, ιστορικό τέχνης - μουσειολόγο - επιμελήτρια εκθέσεων, τον Παντελή Χανδρή, εικαστικό, αναπληρωτή καθηγητή ΑΣΚΤ, τον Γιώργο Ρόρρη, εικαστικό, και τον Γιώργη Γερόλυμπο, αρχιτέκτονα - φωτογράφο, που επέλεξαν τους τρεις πρώτους νικητές του διαγωνισμού.

Θέλουμε τέλος να ευχαριστήσουμε από καρδιάς τους 200 καλλιτέχνες που πήραν μέρος στον διαγωνισμό αυτόν που διήρκεσε όλη τη χρονιά. Έδειξαν με τη δική τους οπτική πλευρές της ιστορικής μας πορείας από το παρελθόν προς το μέλλον σε χιλιάδες αναγνώστες, που επί 6 μήνες είδαν και συνεχίζουν να απολαμβάνουν στη μεγάλη μόνιμη Digital Gallery του athenvoice.gr αυτή τη συνομιλία της τέχνης με την ιστορία.

Είναι εκείνοι που έδωσαν και δίνουν με την τέχνη και το ταλέντο τους μορφή στο όραμα για μια Ελλάδα ζωντανή, δημιουργική, που αγκαλιάζει το παρελθόν με το βλέμμα στραμμένο στο μέλλον.

Αγγελική Μπιρμπίλη
ATHENS VOICE

Τα βραβεία

Από το σύνολο των συμμετοχών τα μέλη της Κριτικής Επιτροπής, Δρ. Κατερίνα Κοσκινά, Παντελής Χανδρής, Γιώργος Ρόρρης, Γιώργης Γερόλυμπος, Αγγελική Μπιρμπίλη για την Athens Voice, επέλεξαν 21 έργα. Οι καλλιτέχνες των τριών πρώτων θα λάβουν ως έπαθλο το χρηματικό πόσο των €5.000, €3.000 και €2.000 αντιστοίχως.

Το 2021, έτος εορτασμού για τα 200 χρόνια από την ελληνική επανάσταση, δεν εξελίχθηκε λόγω της πανδημίας όπως το περιμέναμε. Μας έδωσε ωστόσο τη δυνατότητα να σκεφτούμε και να προβληματιστούμε ως προς το τι από αυτά που διδαχθήκαμε ως παιδιά ανταποκρίνεται στην ιστορική αλήθεια, πόσες και ποιες από τις αξίες για τις οποίες πολέμησε για πολλά χρόνια ο λαός μας παραμένουν αναλλοίωτες, πόσο άλλαξε η χώρα μας, και ίσως να γνωρίσουμε καλύτερα ανθρώπους που έγραψαν αυτό το κεφάλαιο της ιστορίας μας υπερβαίνοντας στερεότυπα, ιδεολογίες, τοπικισμούς, ενίοτε και εαυτόν. Η επέτειος αυτή απέδειξε ότι η Αθήνα, μια ζωντανή και γοητευτική πλέον μητρόπολη, συνεχίζει να παράγει πολιτισμό εμπνεόμενη από την πορεία του έθνους στον χρόνο, ακόμη και κάτω από αντιξοότητες.

Ο Δήμος Αθηναίων, επιθυμώντας να προσφέρει στους δημότες του και στους καλλιτέχνες, υλοποίησε μια σειρά από πολιτιστικές δράσεις και εκδηλώσεις, μεταξύ των οποίων και το πρότζεκτ «200 χρόνια από την Επανάσταση του 1821. Και μετά;» σε συνδιοργάνωση με την ATHENS VOICE και υπό την αιγίδα της Επιτροπής «Ελλάδα 2021». Απευθύνοντας δημόσια πρόσκληση σε ζωγράφους, γλύπτες, video artists, φωτογράφους, street artists, καλλιτέχνες από όλο το φάσμα του εικαστικού χώρου, ανεξαρτήτου εθνικότητας, που έμεναν στη χώρα ή το εξωτερικό, τους ζήτησε να αποτυπώσουν τη δική τους οπτική για την Ελλάδα του παρόντος και του μέλλοντος.

Η εντυπωσιακή συμμετοχή φωτίζει τα μηνύματα των δημιουργών και της επετείου των 200 χρόνων από την Επανάσταση του 1821. Ανατρέχοντας στο παρελθόν και κοιτώντας το παρόν, η Τέχνη μάς συνδέει ακόμα μια φορά με το μέλλον, με όσα οραματιζόμαστε για τον τόπο και την πόλη μας.

Σε αυτό τον εικαστικό διάλογο οι φωνές του πολιτισμού «συνομίλησαν» με έννοιες και ιδεώδη συνθέτοντας ένα πολύχρωμο και τολμηρό πανόραμα έργων, συνεχίζοντας τη συζήτηση για το μέλλον της Ελλάδας. Ο ιδιαίτερος συμβολισμός της επετείου των 200 χρόνων από την ελληνική επανάσταση, που ενέπνευσε λαούς, ανθρώπους των τεχνών και των γραμμάτων σε όλο τον πλανήτη, υπό το πρίσμα αυτής της ιδιαίτερης καλλιτεχνικής σύμπραξης, αποκτά μια νέα λαμπρή θέαση.

Η περιπέτεια της πανδημίας ανέδειξε περαιτέρω τη σημασία του πολιτισμού στη ζωή μας και μας έκανε να αντιληφθούμε ότι ο πολιτισμός δεν είναι μια «πολυτέλεια» αλλά αναγκαιότητα.

Κώστας Μπακογιάννης
Δήμαρχος Αθηναίων

Το 2021, η χρονιά που γιορτάσαμε την 200ή επέτειο μετά την επανάσταση του 1821, φτάνει στο τέλος της. Μαζί μ' αυτήν ολοκληρώνεται και το έργο της Επιτροπής «Ελλάδα 2021» που συντόνισε τις δράσεις και τις εκδηλώσεις οι οποίες πραγματοποιήθηκαν σε όλη την Ελλάδα, αλλά και σε πολλές χώρες του εξωτερικού, με την ευκαιρία της συμβολικής επετείου.

Το τέλος της χρονιάς μάς βρίσκει με την ικανοποίηση ότι τα καταφέραμε! Πραγματοποιήθηκαν εκατοντάδες εκδηλώσεις υπό την αιγίδα της Επιτροπής, στις οποίες συμπεριλήφθηκαν τα πάντα: εκδηλώσεις γιορτής και μνήμης, επιστημονικά συνέδρια, πολιτιστικές εκθέσεις, κάθε λογής εκδόσεις, διαγωνισμοί, αθλητικοί αγώνες και ό,τι μπορεί να σκεφτεί κανείς.

Η ίδια η Επιτροπή σχεδίασε, οργάνωσε και υλοποίησε πολύ σημαντικές δράσεις. Από δεκάδες χρηματοδοτήσεις ποικίλων δράσεων, την παραγωγή του ντοκιμαντέρ «Σε γνωρίζω από την όψη: 200 χρόνια Ελλάδα», την αναδρομή διακοσίων χρόνων ελληνικού τραγουδιού, την ταυτόχρονη προβολή video mapping σε 18 πόλεις, μέχρι το Φόρουμ «Η Ελλάδα το 2040» όπου θεσμικοί φορείς, ομάδες από την κοινωνία των πολιτών και διεθνείς προσωπικότητες σκιαγράφησαν τις ευκαιρίες και τις προκλήσεις που θα κληθούμε να αντιμετωπίσουμε στο άμεσο μέλλον.

Όλα αυτά μας έκαναν σοφότερους. Τιμήσαμε την ιστορία μας, ξαναδιαβάσαμε την επανάσταση με άλλους όρους, στοχαστήκαμε πάνω στη διαίωνα πορεία μας, θυμηθήκαμε τους ανθρώπους που σημάδεψαν την πορεία αυτή, αλλά και κοιτάξαμε προς το μέλλον μας. Οι δράσεις που εντάχθηκαν στο πρόγραμμα της Επιτροπής, επιδιώξαμε να αφήνουν παρακαταθήκη και για το αύριο. Όχι μόνο σε υποδομές και κτίρια, αλλά και σε νοοτροπίες, στάσεις και συμπεριφορές. Επιδιώξαμε να αναδυθούν καινοτόμες ιδέες, να δοθεί βήμα σε νέους δημιουργούς, να μπούμε στον τρίτο αιώνα της νεότερης Ελλάδας με αισιοδοξία.

Ο ανοιχτός εικαστικός διαγωνισμός που συνδιοργάνωσε, με αφορμή τον εορτασμό των 200 χρόνων από την Ελληνική Επανάσταση, η ATHENS VOICE με τον Δήμο Αθηναίων, υπό την αιγίδα της Επιτροπής «Ελλάδα 2021», βρίσκεται ακριβώς σε αυτή την κατεύθυνση. Νέοι δημιουργοί κατέθεσαν 185 έργα, μέσα από τα οποία αναδεικνύεται μία Ελλάδα σύγχρονη, αισιόδοξη, επιδραστική, αναπόσπαστο κομμάτι του νέου κόσμου που την περιβάλλει.

Μέσα από τη συνθετική και συχνά ανατρεπτική ματιά των καλλιτεχνών αναδύεται «η Ελλάδα που αντιστέκεται, η Ελλάδα που επιμένει» και τελικά διαμορφώνεται το κολάζ της σύγχρονης Ελλάδας και συντίθεται το μωσαϊκό του συλλογικού μας «εμείς».

Μπράβο λοιπόν σε διοργανωτές και δημιουργούς, για τη σημαντική εικαστική παρέμβαση στη συζήτηση για την Ελλάδα της επόμενης μέρας!

Γιάννα Αγγελοπούλου - Δασκαλάκη
Πρόεδρος Επιτροπής «Ελλάδα 2021»

CAFÉ ZEN PÉP O

10

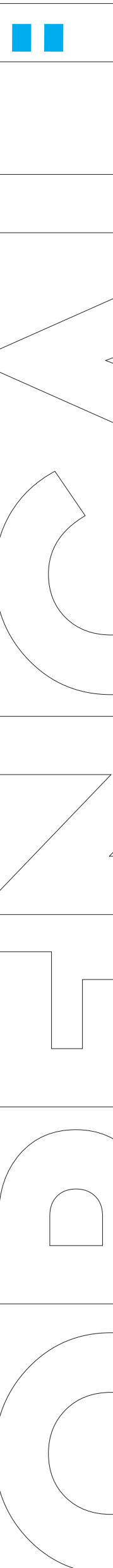
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΜΕΡΑΝΤΖΑΣ
«Αποκαθίωση»

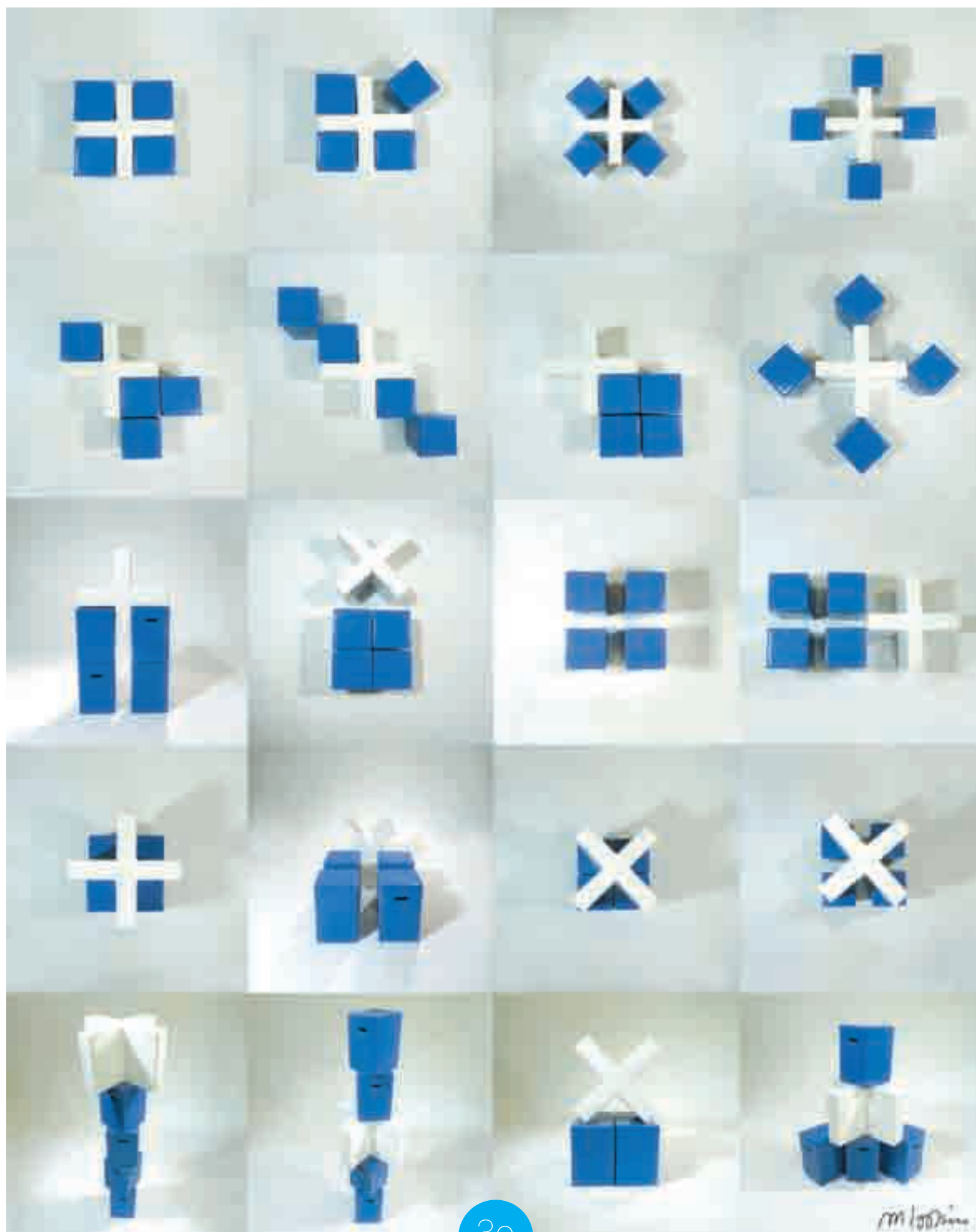

20

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΟΥΤΣΟΥΡΗΣ
«Παρεμβάσεις»

30

ΜΑΡΙΟΝ ΙΓΓΛΕΣΗ
«Η Ελλάδα ποτέ δεν πεθαίνει»

© ΘΑΝΑΣΗΣ ΚΑΡΑΤΖΑΣ

«200 χρόνια από την Επανάσταση. Και μετά τι; Και πώς;»

Η επέτειος των 200 χρόνων από την έναρξη της Ελληνικής Επανάστασης φτάνει ημερολογιακά στο τέλος της, αν και πολλές είναι οι εκδηλώσεις που, λόγω της πανδημίας, καθυστέρησαν να υλοποιηθούν και θα ολοκληρωθούν ή ακόμη και θα ξεκινήσουν μέσα στο 2022.

Είναι πραγματικά καίρια η ερώτηση «Και μετά τι;». Αυτό το ερώτημα επιτρέπει πολλές αναγνώσεις και απαντήσεις και πιστεύω ότι επιδέχεται πολλές ερμηνείες, όπως: Τι αποτύπωμα θα αφήσουν οι διάφορες εορταστικές εκδηλώσεις του 2021; Πώς θα αξιοποιηθεί ο κόπος και η ενέργεια τόσων ανθρώπων που συνέπραξαν, ίσως και ακούσια, για να αναδείξουν την αντοχή των μνημάτων της Παλιγγενεσίας μελετώντας, γράφοντας, ζωγραφίζοντας, αποδίδοντας, ερμηνεύοντας, αποκαλύπτοντας άγνωστες πτυχές γεγονότων, ρόλους ανθρώπων, αναθεωρώντας ενίοτε και τη μέχρι σήμερα κοινώς αποδεκτή και διδασκόμενη, τουλάχιστον στην Ελλάδα, ιστορία; Πόσες από αυτές τις εκδηλώσεις είχαν εν τέλει μια χρησιμότητα; Ποιες από αυτές συνέβαλαν ουσιαστικά στην αναθεώρηση ή συμπλήρωση της ιστορίας; Τι καινούργιο αποκόμισε ο σύγχρονος Έλληνας από τις διάφορες επιστημονικές έρευνες και καλλιτεχνικές δράσεις; Τι θα προστεθεί στην ιστορική και ηθική παρακαταθήκη του αγώνα για να βρουν οι επόμενες γενεές; Πόσο θα τις συγκινούν ή θα τις αφορούν οι θυσίες και το όραμα των αγωνιστών; Πώς μπορεί να συμβάλει κανείς στην ενίσχυση με νέα στοιχεία και πρακτικές της ιστορικής και συλλογικής μνήμης; Κάθε απάντηση, θετική ή αρνητική, οδηγεί σχεδόν αυτόματα σε τουλάχιστον ένα ερώτημα, που πρέπει να αντιμετωπισθεί κατά προτεραιότητα: στο «πώς», δηλαδή με ποιον τρόπο, θα αξιοποιηθεί το προϊόν που προέκυψε, όχι μόνο ως επιστημονικό ή πολιτισμικό υλικό αλλά και ως οργανικό τμήμα της νέας πραγματικότητας, για να αφομοιωθεί στοχαστικά ως ενεργό στη συνείδηση του σύγχρονου Έλληνα.

Η αναδίφηση της ιστορίας 200 χρόνια μετά θεωρώ ότι είχε σε γενικές γραμμές θετικό πρόσημο, διότι πραγματικά αποτέλεσε αφορμή για να μάθουμε περισσότερα, να εκτιμήσουμε θυσίες, να ανακαλύψουμε καλά κρυμμένες ιστορίες που φωτίζουν το πραγματικό μέγεθος ανθρώπων και γεγονότων και πληροφορούν για διεργασίες εντός και εκτός επικράτειας, που συνέβαλαν στο να γίνει η Ελλάδα, από μια οθωμανική επαρχία, η σύγχρονη ευρωπαϊκή χώρα που είναι σήμερα. Ταυτόχρονα, προβλήθηκε και ο σημαίνων ρόλος των ξένων παραγόντων και των ιστορικών, ιδεολογικών, κοινωνικών και άλλων συγκυριών που επέτρεψαν, με τη βοήθεια όχι μόνον πολιτικών αλλά και διανοούμενων και καλλιτεχνών και ποιητών, την ανάδειξη της σημασίας του απελευθερωτικού αγώνα των υπόδουλων Ελλήνων, τους λόγους πλαισίωσής τους από ξένους που συμερίζονταν τα ίδια ιδεώδη και ιδανικά και που επέτυχαν κυρίως να συγκινήσουν τον κόσμο. Όμως η μελέτη και η έρευνα έφεραν στο φως σκιώδεις ρόλους, συμφέροντα οικονομικά και πολιτικά που αποκαλύφθηκαν, όταν το νεοσύστατο κράτος δεν μπόρεσε να ικανοποιήσει άμεσα προσδοκίες, «δάνεια» και ηρωικές και γενναϊώδεις πράξεις υποτιμημένες ή και άγνωστες, δίπλα σε εγκληματικές ενέργειες που ίσως «σκέπασαν» ή «αγνόησε» η ιστορία ως επουσιώδεις, επιλέγοντας στο όνομα της εθνικής ενότητας και της υπερηφάνειας των νεότερων γενεών τα πιο λαμπρά γεγονότα.

Το διάστημα που μεσολάβησε από τότε, πέραν των πραγματικών γεγονότων, εποποιιών και καταστροφών, κρίσεων και ριζικών, κοινωνικών, οικονομικών και αναπτυξιακών αλλαγών, έδωσε τον χρόνο και την απόσταση για να δουν το φως γεγονότα και αλήθειες που δεν αποκαλύφθηκαν παρά πρόσφατα. Επιπλέον, ανέδειξε και μια δυναμική, στην οποία θα μπορούσε κάποιος να διακρίνει ένα πιθανό σενάριο του μέλλοντος, στοχαζόμενος τα τερτίπια του ιστορικού χρόνου, την επίδραση της παγκοσμιοποίησης και

της συλλογικής ψηφιακής ενημέρωσης αλλά και τις αναθεωρήσεις αξιών, αναφορών και διηγήσεων που για πολλά χρόνια αποτελούσαν συνεκτικό υλικό της ελληνικής κοινωνίας. Ασφαλώς, δεν συζητείται ούτε ζητείται η επιστροφή στο παρελθόν. Η αγωνία των ανθρώπων μιας εποχής για το αύριο και η επιθυμία τους να το προβλέψουν ο καθένας με τα «εργαλεία» και για τους λόγους του, προϋποθέτει οπωσδήποτε έρευνα, αντικειμενικότητα, απόσταση και ψυχραιμία για την εκτίμηση όσων συνέβησαν και όσων ακολούθησαν εντός της περιόδου των 200 χρόνων που μας χωρίζουν από το 1821. Υπάρχουν όμως και άλλοι τρόποι να αποτυπωθεί η δυναμική μιας εποχής και να δοθεί μια ενδεικτική εικόνα του στίγματος που άφησε. Ένας εξ αυτών είναι σίγουρα οι καλές τέχνες.

Η τέχνη, παραδοσιακή, κλασική, λαϊκή, αφηρημένη ή ακόμη και ψηφιακή, παραμένει ένας τρόπος για να διαβάζουμε μέσα από αυτήν μέχρι και σήμερα το παρελθόν, να διαπιστώνουμε μέσα από μια κοινή γλώσσα την ταυτότητα του παρόντος και να επιχειρούμε να μαντέψουμε το κοντινό, τουλάχιστον, μέλλον. Μέσα από τα έργα καλλιτεχνών όλων των εκφράσεων και τεχνοτροπιών, προβάλλει η συνισταμένη των κυρίαρχων κοινωνικών και αισθητικών μοντέλων μιας εποχής, αλλά και η αμφισβήτηση και η ανατροπή άλλων. Παρουσιάζονται προτάσεις, αντιστάσεις και κάποτε προοιωνίζονται το αύριο, όχι μόνο από την ιδέα του καλλιτέχνη και τις πρακτικές διαμεσολάβησης της τέχνης, αλλά και από τη μαζική ή όχι πρόσληψή της από τον κόσμο, με πιο ενδεικτικό κριτήριο την αποδοχή ή την απόρριψη του θεατή. Το τελικό αποτέλεσμα είναι ένας κρίσιμος δείκτης που δείχνει κατά πόσο το έργο είναι ή όχι συμβατό με το *modus vivendi* μιας ευρείας πληθυσμιακής ομάδας. Μαρτυρά τη σχέση της, μεταξύ άλλων, με το περιβάλλον, κοινωνικό και φυσικό, την παιδεία, τις πεποιθήσεις, την καθημερινότητα, τη μόδα, τις τεχνικές, τις επιθυμίες και τις προτιμήσεις των ανθρώπων μιας εποχής. Το έργο τέχνης ως αξία μπορεί να μην ορίζεται από αυτά. Προσφέρεται όμως, σήμερα περισσότερο από ποτέ, ως ένα ανοιχτό πεδίο διαλόγου, για θεωρήσεις και αναθεωρήσεις που δεν υπακούουν σε αυστηρούς επιστημονικούς και χρονικούς περιορισμούς και, υπό αυτήν την ιδιότητα, μετατρέπεται σε μαρτυρία μιας κοινότητας και μιας εποχής. Γίνεται οργανικό στοιχείο στο ψηφιδωτό του τοπικού αλλά και παγκόσμιου πολιτισμού. Γιατί το έργο δηλώνει και κρύβει, εννοεί και υπονοεί, και η σημασία του γνωρίζει υποτιμήσεις, υπερτιμήσεις και ανανοηματοδοτήσεις στο πέρασμα των χρόνων. Πώς όμως μπορεί να συνδεθεί το τεκμήριο μιας εποχής, το πολιτισμικό στίγμα μιας περιοχής, με το άχρονο και το ατέρμονο της τέχνης; Πώς ένας οργανισμός, ένας δήμος, με την ευρύτερη έννοια, μπορεί να «παγώσει» το αποτύπωμα μιας συγκεκριμένης στιγμής με την αφορμή μιας επετείου;

Η συνδιοργάνωση του Δήμου Αθηναίων με την ATHENS VOICE, υπό την αιγίδα της Επιτροπής «Ελλάδα 2021», ενός ανοιχτού καλλιτεχνικού διαγωνισμού προσπάθησε να δώσει μια ενδεικτική απάντηση σε αυτό το ερώτημα. Ο διαγωνισμός δεν είχε ως στόχο την καλλιτεχνική απόδοση των προσώπων και των αγώνων του 1821 σήμερα. Στόχος του ήταν η διερεύνηση του κατά πόσο ιδέες, επιτεύγματα, πληγές του τότε, αντιστέκονται στον χρόνο και τη συλλογική μνήμη, επουλώνονται από αυτόν, και πόσο μπορούν να μας εμπνεύσουν ή να μας θυμίζουν παθογένειες και ελαττώματά μας, πόσο μας προκαλούν και μας αφίνουν να διαχειριστούμε την ιστορία μας με διάθεση κριτική, ειλικρινή, ανατρεπτική, αποκαταστατική, χιουμοριστική κ.λπ. Σημαντικό ζητούμενο είναι και το αν και με ποιον τρόπο η τέχνη συνεχίζει να διατηρεί, από άλλους διαύλους, άλλες εμπειρίες, άλλους τρόπους και μέσα ισχυρό δεσμό με την ιστορία, την παράδοση και το όραμα του '21.

Η ATHENS VOICE ιδρύθηκε πριν από σχεδόν δύο δεκαετίες και εξαρχής εφαρμόσε την πρακτική να φιλοξενεί στο πρωτοσέλιδο της ένα έργο τέχνης, που δεν θα συνδεόταν απαραίτητα με έναν γνωστό καλλιτέχνη. Το κύριο

χαρακτηριστικό αυτών των έργων θα ήταν η διασύνδεση της επικαιρότητας με τη σύγχρονη έκφραση. Στα χρόνια που ακολούθησαν τα εξώφυλλα αυτά εκτέθηκαν, συμπεριλήφθηκαν σε εκδόσεις της εφημερίδας, οι καλλιτέχνες που τα φιλοτέχνησαν μεγάλωσαν, κάποιοι χάθηκαν, κάποιοι έγιναν πολύ γνωστοί, και η εφημερίδα συνέχισε να αφουγκράζεται τη φωνή και να βλέπει την εικόνα της Αθήνας (και όχι μόνον), να τυπώνει εξώφυλλα με έργα τέχνης που σηματοδοτούν ένα σημαντικό γεγονός της επικαιρότητας. Ποιος λοιπόν θα ήταν πιο κατάλληλος συνοδοιπόρος για τον Δήμο της Αθήνας στην προσπάθεια να αναζητηθούν καλλιτέχνες από όλους τους τομείς της καλλιτεχνικής έκφρασης, Έλληνες ή ξένοι, που θα απαντούσαν με το έργο τους στο ερώτημα «Και μετά (την επέτειο) τι;»

Οι συμμετοχές στον διαγωνισμό ήταν πολλές, πράγμα που έδωσε στην επιτροπή και τους διοργανωτές χαρά αλλά και την απάντηση ότι η τέχνη συνεχίζει να εμπνέεται ή να προβληματίζεται από την επανάσταση, ακόμη και αν αυτό συμβαίνει υποδορίως. Το παρόν ή και το μέλλον της Ελλάδας παρουσιάζεται στα έργα με διάφορες μορφές και περιεχόμενο, χωρίς όμως να κάνει τη σχέση με το θέμα. Μάλιστα, η ερώτηση «Και μετά τι;» θα μπορούσε να απευθύνεται προς τους συνδιοργανωτές, αλλά και γενικότερα τους πολιτιστικούς οργανισμούς, δημόσιους και ιδιωτικούς, από τους ίδιους τους συμμετέχοντες. Και να συμπληρώνεται με το ερώτημα «Πώς». Διότι μόνον αν απαντηθεί αυτό το ερώτημα έμπρακτα από τους διαχειριστές της τέχνης, παρέχοντας τις δυνατότητες στους καλλιτέχνες, θα είναι εφικτό να εγγραφεί και να διαχυθεί με σωστό τρόπο το αποτύπωμα του κοινού ερεθίσματος του παρελθόντος στο παρόν, διασφαλίζοντας τη συνέχεια και τη συνοχή του τοπικού πολιτισμικού στίγματος ως ιδιολέκτου στην κοινή, παγκόσμια γλώσσα της τέχνης.

Μπορεί η πανδημία να στάθηκε εμπόδιο στην υλοποίηση της έκθεσης, όπως αρχικά υπολογιζόταν, λόγω των υγειονομικών μέτρων και της γενικότερης ανασφάλειας που επικρατεί για την οργάνωση οποιασδήποτε εκδήλωσης. Όμως η δυσκολία παρουσίασης των έργων σε έκθεση οδήγησε στην έκδοση αυτού του βιβλίου και στην παρουσίασή τους μέσω μιας ψηφιακής Πινακοθήκης.

Σε κάθε περίπτωση, όμως, η φετινή επετειακή δράση έρχεται να επικυρώσει τη δέσμευση της ATHENS VOICE να δίνει χώρο στο εξώφυλλό της στη σύγχρονη τέχνη για τον σχολιασμό της επικαιρότητας στην πόλη της Αθήνας και το «άνοιγμα» του Δήμου Αθηναίων στο να εντάξει τη σύγχρονη καλλιτεχνική έκφραση στην καθημερινότητα της πόλης, δίνοντάς της τη δυνατότητα να επεκταθεί με όλους τους τρόπους, εφήμερους και μόνιμους.

Είναι σημαντικό που η ανοιχτή πρόσκληση έδωσε τόσο διαφορετικά έργα. Θερμά συγχαρητήρια στους καλλιτέχνες που κατέκτησαν τις τρεις πρώτες θέσεις, τον Δημήτρη Μεράντζα, τον Γιώργο Κουτσούρη και τη Μάριον Ιγγλέση. Οι δουλειές τους, αν και εντελώς διαφορετικές μεταξύ τους, αποτελούν σύγχρονες αφηγήσεις της ιστορίας μας και αποδεικνύουν ότι ό,τι και αν έχει μεσολαβήσει, ο διάλογος του παρόντος με το παρελθόν παραμένει ανοιχτός και κατά συνέπεια επίκαιρος, ζωντανός και επιδεχόμενος νέες αναγνώσεις και αναδιατυπώσεις, αποδεικνύοντας τους ισχυρούς, συγγενικούς δεσμούς μεταξύ του τότε και του αύριο.

Κατερίνα Κοσκινά
Ιστορικός τέχνης - Μουσειολόγος

Δύο αιώνες μετά την Επανάσταση. Πού είμαστε;

Η ATHENS VOICE μου ζήτησε να γράψω λίγες σκέψεις γύρω από τη σχέση της τέχνης και της επετείου των 200 ετών από την Ελληνική Επανάσταση και ομολογουμένως ένα τέτοιο αίτημα, ευγενές και τιμητικό ως είναι, παρά ταύτα δεν είναι και το ευκολότερο.

Θεωρώ ότι ο λόγος της δυσκολίας του είναι απλός: σε όλη μας τη ζωή, ή τουλάχιστον στη δική μου, από τα μαθητικά χρόνια ως την ωριμότητά μας, με κάποιον υπόγειο, υποδόριο τρόπο μαθαίνουμε ότι η έννοια «τέχνη» και η θεματική ενότητα «Επανάσταση του '21» δεν έχουν άλλη εμφανή σχέση πλην των τετριμμένων αναπαραστάσεων στο δημοτικό σχολείο. Κάθε ένας και καθεμία από εμάς, κάποια στιγμή στη ζωή μας, κληθήκαμε να υποδυθούμε έναν ήρωα ή μία ηρώίδα του '21, μόνο και μόνο για τα μάτια και τα αυτιά των γονιών και δασκάλων που το επιθυμούσαν και μόνη παρηγοριά την αίσθηση ανακούφισης όταν, επιτέλους, η παράσταση τελειώνει.

Μεγαλύτεροι μάθαμε περισσότερα όταν ήρθαμε σε επαφή με το έργο του Παναγιώτη Ζωγράφου, του ζωγράφου που κατέγραψε τις μάχες του '21 από τις περιγραφές του Μακρυγιάννη, και αποτέλεσε τις βασικές δημιουργικές ερμηνείες από τις μάχες που έλαβαν χώρα κατά τη διάρκεια της γέννησης του σημερινού κράτους μας.

Ας δούμε πού είμαστε δύο αιώνες μετά την επανάσταση, ας προσπαθήσουμε να απαντήσουμε στο ερώτημα «πού είμαστε» με λέξεις, όπως προσπάθησαν να απαντήσουν με τα έργα τους οι συμμετέχοντες στον διαγωνισμό «200 χρόνια από την Επανάσταση του 1821. Και μετά;». Πώς καταγράφεται σήμερα ο αγώνας της παλιγγενεσίας αλλά και η πορεία μας έκτοτε;

Η Ελλάδα άλλαξε σε απίστευτο βαθμό αυτά τα 200 χρόνια. Μετατράπηκε από μία βαλκανική υποβαθμισμένη επαρχία της Οθωμανικής αυτοκρατορίας σε μια ευρωπαϊκή δημοκρατία που, παρά τις ανεπάρκειες, τα προβλήματα και τις παθογένειές της βελτιώνεται διαρκώς. Μόνο μέσα στα χρόνια της δικής μου ζωής η χώρα έχει μετεξελιχθεί σε βάθος που εξέπληξε ακόμα και εμάς τους ίδιους, με αποτέλεσμα, δειλά έστω, να μπορούμε να κοιτάξουμε το μέλλον με αισιοδοξία.

Από το 1821 και μετά τροποποιήσαμε τον εαυτό μας και τον φακό μέσω του οποίου βλέπουμε τον εαυτό μας: πήγαμε από την «ψωροκώσταινα», στον νεοκλασικισμό, στη γενιά του '30, στο έπος του '40, στον εμφύλιο, στην αντιπαροχή, στη μεταπολίτευση και τη δεκαετία του '80, στην ένταξη στο κοινό νόμισμα, στη χρεοκοπία, στην πανδημία και σήμερα στην ελπίδα ότι σύντομα, κάποια στιγμή, η ζωή επιτέλους θα επιστρέψει στους κανονικούς ρυθμούς.

Οφείλω ευθύς εξ αρχής να ομολογήσω ότι δεν παρακολούθησα από ιδιαιτέρως κοντινή απόσταση τις δράσεις του εορτασμού των 200 χρόνων από την Ελληνική Επανάσταση του '21. Τις είδα, όμως, με την ολοκλήρωσή τους και σε αυτό το στάδιο προκύπτει ως συμπέρασμα η παρατήρηση μιας διαφοράς ανάμεσα στις παραστατικές τέχνες και τις αναλυτικές επιστήμες. Αν, για παράδειγμα, αντιπαραβάλλει κανείς την προβεβλημένη έκθεση σε μεγάλο μουσείο της χώρας για τα 200 χρόνια του ελληνικού κράτους με την έκδοση ιδιωτικού ιδρύματος για τις δέκα μεταρρυθμίσεις που διαμόρφωσαν το ελληνικό κράτος κατά το ανάλογο χρονικό διάστημα, η διαφορά είναι σημαντική: στην πρώτη περίπτωση έχουμε μια μάλλον αμήχανη αποτίμηση, με την έννοια ότι δεν κρίθηκε αρκούντως (αυτό)κριτική και δημιουργική, ενώ στη δεύτερη έχουμε μπροστά μας μια εξαιρετικά αναλυτική και τεκμηριωμένη ερμηνεία για την πορεία της χώρας τα τελευταία 200 χρόνια. Ομοίως, στο θέατρο ανέβηκαν με δημιουργικό τρόπο έργα με θέμα το '21, για πρώτη ίσως φορά μακριά από το περιβάλλον σχολικών εορτών, ενώ η νέα μας Εθνική Πινακοθήκη δεν κατάφερε να φέρει το νέο στα πράγματα.

Γιώργης Γερόλυμπος
Αρχιτέκτονας - Φωτογράφος

ΜΕΛΙΝΑ MOSLAND-ΦΑΚΙΤΣΑ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΑΤΣΙΟΣ

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

ΖΩΖΩ ΘΕΟΔΩΡΟΥ

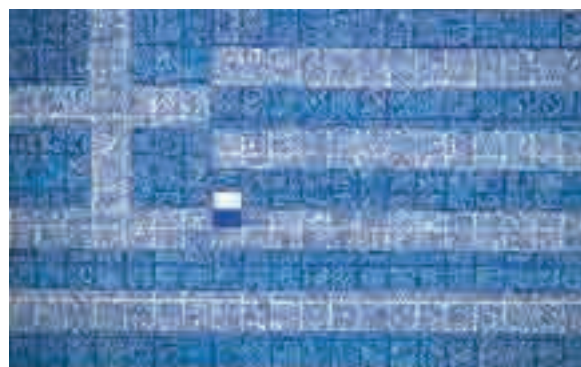
ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΤΣΙΓΙΑΝΝΗΣ

ΜΑΡΩ ΘΕΟΔΩΡΟΥ

ΒΙΚΤΩΡΑΣ - ΜΗΝΑΣ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΤΖΙΝΟΥΔΗΣ

ΙΟΥΛΙΑ ΚΑΡΑΜΑΥΡΟΥ

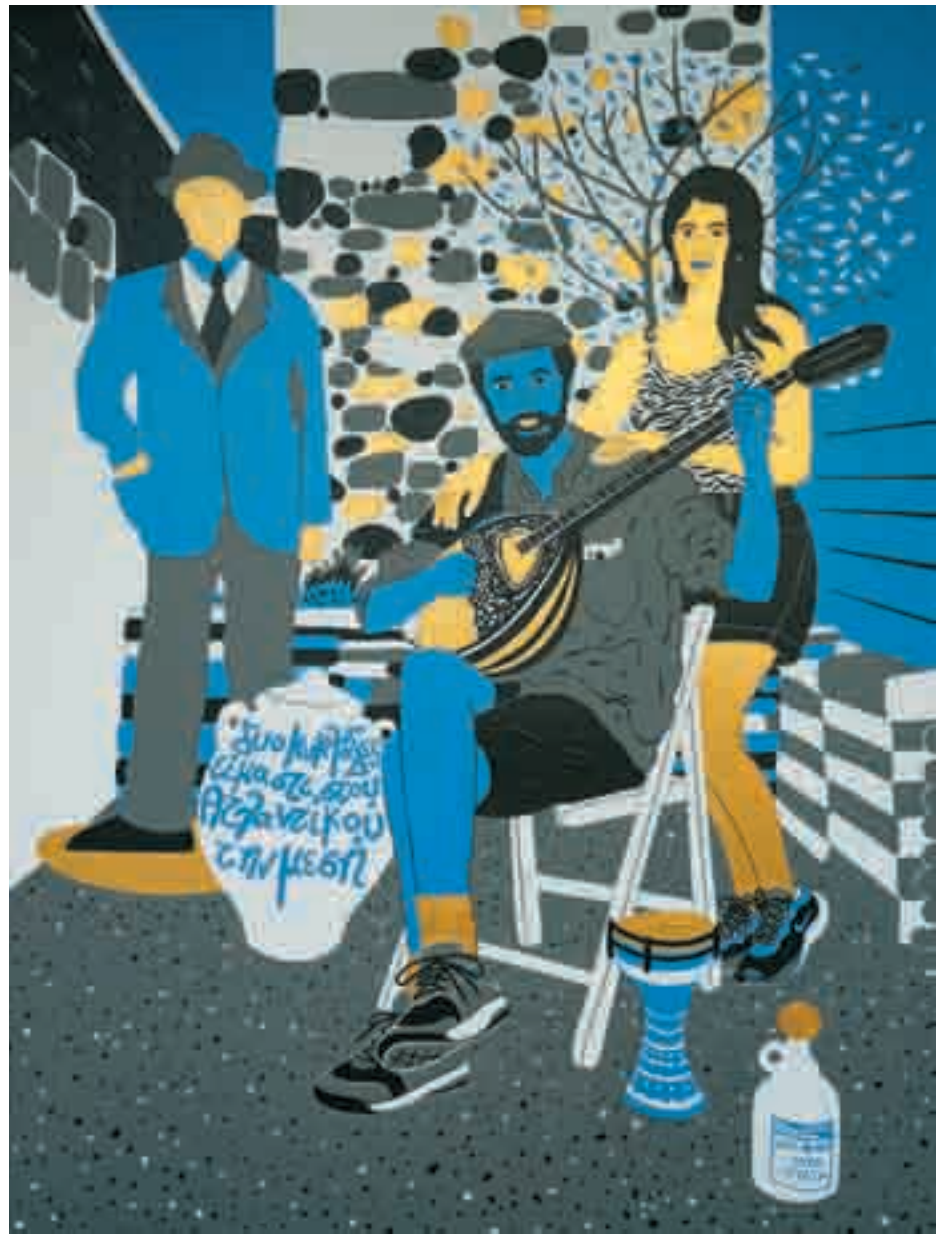
ΑΣΠΑ ΘΕΟΧΑΡΗ

ΕΛΕΝΗ ΛΥΡΑ

ΜΑΝΟΣ ΜΠΑΤΖΟΛΗΣ

ΙΑΣΩΝ ΜΕΦΚΟΥΛΑΣ (CACAO ROCKS)

ΔΗΜΟΣ ΦΛΕΣΣΑΣ

ΕΛΕΝΑ ΚΥΡΚΙΛΗ

ΜΑΡΙΑΛΕΝΑ ΤΣΟΥΚΑ

ΙΑΚΩΒΟΣ ΒΟΛΚΩΒ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΣΚΟΥΡΟΓΙΑΝΝΗΣ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΑΡΙΤΖΑΣ

DOMINIQUE PARDIEUX

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΡΤΣΙΝΕΒΕΛΟΣ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΤΑΝΣΑΡΗΣ

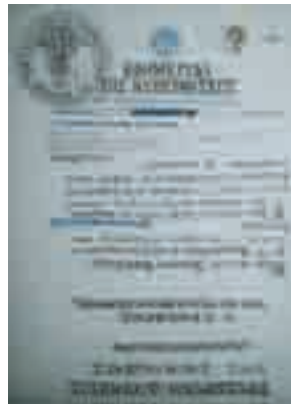
ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΡΑΝΙΟΥ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΕΓΓΟΥΝΗΣ

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΒΕΛΙΟΥ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΑΠΕΤΑΝΙΟΥ

ΕΛΕΝΗ ΤΣΕΤΣΟΡΟΥ

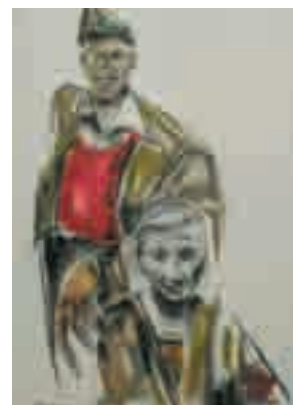
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΚΥΡΙΑΚΟΣ

ΚΥΡΙΑΚΗ ΜΥΛΩΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΧΑΡΑ ΔΗΜΑΚΑΚΟΥ

ΜΑΡΙΑ ΤΖΑΝΑΝΑΡΕΑ

ΜΑΡΙΑ ΚΑΡΑΧΡΗΣΤΟΥ

Οι υπόλοιπες συμμετοχές

ΑΝΤΩΝΙΑ ΚΑΤΗΦΕΛΗ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΡΟΒΕΛΕΓΙΑΔΗΣ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΖΤΟΥΠΑΣ

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΔΕΡΜΑΤΗΣ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΑΤΡΟΥΣΤΟΣ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΑΤΖΗΦΩΤΙΟΥ

ΣΟΦΙΑ ΜΠΟΜΠΟΛΗ

ΜΠΑΡΜΠΑΡΕΛΑ ΣΦΗΚΑ

VESNA SOLOVIC

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ & ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΕΡΕΜΗΣ

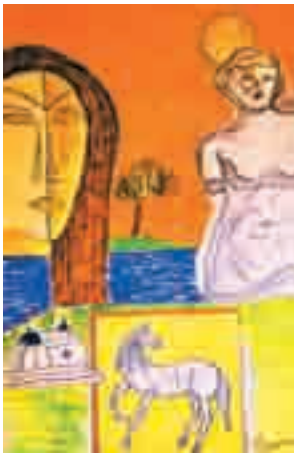
ΑΚΗΣ ΔΟΥΒΑΡΑΣ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

3ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΧΑΡΑΤΣΑΡΗΣ

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ ΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΚΑΨΗ

ΑΓΑΠΗ ΜΥΡΣΟΔΕΛΗ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΛΟΪΖΟΠΟΥΛΟΣ

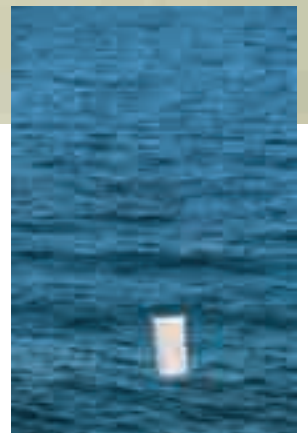

ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΤΑΪΚΟΣ

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΠΕΤΡΑ

ΜΑΝΤΛΕΝ ΑΝΗΨΗΤΑΚΗ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΦΕΡΕΝΤΙΝΟΣ

ΕΛΕΑΝΝΑ ΤΑΜΠΟΥΡΗ

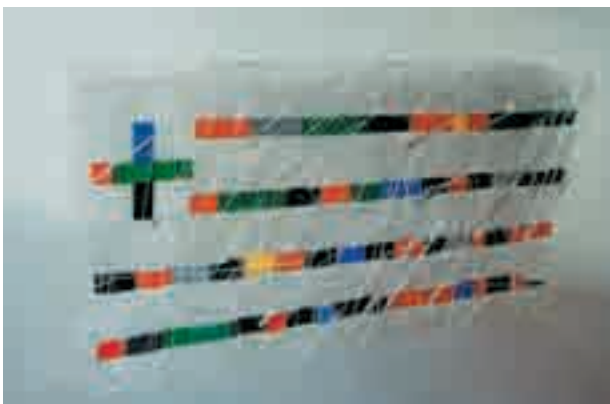
ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΑΝΤΩΝΕΑ

ΑΝΝΑ ΣΙΔΕΡΑΤΟΥ

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ ΑΠΛΑΔΑΣ

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΠΑΠΑΔΟΥΡΑΚΗ

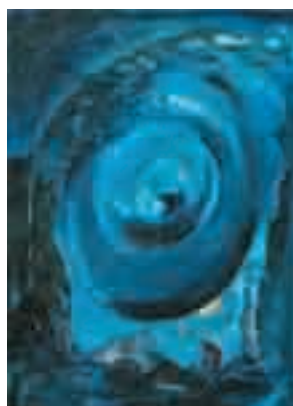
PASCALINE BOSSU

ΝΟΤΑ ΠΑΤΕΡΙΜΟΥ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΚΟΛΛΥΡΗ

ΔΙΚΑΙΑ ΔΕΣΠΟΤΑΚΗ

ΠΑΡΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ ΧΑΤΖΗΠΑΥΛΟΥ

ΑΝΤΩΝΙΑ ΓΡΙΒΑ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΑΠΠΑΣ

ΚΑΛΛΙΡΟΗ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

CHRISTINA PANCESS

ΤΑΣΟΣ ΛΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΗΜΗΤΡΑ ΠΟΥΛΟΥ

ΕΛΕΝΗ ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ

ΔΗΜΗΤΡΑ ΓΑΪΤΑΝΗ - ΑΧΕΙΜΑΣΤΟΥ

ΟΛΓΑ ΛΑΘΥΡΗ

ΚΩΣΤΑΣ ΚΟΪΝΟΣ

ΟΛΥΜΠΙΑ ΜΠΕΗ

ΝΑΝΣΥ ΘΕΟΦΙΛΟΥ

ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ ΑΠΟΣΠΟΡΗΣ

ΜΑΡΙΑ ΨΑΡΡΟΥ

ΜΥΡΑ ΚΟΣΚΕΡΙΔΟΥ

ΑΝΤΩΝΙΑ ΜΑΝΤΖΟΥΚΑ

ΛΙΑΝΑ ΠΑΠΑΛΕΞΗ

COSTAS ΠΛΙΑΤΣΙΚΑΣ

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ ΠΑΤΡΩΝΗ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΦΡΑΓΚΟΓΙΑΝΝΗΣ

ΙΩΑΝΝΑ ΛΥΚΟΥΔΗ

ΜΑΡΙΑ - ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ ΜΕΡΓΕΜΗ

ΚΩΣΤΑΣ ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ

ΚΩΣΤΑΣ ΜΠΑΡΔΩΣΑΣ

SIMON RIEDLER

ΔΑΦΝΗ ΚΛΑΓΚΟΥ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ - ΡΑΦΑΗΛ ΣΗΜΑΔΗΣ

ΕΛΕΝΑ ΑΡΣΕΝΙΔΟΥ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΜΑΙΜΟΣ ΜΑΝΩΛΗΣ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΤΖΙΤΖΗΣ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΖΥΜΑΡΑΚΗΣ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ

ΔΗΜΗΤΡΑ ΜΑΛΤΑΜΠΕ

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΝΤΕΓΙΔΗΣ

ΠΕΛΑΓΙΑ ΤΑΜΠΑΚΑΚΗ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΜΑΓΚΑΒΕΤΣΟΥ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΑΡΓΥΡΙΑΔΗΣ

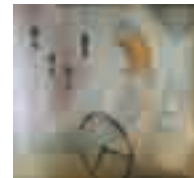
ΟΛΥΜΠΙΑ ΧΑΤΖΗ

ΜΑΡΘΑ ΚΟΛΛΙΑ

ΑΝΤΩΝΗΣ ΡΑΠΑΝΗΣ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΑΠΕΤΑΝΟΥ

ΜΑΪΡΑ ΣΤΕΦΟΥ

ΕΛΕΝΗ ΤΣΑΚΜΑΚΗ

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΣΔΟΥΚΟΥ

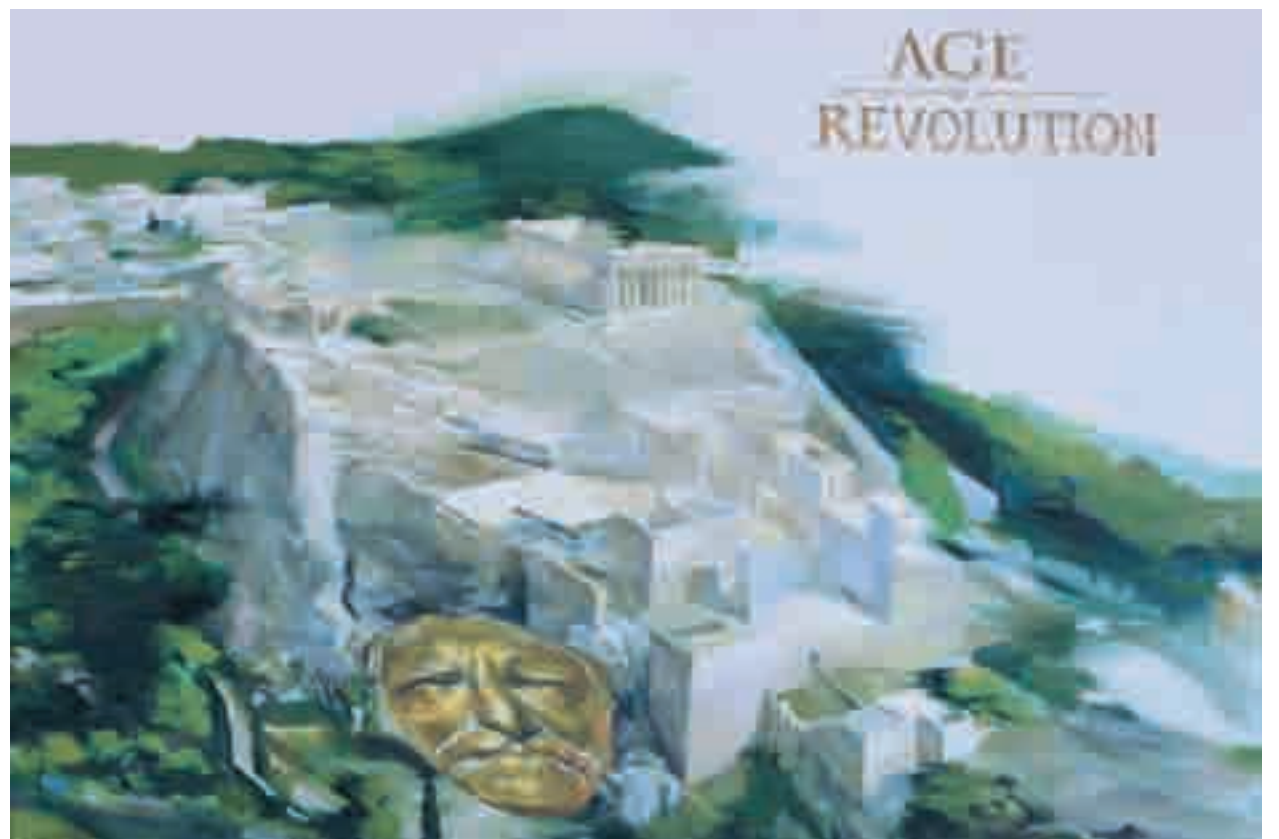
ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΒΛΑΧΟΥ

ΣΤΕΛΛΑ ΜΠΕΛΕΣΗ

DENADA BULLARI

ΔΗΜΟΣ ΚΗΠΟΥΡΟΣ

ΧΡΙΣΤΙΝΑ - ΣΥΛΒΙΑ ΣΗΜΑΝΤΡΑ

ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΥΑΝΘΙΑ ΣΟΥΤΟΓΛΟΥ

ΔΗΜΗΤΡΑ ΤΣΙΟΥΝΗ

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΜΑΚΡΟΓΛΟΥ-ΠΑΝΟΥΣΑΚΗ

ΕΛΕΝΗ Ι. ΠΑΠΑΚΥΡΙΑΚΟΥ

ΙΩΑΝΝΑ ΠΛΕΣΣΑ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΠΡΕΝΤΖΑ

ΗΡΩ Π. ΔΙΑΜΑΝΤΟΥΡΟΥ

ΣΤΕΛΛΑ ΣΕΒΑΣΤΟΠΟΥΛΟΥ

ΣΟΦΙΑ ΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΕΛΠΙΔΑ ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΙΣΜΗΝΗ ΓΑΛΑΝΟΠΟΥΛΟΥ

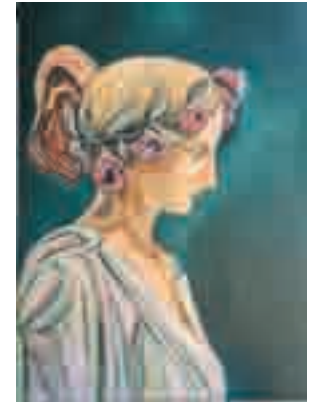
ΝΙΚΟΣ ΠΑΚΚΑΣ

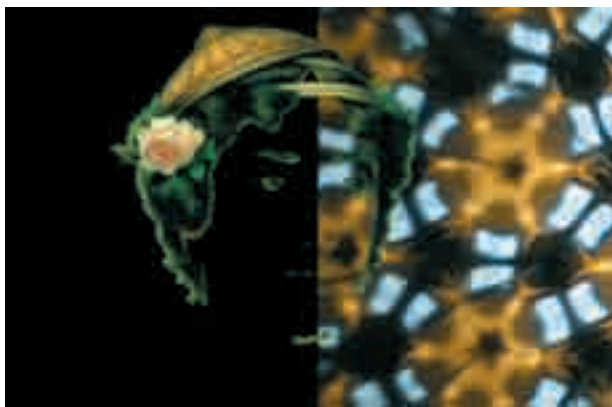
ΒΕΝΕΡΗ - ΣΤΕΡΓΙΟΥ COMOTIRIO

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΚΡΑΓΚΑΡΗΣ

ΕΜΜΑΝΟΥΕΛΑ ΒΑΣΙΛΑΚΗ

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΓΕΡΟΝΤΙΔΗΣ

ΛΑΜΠΡΙΝΗ ΤΣΑΡΟΥΧΑ

ΣΤΑΘΗΣ ΦΩΤΗΣ

ΛΗΔΑ ΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ

ΔΗΜΗΤΡΑ ΚΛΗΡΟΝΟΜΟΥ

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΛΙΟΣΠΟΡΗΣ

ΕΛΕΝΗ ΤΣΙΛΙΑΗ

ΘΕΟΠΙΣΤΗ ΒΟΓΑ

ΤΖΕΝΗ ΦΑΛΙΑΡΙΔΟΥ

MAUD GUTERSTAM

ΙΩΑΝΝΑ ΚΑΡΑΠΙΑΝΗ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΟΛΗΣ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΑΠΟΥΣΗΣ

ΒΕΝΕΤΙΑ ΚΕΛΕΡΗ

ΚΑΙΤΗ ΠΡΟΦΤΗ

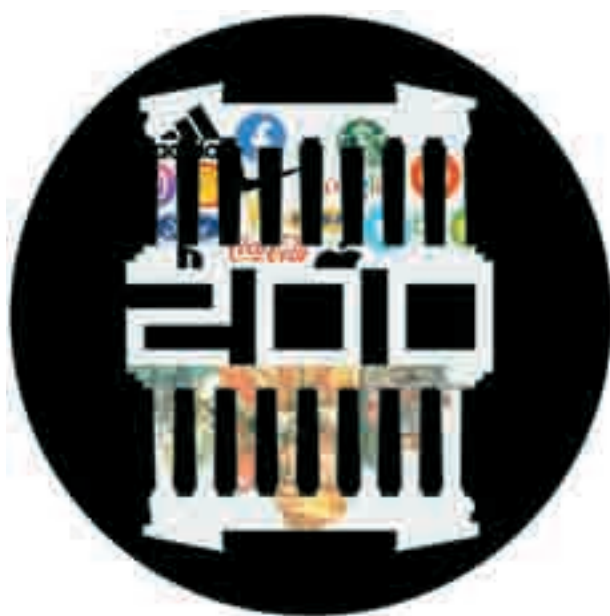
ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ ΧΡΥΣΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ

ΙΟΑΚΕΙΜ ΑΡΖΑΜΑΝΟΓΛΟΥ

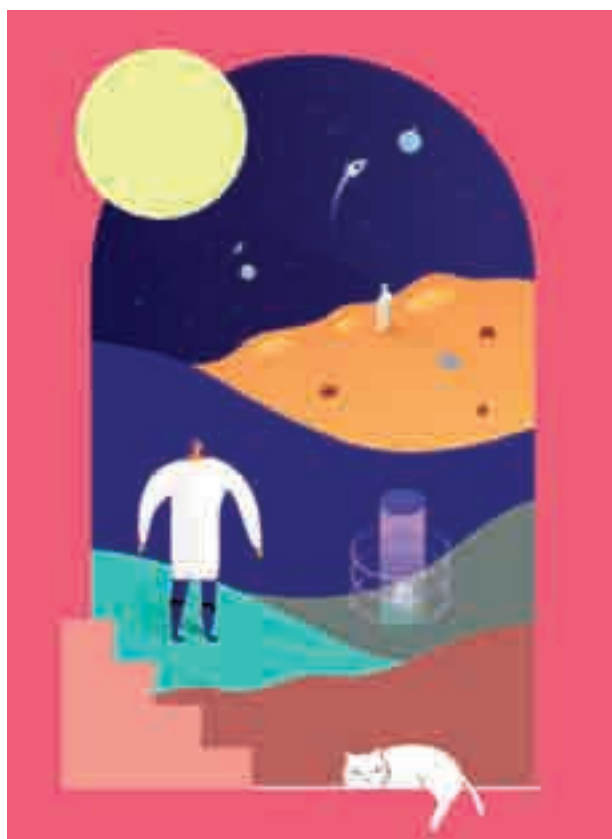
MARTIN OLAVEGOYA HURTADO

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΠΑΝΟΣ

ΕΛΛΗ ΕΜΠΕΔΟΚΗ

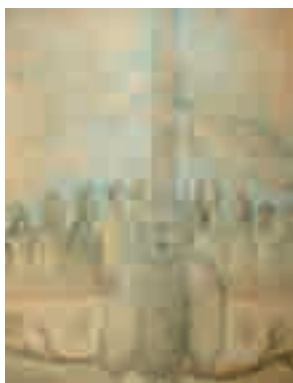
ΧΑΡΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΝΑΝΤΙΑ ΑΔΑΜΟΠΟΥΛΟΥ

ΣΩΤΗΡΗΣ ΗΛΙΑΔΗΣ

ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΧΑΝΤΖΗ

VASILIS VASILIS

ΜΑΡΙΑ ΖΗΣΗ

ΣΤΕΛΙΟΣ ΤΣΙΤΟΥΝΑΣ

RAMY TAREK RADWAN

ΤΟΝΙ ΜΙΛΑΚΙ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΠΑΪΚΟΥΣΗΣ

ΦΛΩΡΑ ΦΟΥΣΤΕΡΗ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΑΜΠΑΤΙΕΛΟΣ

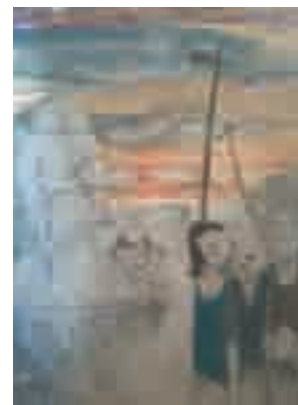
ΝΟΝΤΑΣ ΡΕΝΤΖΗΣ

ΤΑΣΟΣ ΤΣΟΥΝΤΟΣ

ΣΤΕΡΓΙΟΣ ΣΤΑΜΟΣ

ΣΤΕΛΙΟΣ ΤΖΑΝΑΝΑΡΕΑΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΖΟΜΠΟΛΑ

ΟΡΦΕΑΣ ΜΠΑΤΣΙΟΣ

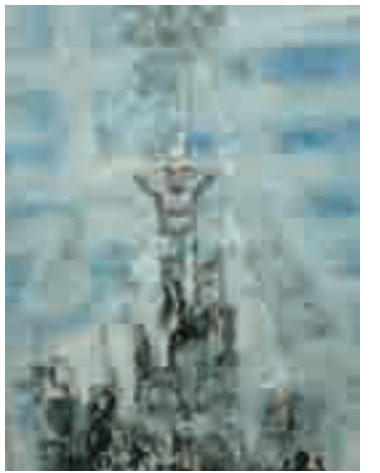
ΛΙΤΣΑ ΚΑΣΟΥΜΗ

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΒΟΥΛΓΑΡΕΛΗΣ

ΣΩΤΗΡΗΣ ΜΠΕΤΣΙΚΟΣ

ΜΑΡΙΑ ΛΟΥΙΖΑ ΥΠΑΤΙΑ ΒΑΦΙΑΔΑΚΗ

ΑΡΑΙΝΑ ΚΟΤΣΙΦΑΚΗ-ΠΑΛΑΜΗΔΗ

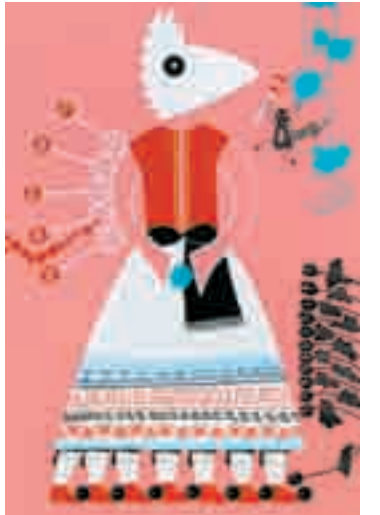
ΡΩΜΑΝΟΣ ΝΙΚΟΚΑΒΟΥΡΑΣ

ΚΑΣΣΙΟΠΗ ΜΑΝΟΥΣΟΠΟΥΛΟΥ

ΓΙΑΝΝΑ ΚΑΛΗ

ΜΥΡΤΩ ΣΑΚΚΑ

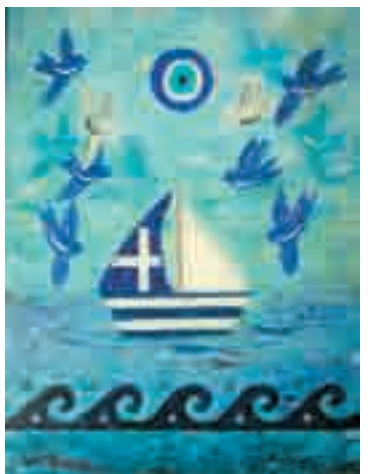
ΠΩΡΓΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΑΤΕΧΗΣ

ΜΑΡΙΑ ΒΟΛΑΚΟΥ

ΣΤΕΛΙΟΣ ΜΗΝΔΟΥΡΗΣ

ΕΛΛΗ ΓΙΑΛΑΜΑ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΑΝΟΓΛΟΥ

ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΟΝΙΑΡΗΣ

Επιμέλεια:
ΤΑΝΙΑ ΔΕΛΗ

4 Η συλλογή Swatch Clear είναι διαθέσιμη στο swatch.com και στα καταστήματα Swatch.

Swatch Clear Τα βλέπω όλα μέσα-έξω!

▶ Η **Swatch** ξεκινάει δυναμικά τη νέα χρονιά με την κυκλοφορία μιας ξεχωριστής συλλογής που δεν μπορείς να μην αγαπήσεις. Η σειρά **Clear** αξιοποιεί το μεγαλύτερο trend της εποχής, τη διαφάνεια, και φέρνει ξανά στο προσκήνιο ένα από τα πιο θρυλικά looks της Swatch από το

1985. Μίνιμαλ σχεδιασμός, διαφανή κάσα και καντράν, χρωματιστοί δείκτες και ανάλαφρη αίσθηση είναι τα χαρακτηριστικά της νέας συλλογής που περιλαμβάνει τα μοντέλα **Big Bold**, **Gent**, **New Gent** και **Skin**. Clear or not? Η επιλογή είναι δική σου.

4 ελληνικά brands με φιλοσοφία upcycling

Της ΕΛΕΝΗΣ ΜΠΕΖΙΡΙΑΝΟΓΛΟΥ

Η ανακύκλωση έχει γίνει μία από τις καθημερινές μας συνήθειες και ευτυχώς γιατί το περιβάλλον χρειάζεται τη στήριξη και την προστασία μας. Εκτός από το recycling, πολύ σημαντικό είναι και το upcycling που μετατρέπει τα άχρηστα προϊόντα σε νέα, υψηλότερης ποιότητας. Η φιλοσοφία του upcycling έχει κερδίσει πολλά brands που δημιουργούν ρούχα, αντικείμενα και αξεσουάρ από υλικά που κανονικά θα κατέληγαν στα σκουπίδια, παρατείνοντας τη ζωή τους και δίνοντάς τους μια δεύτερη ευκαιρία.

3quarters

Ένα από τα βασικά χαρακτηριστικά της Αθήνας, οι πολύχρωμες τέντες των σπιτιών της, έγινε πηγή έμπνευσης για τους 3quarters που αποφάσισαν να τις μετατρέψουν σε πρωτότυπες, χειροποίητες, ανθεκτικές τσάντες. Ρετάλια τεντών και υλικά από ντόπιους προμηθευτές που δουλεύονται στο χέρι, με φαντασία και μεράκι. Εδώ θα βρεις σακίδια πλάτης και τσάντες σε ξεχωριστούς χρωματικούς συνδυασμούς, ενώ κάθε σχέδιο είναι κυριολεκτικά μοναδικό.

Αγίου Δημητρίου 19, Ψυρρή, 2111832311, 3quarters.design

Salty bag

Πού πάνε τα πανιά των παροπλισμένων ιστιοπλοϊκών σκαφών; Τι γίνονται όταν πια δεν τα φουσκώνει ο αέρας των θαλασσών; Χιλιάδες τετραγωνικά μέτρα πανιών (από σκάφη, αλεξίπτωτα, αετούς) καίγονταν με τεράστια επιβάρυνση για το περιβάλλον, μέχρι που τρεις νέοι δημιουργοί αποφάσισαν να τα χρησιμοποιήσουν για να δημιουργήσουν πρωτότυπες και ανθεκτικές τσάντες. Φυσικά μπορείς να δώσεις και εσύ το παλιό σου ιστίο για επανάχρηση ή ακόμα και την παλιά σου salty bag κερδίζοντας έκπτωση για την αγορά μιας νέας, saltybag.com

Denou

Οι δημιουργίες της Κωνσταντίνας Καραμπότσου, ή αλλιώς Denou, προέρχονται από ασήμι, ημιπολύτιμες πέτρες, μέταλλα, υφάσματα, γραβάτες, φερμουάρ, παλιά κουμπιά, αλλά και απίστευτα ανακυκλωμένα υλικά όπως καπάκια αναψυκτικών, δίσκους βινυλίου, cds, καουτσούκ, πλίκτρα υπολογιστή, σχοινιά, αλουμίνιο, κάψουλες από καφέ nespresso, πλαστικά, περιοδικά, εφημερίδες, κουρελούδες και οτιδήποτε άλλο την εμπνεύσει.

www.denou.gr

Convert Art

Ένα από τα πιο γνωστά και αγαπημένα καταστήματα upcycling στην Αθήνα. Εκεί στην πλατεία Ψυρρή μεταμορφώνει χρησιμοποιημένες σαμπρέλες, ελαστικά, ηλεκτρολογικό υλικό και αλουμίνιο σε χειροποίητες τσάντες, κοσμήματα, αξεσουάρ και χρηστικά αντικείμενα. Τα προϊόντα τους έχουν παρουσιαστεί σε πολλές εκθέσεις και έχουν βραβευθεί πολλές φορές. Τσέκαρε οπωσδήποτε τις πολυμορφικές τσάντες και τα clutches.

convertart.gr

SAFILO
Γυαλιά ηλίου Hugo

VERY Peri

Το χρώμα που διάλεξε η Pantone για το 2022

TED BAKER
Γούνινο παλτό €385

PANDORA
Ασημένιο δαχτυλίδι με σμάλτο €25

ECOALF
Τσαντάκι με logo «I Do Care» €19,90

UGG
Γούνινο παντόφλα €104

CARPISA
Γυναίκεία τσάντα €49,95

LES CONNAISSEURS
Τσάι Noel Blue tea

TEZENIS
Φλις παντελόνι €13,25

FUJIFILM

Φωτογραφική μηχανή Instax Mini 11

ESSENCE

Παλέτα σκιών €4,19

KARL LAGERFELD

Τσάντα €135

GARMIN
Smartwatch Forerunner 45 €169,99

ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΠΕΝΑΚΗ

Μεταξωτή μάσκα ύπνου της Χριστιάννας Βαρδάκου με γέμιση αποξηραμένης λεβάντας και σπόρους chia €65

MAC

Υγρό κραγιόν, από τη συλλογή MAC x L

CONVERSE

Jacket €119,90

ENVIE SHOES

Γαλότσες από καουτσούκ €39

ΜΗ ΧΑΣΕΙΣ!

Οι προσφορές ξεκίνησαν στα brands **Calzedonia**, **Intimissimi**, **Intimissimi Uomo**, **Tezenis** και **Falconeri** και φτάνουν το **-50%** σε επιλεγμένα είδη. Ευκαιρία να αποκτήσεις όλα τα αγαπημένα σου ρούχα, lingerie και αξεσουάρ.

ΣΙΝΕΜΑ

Του ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΑΪΜΑΚΗ

Τι βλέπουμε όταν κοιτάμε τον ουρανό (WHAT DO WE SEE WHEN WE LOOK AT THE SKY?) ***

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Αλεξάντρ Κομπερίτζε ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΟΥΝ: Γκιόργκι Μποκοροσβίλι, Βάκτανγκ Παντσουλίτζε, Άντι Καρσελάτζε, Γκιόργκι Αμπρολάτζε, Ολίκο Μπαρμπακάτζε

Η φαρμακοποιός Λίσα κι ο ποδοσφαιριστής Γιόργκι συναντιούνται τυχαία σε έναν δρόμο του Κουτάισι. Θα νιώσουν την έλξη μεταξύ τους και θα κανονίσουν να βρεθούν την επόμενη μέρα, αλλά η μοίρα έχει άλλα σχέδια. Μια κατάρα όχι μόνο δεν θα τους επιτρέψει να συναντηθούν, αλλά θα τους στερήσει και το μεγαλύτερο ταλέντο που διαθέτουν και χάρη σε αυτό μπορούν να ασχολούνται επαγγελματικά με ό,τι αγαπούν περισσότερο στη ζωή.

Η δεύτερη ταινία του Γεωργιανού Αλεξάντρ Κομπερίτζε είναι μια χαμηλότονη, τρυφερή ιστορία με πρωταγωνιστές δύο νέους μελαγχολικούς ανθρώπους που κινούνται σε διαφορετικά σύμπαντα αλλά κάποια στιγμή οι δρόμοι τους συναντώνται. Το love story που αφηγείται ο σκηνοθέτης και σεναριογράφος του «Let the summer never come again» (το προ 5ετίας, διάρκειας 202 λεπτών ντεμπούτο του Γεωργιανού δεν προβλήθηκε ποτέ στην Ελλάδα) είναι διανοητικό με ποιητικές πινελιές και ανεπαίσθητα κωμικά σκετσ που τονίζουν το παράλογο της ζωής και προσδίδουν στην ταινία μια μαγική –και άκρως σινεφιλική– λάμψη. Το γεμάτο συμβολισμούς και αινίγματα ελλειπτικό σενάριο δεν ακολουθεί τον δρόμο της πεπατημένης ερωτικής κομεντί. Προάγει αντισυμβατικές λύσεις με ενδιαφέροντες πειραματισμούς, ενώ και τα μυ-

στικά του είναι καλά κρυμμένα ώσπου να έρθει το ανατρεπτικό φινάλε. Τι είναι όμως αυτό που κάνει ξεχωριστό το «Τι βλέπουμε όταν κοιτάμε τον ουρανό»; Ο σκηνοθέτης επιμένει στην απλότητα της αφήγησης και την καθαρότητα του βλέμματος (αυτό που δεν φαίνεται με την πρώτη ματιά έχει τελικά μεγαλύτερη σημασία, σύμφωνα με τον Γεωργιανό) σε μια απόλυτη ουμανιστική δημιουργία. Η ιστορία της Λίσα και του Γιόργκι είναι σαν μια μικρή ψηφίδα στο παζλ της γκριζας γεωργιανής καθημερινότητας, με την ποδοσφαιρική ένταση (όλη η πόλη ζει στους ρυθμούς του Παγκόσμιου Κυπέλλου ενώ ακόμη δεν έχουν κοπάσει οι πανηγυρισμοί από τον θρίαμβο της τοπικής ομάδας Τορπέντο απέναντι στην πιο ισχυρή Ντιναμό Τιφλίδας) να κουμπώνει απρόσμενα με το πνευματώδες κομμάτι ενός έρωτα σχηματισμένου από τα πιο αγνά υλικά. Είναι σίγουρο πως η ταινία χάρη στη λυρική ομορφιά και τη ζεστασιά της θα αγγίξει τον ψαγμένο σινεφίλ αλλά δεν είμαστε και τόσο βέβαιοι ότι θα έχει την ίδια απήχηση και στο πλατύ κοινό. Η υπερβολική διάρκειά του (150 λεπτά) ίσως να κουράσει κάποιους, σε αντίθεση με εκείνους που επιδιώκουν να βιώσουν όσο πιο δυνατά γίνεται το βραδυφλεγές και αυθεντικό δράμα του Κομπερίτζε. Ειδική μνεία της Διεθνούς Κριτικής Επιτροπής στο 62ο Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης. ●

▶▶▶ Η βιογραφία του Όσκαρ Ρέλερ «**Ράινερ Βέρνερ Φασμπίντερ**» (Enfent terrible) (**1/2) επιδιώκει να θυμίζει τόσο πολύ το σινεμά του αιρετικού Γερμανού, ώστε σε κάποια σημεία μοιάζει σαν να είναι γυρισμένη από τον σκηνοθέτη του «**Καβατζή**» και του πολυβραβευμένου «**Ο φόβος τρώει τα σωθικά**». Τρομερές ανέκδοτες ιστορίες από τη ζωή του τρομερού σκηνοθέτη, ανακατεμένες με την ασυμβίβαστη καλλιτεχνική ματιά του, καθώς και τις εμμονές ή τους εθισμούς του. Η πληθωρική ερμηνεία του **Όλιβερ Μασούτσι** μοιάζει να είναι το κερασάκι στη χορταστική τούρτα του Ρέλερ (Sources of life). ▶▶▶ Το animation «**Σχέδιο Διάσωσης**» περιγράφει το ταξίδι στον χρόνο των Οη και Εντ, που καταφθάνουν από τα νησιά Γκαλαπάγκος και το μακρινό 1835 στη σύγχρονη Σανγκάη και παθαίνουν πολιτισμικό σοκ από τις τρομακτικές τεχνολογικές αλλαγές, ενώ με τρόπο ανακαλύπτουν ότι το είδος τους έχει πλέον εκλείψει. Η ταινία προβάλλεται μεταγλωττισμένη στα ελληνικά.

- * ΑΔΙΑΦΟΡΗ
- ** ΜΕΤΡΙΑ
- *** ΚΑΛΗ
- **** ΠΟΛΥ ΚΑΛΗ
- ***** ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΗ

399.000 το «Spiderman-Nowayhome»,
126.350 το «Σμύρνη μου αγαπημένη» και συνεχίζουν

«Έχω οικογένεια, δεν μπορώ να το κάνω πλέον αυτό»
(In πρώην κατάσκοπος Πενέλοπε Κρούζ στο «Πράκτορες 355»)

JUST THE FACTS

Τι βλέπουμε όταν κοιτάμε τον ουρανό ***
Ο παράδοξος έρωτας μεταξύ μιας φαρμακοποιού και ενός ποδοσφαιριστή

Scream 1/2
Τραγελαφική σατιρική αποδόμηση του έπους του Γουές Κρέιβεν

Πα πάντα κοντά σου ***
Πατέρας και γιος για πάντα μαζί

Πράκτορες 355 **
Τετράγωνο αστέρων: Τσαστέιν - Κρουζ - Κρούγκερ - Νιόγκ'ο

Ράινερ Βέρνερ Φασμπίντερ 1/2
Φασμπίντερ και ξερό ψωμί

Σχέδιο Διάσωσης -
Πλασματούδια σε εξαφάνιση

Πράκτορες 355 (THE 355) **

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Σάιμον Κίνγκμπεργκ ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΟΥΝ: Τζέσικα Τσαστέιν, Πενέλοπε Κρουζ, Ντάνιαν Κρούγκερ, Λουπίτα Νιόγκ'ο, Εντγκαρ Ραμίρες, Σεμπάστιαν Σταν

Οι κορυφαίες πράκτορες του κόσμου ενώνουν τις δυνάμεις τους για να εντοπίσουν ένα μυστικό όπλο υψίστης ασφαλείας που μπορεί να πέσει σε λάθος χέρια.

Η Τζέσικα Τσαστέιν ηγείται μιας ετερόκλητης ομάδας δυναμικών γυναικών σε μια τυπική αλλά καλοκουρδισμένη κατασκοπική περιπέτεια με εκρηκτικές σκηνές πάλης. Το γυναικείο στοιχείο προσδίδει φινέτσα

στο φιλμ του κυρίως παραγωγού και σεναριογράφου Σάιμον Κίνγκμπεργκ, με την πλοκή να μην έχει ιδιαίτερη πρωτοτυπία εκτός της σφριγηλής παρουσίας των τεσσάρων σταρ, που εντυπωσιάζουν με τις ικανότητές τους στο κομμάτι της δράσης. Ειδικά η μονομαχία των Τσαστέιν και Κρούγκερ έχει τόσες διακυμάνσεις και ανατροπές ώστε μπορούμε με βεβαιότητα να πούμε πως ο πυρήνας της –προσχηματικής πάντως– ιστορίας εντοπίζεται στην αναγκαστική συνύπαρξη της Αμερικανίδας και της Γερμανίδας κατασκόπου.

Scream *½

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Ματ Μπετινέλι - Όλβιν, Τάιλερ Γκίλετ ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΟΥΝ: Μελίσα Μπαρέρα, Κάιλ Γκάλνερ, Μέισον Γκούντινγκ, Μάικι Μάντισον, Τζένα Ορτέγα, Τζακ Κουέιντ, Κόρντνεϊ Κόξ, Ντέιβιντ Αρκέτ, Νιβ Κάμπελ

25 χρόνια αφότου στο Γουόλτμπορο ένας δολοφόνος ξεκλήρισε μια παρέα. Τώρα ένας νέος δολοφόνος με την ίδια στολή επιτίθεται και πάλι.

Θα τρίζουν τα κόκαλα του Γουές Κρέιβεν με την εξυπνακίστικη εκδοχή των Ματ Μπετινέλι - Όλβιν και Τάιλερ Γκίλετ. Χωρίς να υπάρχει καμιά νέα ιδέα, οι βασικές γραμμές του πρώτου «Scream» του 1996 τηρούνται ευλα-

βικά και οι όποιες αναφορές στο παρελθόν της σειράς γίνονται με προχειρότητα που ενώνει άγαρμα το χθες με το σήμερα. Μπορεί να υπάρχουν δυο-τρεις σκηνές που σε κάνουν να γελάσεις με το ειρωνικό σχόλιο για τους φανατικούς οπαδούς της σειράς να βρίσκει στόχο, αλλά δεν δικαιολογείται ο αιματοβαμμένος αυτοσαρκασμός που επιχειρείται προκειμένου να δοθεί η απάντηση στο ερώτημα «τελικά τι είναι το νέο φιλμ: sequel ή reboot?».

Για πάντα κοντά σου (NOW HERE SPECIAL) ***

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Ουμπέρτο Παζολίνι ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΟΥΝ: Τζέιμς Νόρτον, Ντανιέλ Λαμόν, Αιλίν Ο' Χίγκινς

Ο 35χρονος Τζον έχει λίγους μήνες ζωής και προσπαθεί να βρει την κατάλληλη οικογένεια για τον 3χρονο γιο του Μάικλ.

Δύο πρόσωπα που γεμίζουν με συγκίνηση το φιλμ του Ουμπέρτο Παζολίνι, ο οποίος ήταν υποψήφιος για το Όσκαρ καλύτερης ταινίας το 1997, ως παραγωγός του «Άντρες με τα όλα τους», της υπέροχης κωμωδίας που σκηνοθέτησε ο

Πίτερ Κατανέο. Η τρίτη σκηνοθετική δουλειά του Ιταλού δημιουργού είναι φτιαγμένη από τα πιο ταπεινά κινηματογραφικά υλικά. Απλή αφήγηση, σεκάνς καθημερινότητας που δίνονται με σύντομους διαλόγους, έμφαση στα βλέμματα και τις κουβέντες που ανταλλάσσουν οι δύο πρωταγωνιστές. Ειδικά ο πιτσιρικάς Ντανιέλ Λαμόν είναι θαυμάσιος κάθε φορά που πολιορκεί με τα αθώα ερωτήματά του τον παγιδευμένο πατέρα, τον οποίο υποδύεται με σπάνια αυταπάρνηση ο Τζέιμς Νόρτον, που γνωρίσαμε στις πρόσφατες «Μικρές κυρίες» αλλά και τον «Mr Jones» της Ανιέσκα Χόλαντ.

Δεν είναι λίγες οι φορές στον παγκόσμιο κινηματογράφο που οι χαρακτήρες μιας ταινίας κοιτούν κατάματα την κάμερα. Ο πρωταρχικός κανόνας για τους ηθοποιούς

του σινεμά (μην κοιτάξεις την κάμερα, κοίταξε λίγο πιο πάνω ή λίγο πιο δίπλα αλλά ποτέ ακριβώς) έχει ως σκοπό τη διατήρηση του «τέταρτου τοίχου», δηλαδή τη διατήρηση της φαντασίωσης του θεατή πως μπορεί να παρακολουθεί όσα συμβαίνουν χωρίς να τον βλέπουν. Όσο ο «τέταρτος τοίχος» υπάρχει, μπορείς ως θεατής να είσαι αόρατος, μπορείς να κρίνεις και να παρατηρείς. Όταν όμως ξαφνικά αυτή η σύμβαση καταργείται, μετατρέπεται αυτομάτως σε «συνεργό», θέλοντας και μην είσαι πλέον συμμετοχος. Για κάποιους είναι αιφνιδιαστικό ή άβολο, για άλλους μια άκρως απολαυστική εμπειρία. Σίγουρα, πάντως, όταν τα τεράστια μάτια του πρωταγωνιστή της οθόνης συναντήσουν τα δικά σου, είσαι όσο πιο κοντά θα βρεθείς ποτέ στην αλήθεια του ήρωά του. Η τεχνική της ευθείας απεύθυνσης χρησιμοποιείται συχνά στην κωμωδία ή σε κωμικές σκηνές ως σχολιασμός μιας κατάστασης, αλλά και σε άλλα κινηματογραφικά είδη όταν ο χαρακτήρας κοιτάζει τον εαυτό του σε καθρέπτη ή όταν σε ένα κοντινό πλάνο δύο προσώπων η κάμερα παίρνει τη θέση του ενός, προκειμένου το κοινό να ταυτιστεί μαζί του. Το πραγματικά ενδιαφέρον όμως δεν έγκειται σε καμία από τις παραπάνω περιπτώσεις, καθώς στην πρώτη πρόκειται για κάτι μάλλον προβλέψιμο και στις υπόλοιπες η ψευδαισθησιολογία διατηρείται. Το σπουδαίο είναι το αναπάντεχο. Όταν σε κομβικό σημείο της ταινίας δεν το περιμένεις και το κεντρικό πρόσωπο γυρίζει το κεφάλι του για να κοιτάξει όχι τον συνομιλητή ή τον εαυτό του αλλά εσένα, τότε κάτι αληθινά σημαντικό συμβαίνει στην ιστορία.

Ανατροπή της πλοκής

Στο ερωτικό θρίλερ «Chloe» (2009) του Ατόμ Εγκογιάν –βασισμένο στο γαλλικό «Nathalie» (2003) της Αν Φοντέν– περίπου μέχρι τα 2/3 της ταινίας η αγγελική ομορφιά Κλόι (Αμάντα Σέιφριντ) απολαμβάνει τη συμπάθεια –ή και συμπόνια– του κοινού. Ο ρόλος της, περισσότερο ενός αθώου και τραυματισμένου πλάσματος παρά μιας αινιγματικής femme fatale, αποκαλύπτει κλιμακωτά την εμμονική του φύση. Η ολοκληρωτική μεταστροφή του όμως, από πληγωμένο θύμα σε απειλή (όσο απειλητικός μπορεί να είναι ένας χαρακτήρας με το πρόσωπο της Σέιφριντ), συμβαίνει με μια συγκεκριμένη στιγμή και συμβαίνει με ένα μόνο βλέμμα. Όταν η Κάθριν (Τζούλιαν Μουρ) δεν ανταποδίδει τα αισθήματα της Κλόι, εξηγώντας της πως η επιχειρηματική συναλλαγή τους έληξε, η δεύτερη φαίνεται να βουλιάζει σε μια άβυσσο απελπισίας. Κατά την έξοδό της από το ιατρείο της Κάθριν, μένει ακίνητη για λίγα δευτερόλεπτα προσπαθώντας να διαχειριστεί την απόρριψη. Τότε σπκώνει τα μάτια και μας κοιτά ανασαίνοντας γρήγορα. Είναι τότε που συνειδητοποιούμε πως ο χρόνος μόλις ξεκίνησε να μετρά αντίστροφα.

Η ψύχωση ή η παράνοια έχουν αποδοθεί πολλές φορές με αυτόν τον τρόπο (από τις βωβές ταινίες του γερμανικού εξπρεσιονισμού μέχρι την «Ολέθρια σχέση» του Έι-

Βλέμματα

Της YAKINΘΗΣ ΒΟΥΛΕΛΗ

ντριαν Λάιν, του 1987, και τη σκηνή όπου η Γκλεν Κλόουζ ανοιγοκλείνει τον διακόπτη ακούγοντας τη «Μαντάμ Μπατερφλάι». Το βλέμμα στην κάμερα απαντά και στην –πολύ διαφορετική– γαλλική εκδοχή, εκεί όμως έχοντας εξομολογητική σημασία: η Ναταλί δεν υπήρξε ποτέ.

Από την αγγελική στη διαβολική ομορφιά και στον γοητευτικό «θείο Τσάρλι» του Τζόζεφ Κότεν στο «Shadow of a Doubt» («Η σκιά της αμφιβολίας» / «Το χέρι που σκοτώνει», 1943) του Άλφρεντ Χίτσκοκ. Ο μεγαλοφυής λάτρης του μακάβριου τοποθετεί τον δολοφόνο του στον πυρήνα της οικογενειακής εστίας, στην κεφαλή του οικογενειακού τραπέζιου και στο πλευρό της συνονόματης ανιψιάς του (Τερέζα Ράιτ), πάνω στην οποία ασκεί μια φοβερή επίδραση, σχεδόν ερωτική. Κατά τον μονόλογο μίσους του θείου Τσάρλι ενάντια στις πλούσιες χήρες, η κάμερα κινείται όλο και πιο κοντά του φτάνοντας σε ένα πολύ κοντινό προφίλ. Τότε έξαφνα στρέφεται προς εμάς και μας θέτει το ερώτημα: είναι άραγε άνθρωποι αυτές οι γυναίκες ή πρέπει να τις σκοτώσουμε; Ο Χίτσκοκ δεν αγαπά να σπείρει τον «τέταρτο τοίχο». Αντιθέτως, συχνά μας επιτρέπει να παρακολουθούμε τους ήρωές του σαν μέσα από μία κλειδαρότρυπα, «ηδονοβλεπτικά». Στην πραγματικότητα, η Τσάρλι ερωτάται. Μέσα από τα δικά της μάτια είναι ιδωμένη όλη η σκηνή, αυτό όμως το αντιλαμβανόμαστε μόνο στο επόμενο πλάνο, όταν η κάμερα αρχίζει να απομακρύνεται και ο τρόμος μας καταλαιάζει. Η αμφιβολία μέσα της έχει ήδη φυτευτεί και τώρα γιγαντώνεται. Η αριστουργηματική κινηματογράφηση εδώ καταργεί και διατηρεί τη σύμβαση ταυτόχρονα, όπως ταυτόχρονα το κωμικό είναι τραγικό και όπως υπάρχει κάτι ανάμεσα σε δυο πρόσωπα αλλά και δεν υπάρχει.

Κραυγή

Από όλες τις σιωπές του σινεμά, εκείνη όπου τα μάτια μιλούν πιο δυνατά από ποτέ ανήκει στον **Ινγκμαρ Μπεργκμαν** και στο «Καλοκαίρι με τη Μόνικα» (1953). Η συγκλο-

νιστική ματιά της Χάριετ Αντερσον τρυπάει τον φακό, χαρίζοντάς μας το πιο αιφνίδιο και το πιο ερωτικό βλέμμα που έχει καταγραφεί στη μεγάλη οθόνη ως σήμερα. Απορριπτοντάς σαν τον κανινό του τσιγάρου της όλη την πίεση και τη βία που έχει υποστεί, όλα τα «πρέπει» της ενήλικης ζωής, την ανεπιθύμητη μητρότητα, την αφόρητη φτώχεια, κοιτάζει την κάμερα αυτάρεσκα, λάγνα, ανελέητα. Υπό τον τρελό ρυθμό του ragtime, αμίλητη, με ένα μόνο βλέμμα η Μόνικα ουρλιάζει για όσα, τρία χρόνια αργότερα, η Ζιλιέτ (Μηρίζιτ Μπαρντό) θα λικνιστεί στον φλεγόμενο χορό της («Και ο Θεός... έπλασε την γυναίκα», **Ροζέ Βαντίμ**, 1956). Τώρα που το καλοκαίρι τέλειωσε και η πραγματικότητα την καταπλακώνει, η ανάγκη της για ελευθερία και όλες οι απολαύσεις που επιθυμεί να γευτεί, καθρεφτίζονται μέσα σε αυτό το αζεπέραστο βλέμμα. Ο Μπεργκμαν –που έμελε μαζί με τον Χίτσκοκ να αποτελέσουν κορυφαία πηγή έμπνευσης για το γαλλικό Νέο Κύμα που θα ακολουθούσε– σε καθιστά συνένοχο με ύψιστη μαεστρία: σε προκαλεί να φανταστείς τα πάντα και αν μπορείς, κάνε διαφορετικά.

Ο ηθοποιός θέλει να τον κοιτούν μα σπάνια ανταποδίδει το βλέμμα. Όταν αυτή η διάδραση –γνώρισμα του θεάτρου– συμβαίνει στον κινηματογράφο, την τέχνη των πολλών τρόπων θέασης των πραγμάτων, η δυναμική της είναι σπουδαία. Ειδικά όταν συμβαίνει στο τέλος του έργου. Στη «Φανέλα με το '9» (1988) ο **Παντελής Βούλγαρης** δεν σε αφήνει να πάρεις τα μάτια σου από τον λαμπερό πρωταγωνιστή του, θυμίζοντας στο νέο ελληνικό σινεμά πως είναι όταν ο φακός ερωτεύεται ένα πρόσωπο. Ο Μπιλ Σερέτης, του απόλυτου τότε ζεν πρεμιέ Στράτου Τζώρτζολου, σε παρασύρει στο ταξίδι του προς την επιτυχία και την προδιαγεγραμμένη πτώση, με το αίσθημα της ματαιώσεως να κορυφώνεται στην τελευταία σκηνή. Μεγάλος πια, ανώνυμος ανάμεσα σε άλλους ανώνυμους φιλάθλους, ο Μπιλ στρέφει το θλιμμένο βλέμμα του σε σένα. Σε εσένα που ξέρεις ποιος είναι πραγματικά. Το βλέμμα μέσα στην κάμερα τότε είναι πολύ πιο ισχυρό από οποιοδήποτε άλλο φινάλε: αναρωτιέσαι αν το αδιέξοδό του (θα μπορούσε να) είναι και δικό σου.

Στα «400 χτυπήματα» του **Φρανσουά Τριφώ** (1959), έχοντας ήδη ακολουθήσει τον μικρό Αντουάν (Ζαν-Πιερ Λεό) σε όλη την πορεία του και έχοντας συναισθανθεί τα βάσανά του, στην τελευταία σεκάνς αγωνιούμε ακόμη μια φορά μαζί του για το αν θα καταφέρει να φτάσει τελικά στη θάλασσα. Στον μακρινό και πολυπόθητο προορισμό. Όταν φτάνει, μας κοιτάζει κατάματα και το πλάνο παγώνει. Είναι σαν να μας φωνάζει: Δείτε καλύτερα! Ο Φρανσουά Τριφώ είμαι εγώ! Χάρην αυτού του βλέμματος καταλαβαίνουμε πως ο 12χρονος Αντουάν θα τα καταφέρει στη ζωή του και θα γίνει σκηνοθέτης. Είναι μια ωδή στην τέχνη του σινεμά αυτό το βλέμμα. Και φυσικά, σαφής αναφορά στον Μπεργκμαν (που τόσο θαύμαζε ο Τριφώ). Ο κινηματογράφος σαν χώρος αλλά και σαν ιδέα πρωταγωνιστεί στα «400 χτυπήματα». Ο Αντουάν λατρεύει τις ταινίες και σε μια από τις σκηνές που βρίσκονται στο σινεμά μαζί με τον φίλο του Ρενέ, κλέβουν αστραπιαία την αφίσα μιας ημίγυμνης πρωταγωνίστριας. Η αφίσα αυτή είναι από το «Καλοκαίρι με τη Μόνικα» και η εικονιζόμενη κοπέλα βέβαια δεν είναι άλλη από την αισθησιακή Χάριετ Αντερσον. **Α**

ΓΕΥΣΗ

ΦΩΤΟ: YAN MOURS STUDIO

Soil

Η γαστρονομία που «ακούει» τη Γη

Ανεβαίνω τα δυο σκαλάκια της παλιάς διπλοκατοικίας στο Παγκράτι και μένω λίγο αναποφάσιστη μόλις αντιλαμβάνομαι πως για να μπω στον προορισμό μου πρέπει... να χτυπήσω το κουδούνι! Πρόκειται για νέο εστιατόριο, από αυτά που έχουν κάνει θόρυβο στην πόλη πριν καν ανοίξουν και που έχω τάξει στον εαυτό μου να απολαύσω με το ξεκίνημα της νέας χρονιάς. Το *Soil*, λοιπόν, στεγάζεται σε όμορφο αρχοντικό πάνω στην ωραία οδό Φερεκίδου και ανήκει στον Τάσο Μαντή, τον χαμηλών τόνων εξαιρετικό σεφ που εδώ και χρόνια πρωταγωνιστεί στην αθηναϊκή σκηνή ως επικεφαλής της μισελενάτης Hytra και τούτο εδώ είναι το νέο του εγχείρημα ως σεφ-πατρών. Μαζί με τον συνεργάτη και φίλο του Άλεξ Μουρίδη έχουν δημιουργήσει ένα «σπίτι» –για αυτό και το κουδούνι της εισόδου– μέσα στο οποίο ο σεφ μπορεί να ξεδιπλώσει τη γαστρονομική του φιλοσοφία η οποία κυρίως στηρίζεται στη Γη και τα προϊόντα της. Ο χώρος που απλώνεται μπροστά μου ύστερα από το άνοιγμα της πόρτας από νεαρή κοπέλα που εγκάρδια μας υποδέχεται επιτείνοντας ακόμα περισσότερο την αίσθηση πως είσαι καλεσμένος σε σαλόνι σπιτιού, είναι ένα παλιό αρχοντικό του 1925 μεταφερμένο υποδειγματικά στην Αθήνα του σήμερα. Με το που μπαίνουμε πρώτη είναι η κουζίνα, πανέμορφη, «παλιά» όπως και το σπίτι, και μαζί υπερούγχρονη και λειτουργική. Συναντάμε τον σεφ που, ευγενέστατος οικοδεσπότης, μας ξεναγεί στο διπλανό, όμορφο δωμάτιο, είναι το chef's table προορισμένο για πριβέ καταστάσεις, μας προχωράει μέχρι τον κήπο, γεμάτο με πορτοκαλιές και όμορφες γωνιές, τέλος μας ανεβάζει στον επάνω όροφο, έχει το μπαρ και δυο ακόμα τραπέζια με ντεκόρ ανάλαφρα vintage, έργα τέχνης και όμορφα φωτιστικά. Ακολουθεί πανδαισία γεύσεων που ενώ άγγιξε βαθιά κάθε μας αίσθηση και όχι μόνο τη γεύση, δύσκολα θα μπορέσω να σας μεταφέρω. Θα σημειώσω μια καταπληκτική γαρίδα Κοιλιάδας που ήρθε σε κεραμικό πιατάκι μαζί με φέτες μανταρίνι, πεκάν, κρέμα από μύδια και ροζ πέταλα κατιφέ, συνοδευόταν

από χειροποίητο πουγκί (με φύλλα πογί, το πλέκουν καθημερινά εδώ!), που εντός του έκρυβε βότανα και μυρωδικά με ονόματα όπως μαυροβότανο, άλυσσος, ύσσωπος, σμυρνιό, σαμπούκο και είναι όλα τους βρώσιμα –«δοκιμάστε από αυτό»... με προτρέπει ο ευγενικός νεαρός που ασχολείται με το τραπέζι μας, «θα δείτε πως αν και χόρτο έχει την έντονη γεύση του στρειδιού». Αλλά και το μανιτάρι που ήρθε μέσα σε κομψό κεραμικό, κι αυτό σε σχήμα μανιταριού και συνοδευόταν από «τσαί μανιταριού» που πλημμύρισε το τραπέζι μας με αρώματα έλατου, κάστανου, λεμονοθύμαρου και μυρτιάς. Το mini burger χελιού με guanciale και vadouvan (μείγμα ινδικών μπαχαρικών) είχε μέγεθος...δακτυλήθρας και εκρηκτικά νόστιμη γεύση, το ψωμί με λιναρόσπορο είχε δίπλα του φρέσκο βούτυρο στολισμένο γύρω γύρω με ανθάκια και μας έμεινε αξέχαστο.

**TASTE
POLICE**

Της ΝΕΝΕΛΑΣ
ΓΕΩΡΓΕΛΕ

Όλα τους τα προϊόντα έρχονται από το ιδιόκτητο κτήμα στο Αλεποχώρι, έμφαση δίνουν και στις συνεργασίες με άλλους μικρούς παραγωγούς, η φιλοσοφία εδώ στηρίζεται στον σεβασμό στο περιβάλλον, τίποτε απολύτως δεν πετιέται. Ο Τάσος Μαντής έκανε την κίνηση ματ ανοίγοντας το δικό του εστιατόριο, αυτά που απόλαυσα προχτές –ναι θα το τολμήσω–, είχαν και στοιχεία ποιότητας, και είναι από αυτά που μαζί με το raising των κρασιών, την περιποίηση, τα υπέροχα κεραμικά της Έλιας Λαμπίρη –Mud Lab–, καθώς και με το μικρό μπουκετάκι από πευκοβελόνες, κέδρο, μυρτιά και ελιά που μου πρόσφεραν με το που μπήκα και φυσικά πήρα μαζί μου φεύγοντας, συνθέτουν μια μοναδική εμπειρία, που επιβάλλεται να ζήσει όποιος αγαπά την γαστρονομία. ●

ΚΡΙΤΙΚΗ
ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΩΝ /
ΠΡΟΣΩΠΑ /
ΑΦΙΞΕΙΣ /
ΣΥΝΤΑΓΕΣ /
TIPS ΓΕΥΣΗΣ

Φερεκίδου 5,
2107513505,
Παγκράτι,
soilrestaurant.gr,
μενού 14 σταδίων
85 ευρώ,
9 σταδίων 65 ευρώ,
κλειστά Κυριακή

BIBΛIO

Επιμέλεια:
ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΜΠΙΡΜΠΛΗ

Η Έμιλυ Ντίκινσον και το γράμμα της στην Οικουμένη

Το τελευταίο βιβλίο του Χάρντ Βλαβιανού ανατρέχει στον συγγραφικό βίο και την ποιητική πολιτεία της απόλυτης αμερικανίδας ποιήτριας

Του ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΤΣΙΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

Αργό μέτρο που φέρνει κάθε συλλαβή σε πρώτο πλάνο, αιγιματικές κατασκευαστικές στρατηγικές, αποκαλυπτικά οράματα, μουσικά παιχνίδια αντικατοπτρισμών, σεξ-πιρική υφή της γλώσσας, μεταφορές και ελεύθερη σχέση των λέξεων, που παρότι είναι τοποθετημένες με ακρίβεια, εντούτοις καταφέρνουν να απελευθερώνονται από τον ζυγό και σχεδόν κάθε συλλαβή να νοσηματοδοτείται εκ νέου: «*Να σε υμνήσω — μπορώ; Ωραία λοιπόν / Κάτι νέο δεν πρόκειται να πω — / Παρά της αλήθειας το πιο αληθινό / Ότι πράγματι είσαι κάτι θεϊκό. / Όταν σε κοιτώ είναι φανερό / Ότι ερχόμαστε απ' τον ουρανό / Όταν είμαστε μαζί είναι βέβαιο / Η αθανασία πως είναι υπαρκτή.*»

Και φυσικά εδώ φωλιάζουν όλα τα μεγάλα μυστήρια. Όπως, φερειπείν, αυτό του παραπάνω ποιήματος: Σιωπή ως προς την ερώτηση, άραγε σε ποιον ή σε ποια απευθύνεται. Σε έναν εραστή άγνωστου φύλου, σε ένα τοπίο, μια φύση, ένα ζώο ή έναν φίλο; Χωρούν μόνο εικασίες. Το μόνο που ξέρουμε είναι πως γράφτηκε το 1885, έναν χρόνο πριν σβήσει. Και ασχέτως αν γνωρίζουμε αρκετά από το μεγαλύτερο μέρος της ζωής της ως προς το πού την πέρασε, με ποιους και πότε, όταν φευγαλέα δραπέτευε από την εσωτερική μοναξιά της, το άλυτο και ανεξερεύνητο της μυστικής ζωής, αυτής που κλωθογυρνούσε στο κεφάλι της και τη βίωνε σαν βουβό εσωτερικό συναίσθημα ή αντίκτυπο κάποιων γεγονότων που την καθόρισαν, για όλα αυτά γνωρίζουμε λίγα πράγματα.

Λοιπόν: Εδώ έγκειται η αξία αλλά και υπεραξία αυτού του βιβλίου για την Ντίκινσον. Αυτήν που ο Χάρολντ Μπλουμ την ενέταξε στους είκοσι έξι συγγραφείς και ποιητές που διαμόρφωσαν τον λογοτεχνικό κανόνα της Δύσης (μόνο δύο Αμερικανοί, τούτη και ο Γουόλτ Γουίτμαν: οι υπόλοιποι είκοσι δύο όλοι τους Ευρωπαίοι). Μια ψυχή και ένα κορμί που παραμένουν αхарτογράφητα, καθώς όλα όσα αφορούν τον πυρήνα και το έσω της θα παραμένουν εσαεί ερωτήσεις και μόνο ερωτήσεις. Άραγε λες να; Ή μπορεί να συνέβη αυτό, εξού και το γράφει έτσι; Έμιλυ Ντίκινσον ο αιώνιος γρίφος.

Στο νέο του βιβλίο «*Έμιλυ Ντίκινσον - Αυτό είναι το γράμμα μου στην Οικουμένη*», ο Χάρντ Βλαβιανός όχι απλώς μεταφράζει 160 ποιήματα που καλύπτουν όλο το μεγαλειώδες εύρος της ποίησής της, αλλά και συγγράφει ο ίδιος, ως μελετητής της διηγετικής της χάρης, μια εκτενή εισαγωγή που θα μπορούσε άνετα να εκδοθεί και σαν αυτόνομο, ξεχωριστό βιβλίο. Ο εθελούσιος εγκλεισμός της ποιήτριας στο Homestead, το σπίτι στο οποίο έζησε στον κεντρικό δρόμο της μικρής πόλης Άμερστ στη Μασαχουσέτη, οι απόψεις της για τον Θεό και τη θρησκεία, οι περιπλοκές οικογενειακές της σχέσεις, οι συγγραφείς που θαύμαζε και τα διαβάσματά της ξετυλιγονται πανεύστοχα από τον Βλαβιανό, που όμως σιγά-σιγά, μετά τις βιογραφικές παραθέσεις, μπαίνει στο μεδούλι της ποίησής της: η φύση, η φθαρτότητα και ο θάνατος, η παθιασμένη σχέση της με τη Σούζαν Γκίλμπερτ (γυναίκα του

αδελφού της), οι πολυσυζητημένες Master Letters επιστολές της γεμάτες υποταγή προς τον Αφέντη (ακόμα δεν αποκαλύφτηκε ποιος είναι), φτιάχνουν ένα βιβλίο σταθμό για τα ελληνικά χρονικά μιας και δεν έχει πέσει στην αντίληψη μου κάτι αντίστοιχο στην εγχώρια βιβλιογραφία.

«*Ο Θεός είναι πράγματι ζηλόφθονος Θεός — Δεν αντέχει να βλέπει / Πως προτιμάμε αντί μ' Αυτών / Οι δυο μας να παίζουμε μαζί:*» η αντιφατική της σχέση με τον μέντορά της, όπως τον αποκαλούσε, Τόμας Χίγκινσον, η αμφίθυμη στάση της απέναντι στη φήμη, που μπορεί να απέφυγε αλλά ενδόμυχα πόσο πολύ την προσδοκούσε, ο μοναχικός, ρηζικέλευθος και ανθεκτικός της δρόμος, όλα ακτινοσκοπούνται διεξοδικά, από τον Βλαβιανό. Η ποίηση της Ντίκινσον, αν και γράφτηκε στα μέσα του 19ου αιώνα, προαναγγέλλει τον μοντερνισμό και τα λογοτεχνικά ρεύματα που ακολούθησαν. Η ιδιαίτερη τεχνοτροπία της, η πυκνότητα του λόγου της, η ελλειπτική σύνταξη και η επίμονη εστίαση της ποιήτριας όχι μόνο στις λέξεις αλλά και στις περιφραγμένες παύλες της, αναλύονται με τρόπο περιεκτικό, και είναι συγγραμμένα με ένα μοναδικό σασπένς — ας μου επιτραπεί αυτή η λέξη. Αν και ο Βλαβιανός δεν παύει ποτέ να μας υπενθυμίζει πως μπορούμε στο speculum των ποιημάτων της να δούμε ασφαλώς όποιο πρόσωπο επιθυμούμε, φτάνει όμως να μην το κάνουμε εκβιάζοντας ή παραμορφώνοντας τα ίδια τα ποιήματα. Μπορούμε να τα προσαρμόζουμε με προκρούστειες μεθόδους στο κρεβάτι των ιδεολογικών, πολιτικών ή αισθητικών μας εμμονών ή προτιμήσεων, όμως κάτι τέτοιο θα είναι αντίθετο με το πνεύμα της. Η Έμιλυ Ντίκινσον δεν προσχώρησε ποτέ σε κανένα κίνημα και αντιμετώπιζε κάθε ορθοδοξία με καχυποψία, αν όχι και εκθρόνιση. «*Το Πρώτο δικαιούνται όλοι — / Κάποιοι — τη Νύχτα — / Ολίγοι εκλεκτοί — / Της Αυγής το φως.*»

Η έκδοση είναι δίγλωσση ώστε ο αναγνώστης να απολαύσει το σφρίγος του πρωτότυπου αλλά και να ελέγξει τις επιλογές του Βλαβιανού. Περιλαμβάνονται επίσης αποσπάσματα από πλήθος επιστολών της, υπέροχα κατατοπιστικό φωτογραφικό υλικό και μια εκτενής βιβλιογραφία, που όλα μαζί συλλαμβάνουν το κέντρο αλλά και την περιφέρεια των πραγμάτων — προσφιλείς της εκφράσεις, που θα αποζημιώσουν όλο το φαν κλαμπ της!

Διάβασα το βιβλίο του Βλαβιανού (490 σελίδες, γερό να είναι!) κατά τη διάρκεια του οικειοθελούς εγκλεισμού μου όλη την περίοδο των Χριστουγέννων ένεκα του ιού. Πολλές φορές σταματούσα σκεπτόμενος πώς θα λειτουργούσε μέσα μου, αν έξω δεν έκανε πανδημία και απολάμβανα την άγνωστη του κάπου στη φύση, που τόσο αγαπούσε η Ντίκινσον. Να άλλο ένα αναπάντητο ερώτημα, αλλά και μια καλή ευκαιρία να του ξαναρίξω μερικές ακόμα ματιές και εκτιμήσεις στην εξοχή, όταν με το καλό κάποτε όλα αυτά τα δυσάρεστα τελειώσουν. Τροφή για σκέψη και φυσικά τα θερμά μας συγκαρτητήρια στον Βλαβιανό, που τα ιερά της σύμβολα μάς τα παραδίδει σαν μετάληψη ευλογημένου άρτου από το δικό της θάνατο κρασί. **Α**

Το βιβλίο «*Έμιλυ Ντίκινσον - Αυτό είναι το γράμμα μου στην Οικουμένη - 160 ποιήματα*» κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Πατάκη σε εισαγωγή, μετάφραση και σημειώσεις του Χάρντ Βλαβιανού.

ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ
ΜΕ ΑΙΤΙΑ

Χωρίς τελεία, στη ΔΕΘ

Του ΑΡΗ ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗ

Πριν δυο εβδομάδες επιβίβασκα σε καινούργιο Airbus της Skyexpress (όχι, το παρόν κείμενο δεν αποτελεί πληρωμένη διαφήμιση) και πέταξα για τη Θεσσαλονίκη — άλλοι τη λένε Νύφη του βορρά, αλλά νύφη τίνος, αυτό δεν το κατάλαβα ποτέ —, καθώς επρόκειτο να παρουσιάσω το τελευταίο μου βιβλίο, τη «*Σκιά του Κυβερνήτη*», σε κάποιο μπαράκι ονόματι Σάρωθρον παρέα με την **Ηρώ Σκάρου** που θα παρουσίαζε κι εκείνη την ίδια ώρα το δικό της («*Η Ζωή όπως είναι*», ο τίτλος του), κι όταν φτάσαμε είπαμε να κάνουμε μια βόλτα από τη **Διεθνή Έκθεση Βιβλίου** που είναι αγαπημένος τόπος κάθε βιβλιόφιλου αλλά που πέρυσι δεν είχε γίνει λόγω του γνωστού μας πλέον Covid — που δυστυχώς, συνεχίζεται —, πήγαμε λοιπόν στην Έκθεση Βιβλίου, δείξαμε τα πιστοποιητικά εμβολιασμού στην είσοδο, μπήκαμε ευσύνοπα κι αντικρίσαμε — ωιμέ! — την **Ερημη Χώρα** του Έλιοτ, διότι πού στην ευχή ήταν οι επισκέπτες; πού ο συνωστισμός; πού τα περίπτερα των μεγάλων εκδοτών της Αθήνας; αυτό είχε βέβαια κι ένα καλό, επειδή μπορέσαμε να μιλήσουμε με όσους τολμητές εκδότες αφήρησαν τα νούμερα της διασποράς του Covid, έφτασαν στην Θεσσαλονίκη, κι έστησαν στον αγαπημένο χώρο της Έκθεσης τα περίπτερά τους που μπορεί μεν τώρα που περιδιαβίναμε να μην είχαν κόσμο, ωστόσο έτσι μπορέσαμε εμείς οι φτωχοί και μόνοι συγγραφείς να δούμε με άνεση τους πάγκους με τα βιβλία και να συνομιλήσουμε με τους οικοδεσπότες των περιπτέρων, εννοώ για παράδειγμα τον **Νίκο Γκιώνη** (εκδ. Πόλις), τον **Νίκο Κουφράκη** (εκδ. Loggia) ή την πυργοδέσποινα των **εκδόσεων Δάμα**, πράγμα που έδωσε μια ώθηση στη βόλτα μας γεμίζοντας χάρτινες τσάντες με βιβλία, ώσπου, «*Άρη, κι εσύ εδώ;*» μια φωνή οικεία, οπότε βλέπω την **Αναστασία Λαμπρία** που έχει τις **εκδόσεις Ποταμός**, πλησιάζω και συζητάμε λίγο για τη θλιβερή εικόνα της άδειας έκθεσης και σκέφτομαι πως το ίδιο άδεια θα είναι κι η παρουσίαση του βιβλίου μου εκείνο το βράδυ — στο οποίο δεν έπεσα έξω — κι η Αναστασία μού προτείνει τρία βιβλία της, τα παίρνω κι αυτά (δεν είχα γλιστρήσει ακόμα στην Τσιμισκή να σπάσω το χέρι μου), αρχίζω να διαβάζω το ένα έξω από ένα καφεενάκι στη σκιά του Αγίου Δημητρίου (όπου μπήκα να ανάψω ένα κερί) και θέλω να σας το προτείνω εδώ με τη σειρά μου γιατί ξέρω ότι αγαπάτε την καλή λογοτεχνία και γιατί περί αυτού ακριβώς πρόκειται.

Μόλις έβαλα μια τελεία στο κείμενό μου. Επιχείρησα να ακολουθήσω τον ρυθμό του συγγραφέα. Πράγμα

Μιγκέλ Ντελίμπες, Τα άγια νήπια, εκδ. ΠΟΤΑΜΟΣ

δύσκολο — εννοώ να γράφεις χωρίς τελείες. Όμως εκείνος το κάνει εξαιρετικά. Εννοώ ο Ισπανός συγγραφέας, ο **Μιγκέλ Ντελίμπες**, στο βιβλίο του «*Τα άγια νήπια*». Το οποίο μετέφρασε άξια ο Κωνσταντίνος Παλαιολόγος και εύγε του. Τα άγια νήπια είναι πλάσματα που τα αδίκασε η φύση, που το μυαλό τους μοιάζει κάπως πειραγμένο (δεν ξέρω πώς να το θέσω στην εποχή της πολιτικής ορθότητας που ζούμε), που όμως φωτισμένα από τη συγγραφική δεξιοτεχνία του Ντελίμπες γίνονται θεία βρέφη. Εσείς που θεωρείτε (κι εγώ ανάμεσά σας) τη «*Βούη και το πάθος*» ως το καλύτερο βιβλίο του Φόκνερ, οφείλετε οπωσδήποτε στον εαυτό σας «*Τα άγια νήπια*», του Ντελίμπες. ●

Εισαγωγή, μετάφραση και σημειώσεις, Χάρντ Βλαβιανού «*Έμιλυ Ντίκινσον - Αυτό είναι το γράμμα μου στην Οικουμένη - 160 ποιήματα*» Εκδ. Πατάκη

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ /
ΕΚΔΟΣΕΙΣ /
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ /
ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

ΛΙΛΑ ΜΠΕΛΙΒΑΝΑΚΗ

Ζωντανές ιστορίες σε καρτέ

Η Λίλα Μπελιβανάκη ζωγραφίζει από τότε που θυμάται τον εαυτό της. Παρότι η οικογένειά της δεν είχε καμία σχέση με την τέχνη, είχε αρκετή μόρφωση και καλλιέργεια για να την εκτιμά και να δίνει στη Λίλα την ελευθερία να την εξελίξει. Όπως λέει η ίδια, μεγάλωσε βλέποντας όσα περισσότερα anime μπορούσε και διαβάζοντας κόμικς αμερικανικής και ευρωπαϊκής κουλτούρας. Το ιαπωνικό χιούμορ της έμαθε την έννοια του σουρεαλισμού πριν καν αρχίσει να διαβάζει ιστορία τέχνης ενώ το «καθράρισμα» των κόμικς την εκπαίδευσε στη σκηνοθεσία των εικόνων της.

Κόμικς και anime, οι αρχικές επιρροές σου. Τι ακολούθησε; Πολύ μετά ήρθαν τα μουσεία και οι πινακοθήκες, κι όταν ήμουν έτοιμη να ενώνω τις τελείες έμαθα την παραμόρφωση από τους Γερμανούς εξηρσιονιστές, αγάπησα την τόλη των συμβολιστών, εντυπωσιάστηκα με την ειλικρίνεια του Lucien Freud και του Francis Bacon και σήμερα παρακολουθώ καλλιτέχνες όπως η Hope Gangloff και ο Matthew Stone. Αγαπώ σταθερά την εικονογραφική κουλτούρα και δεν έκανα ποτέ διαχωρισμούς σε υψηλή και χαμηλή τέχνη, σε επίσημη ή υπογειακή, ακόμα και σε έκδηλη και εσωτερική. Για μένα υπάρχουν μόνο άνθρωποι που θέλουν να φτιάξουν μια εικόνα με τον τρόπο τους. Τα υπόλοιπα είναι τεχνοκριτική και ιστορία, και πολύ καλάς.

Για τη δημιουργία των έργων σου δουλεύεις με ένα πολύ απλό υλικό. Το στυλό. Για τα έργα μου επιλέγω παραπάνω από δέκα χρόνια τώρα το απλό στυλό (ball-pen) σε διάφορα χρώματα. Μου ταιριάζει απόλυτα, οι ποιότητες, η ζωντάνια και η δύναμη της γραμμής είναι οι μεγάλες αρετές αυτού του υλικού. Σιγά σιγά ξεκίνησα να εργάζομαι κάνοντας μεγαλύτερες συνθέσεις, δουλεύοντας σε ξεχωριστά κομμάτια τα οποία αργότερα τοποθετώ σε διαφορετικά υψομετρικά επίπεδα, μέσα στο ίδιο έργο.

Γιατί επέλεξες αυτόν τον τρόπο εικαστικής αφήγησης; Διασκεδάζω φτιάχνοντας με αυτόν τον τρόπο τις εικόνες μου καθώς ο λόγος της ιεράρχησης και της σημαντικότητας της εκάστοτε μορφής, πλέον ηλπιούμαι στο αποτέλεσμα που πάντα επιθυμούσα: να υπάρχει μια ζωντανή ιστορία μέσα στον κόσμο της παγωμένης εικόνας. Κάτι σαν graphic novel σε ένα και μόνο καρτέ. Θέλω ο θεατής να αναρωτιέται για την κατάσταση, τον χωροχρόνο, τα συναισθήματα και τις σχέσεις των μορφών μου. Πάντα υπάρχει μια ιστορία και εγώ πάντα προσπαθώ να τη διηγηθώ με συνέπεια.

Αυτό τον καιρό ετοιμάζεις μια έκθεση; Ετοιμάζομαι πυρετωδώς για την επόμενη ατομική μου έκθεση στην Αθήνα, ο τίτλος της είναι «View Master» και θα παρουσιαστεί στην γκαλερί «Εικαστικός Κύκλος Σιαντή» τον Απρίλη του 2022.

Τι πραγματεύονται τα έργα που θα παρουσιάσεις; Όσο και αν ακούγεται περίεργο η έκθεση πραγματεύεται την κοινωνικοπολιτική πραγματικότητα της Ελλάδας, φυσικά μέσα από προσωπική θεώρηση. Στην παρουσίαση που ετοιμάζω υπάρχει η ελληνική οικογένεια, η διόγκωση της ταξικής ψαλίδας, το πρόσωπο της σεξιστικής βίας, η μικροπολιτική ως μέσο αντιμετώπισης των κρίσεων και αρκετά άλλα θέματα, σοβαρά, τυλιγμένα σε γυαλιστερό περιτύλιγμα και σερβιρισμένα με θελκτική μορφή. Επιδιώκω η ζωγραφική μου να έχει σατυρική διάθεση. Η ζωή είναι αρκετά σοβαρή και εξαντλητική, δεν θέλω να δίνω στην τέχνη μια τέτοια πρώτη ανάγνωση.

Αυτή η στάση απέναντι στη ζωή και στην τέχνη έχει επηρεάσει τις επιλογές σου σε δημιουργικό αλλά και σε κοινωνικό επίπεδο; Στην πραγματικότητα, η μεγάλη μου ανάγκη να δημιουργώ έχει καθορίσει τις περισσότερες επιλογές που έχω κάνει μέχρι σήμερα. Και καθώς δεν υπάρχει για μένα κανένα άλλο μονοπάτι, οι απογοητεύσεις ήταν λίγες και επιδερμικές σε ατομικό καλλιτεχνικό επίπεδο, μα πολλές και σοβαρές σε κοινωνικό.

Το περιβάλλον στην Ελλάδα είναι ευνοϊκό για τους δημιουργούς; Η Ελλάδα είναι ένα μέρος εχθρικό για τους καλλιτέχνες και αυτό φαίνεται με κάθε ευκαιρία. Το είδαμε καθαρά και τα τελευταία δύο χρόνια της κραντίνης και καταλάβαμε τη θέση που έχει ο πολιτισμός στη χώρα που τον ανέδειξε. Επιπλέον ο μέσος πολίτης αντιλαμβάνεται τον πολιτισμό και την τέχνη σε σχήμα δωρικού ρυθμού κολώνας κάπου σε κάποιο ύψωμα της πρωτεύουσας.

Είναι όμως αυτό ο πολιτισμός; Δυστυχώς είναι πιο δύσκολο. Ο πολιτισμός είναι οι καθημερινές μας αποφάσεις, επιλογές, ανησυχίες, είναι η ρουτίνα μας. Φτιάχνεται μέρα με τη μέρα και αντανakλάται μέσα από τον καθρέφτη της τέχνης. Οι παράμετροι είναι τόσες πολλές που χάνονται στο σύνολο, μα το αποτέλεσμα είναι συμπαγές και έκδηλο. Δεν το κρίνω, το αγκαλιάζω και το αποδέχομαι, είμαι μέρος του, αυτό είναι το θέμα, να αναγνωρίζουμε πόσο μέσα του είμαστε, πόσο οργανικά το επηρεάζουμε. Μόνο αυτό για αρχή είναι αρκετό.

Παρόλα αυτά, μέσα από αυτό το «δύσκολο» περιβάλλον έχουν ξεπηδήσει αρκετοί ενδιαφέροντες νέοι καλλιτέχνες. Ισχύει αυτό και με χαρά βλέπω μια αναπτυσσόμενη ομάδα δημιουργών να βγαίνει προς τα έξω, χωρίς ταμπού και ανασφάλειες. Στη ζωγραφική, τον κινηματογράφο, τη μουσική, την περφόρμανς, το κόμικ. Σε αυτό έχει παίξει μεγάλο ρόλο η ανάπτυξη της τεχνολογίας και ο πιο οικονομικός τρόπος να γίνουν άρτια έργα τέχνης, όπως φυσικά και η χρήση του ίντερνετ. Το πρόβλημα πλέον δεν είναι η έλλειψη, αλλά η επιλογή της χρήσιμης και αποδοτικής πληροφορίας. Η διαμόρφωση εικαστικού κριτηρίου είναι πιο πολυσυλλεκτική από ποτέ. Οι καλλιτεχνικές μας προτάσεις χάνονται μέσα στη διάρκεια του scroll down, το ζητούμενο δεν είναι η δύναμη ή η ένταση της εικόνας, αλλά η πλατφόρμα και η επαναληψιμότητα. Έχω την αίσθηση ότι η συνέπεια, ακόμα και η επιμονή, είναι πιο σημαντικά από το αρχικό προϊόν.

Αλλάζουν οι κανόνες; Οι κανόνες αλλάζουν, αλλά ακόμα και μέσα σε μια χαοτική ατμόσφαιρα υπάρχει πάντα εξαιρετική ποιότητα που με παλαιότερους όρους ίσως ποτέ δεν θα είχαμε τη χαρά να γνωρίσουμε. Φυσικά ένα τέτοιο θέμα δεν μπορεί να αναλυθεί τόσο κοντόφθαλμα, ωστόσο, εν τέλει, θεωρώ ότι οι ψηφιακές πλατφόρμες έχουν εν γένει θετικά αποτελέσματα στην επικοινωνία του καλλιτέχνη με την κοινωνία. Ακόμα και στο επίπεδο μιας μικρής κοινότητας που σέβεται και παρακολουθεί μια προσπάθεια.

Δεν υπάρχει ο κίνδυνος να δημιουργηθεί εσφαλμένη αναγνώριση της αξίας μιας δημιουργίας; Η γρήγορη απάντηση είναι ναι, μα εγώ δεν είμαι πλέον και τόσο σίγουρη. Η υπερπληροφόρηση τείνει να κάνει τις διαχωριστικές γραμμές σχεδόν αόρατες, μα και αυτές που ίσχυαν παλαιότερα γνωρίζουμε σε ποιες βάσεις δημιουργήθηκαν, με θετικά ή αρνητικά αποτελέσματα. Η απάντηση κλείνει το μάτι στην πολιτική, έχει μετωπική πορεία προς τον πολιτισμό και αποζητά την ευθύνη μας να τον προχωρήσουμε όπως μας αξίζει.

ΤΕΧΝΗ

ΠΡΟΤΖΕΚΤΟΡΑΣ

Της VILLY CALLIGA

David Bowie: Έξι χρόνια χωρίς τον Ziggy Stardust

⇒ Γεννήθηκε στις 8 Ιανουαρίου του 1947, το εικοστό πέμπτο album του, "Blackstar", κυκλοφόρησε την ημέρα των εξηκοστών ένατων γενεθλίων του –το 2016– και δύο μέρες αργότερα ανακοινώθηκε ο θάνατός του. Είναι μια τεράστια διαδρομή, από το σκοτεινό μεταπολεμικό Βrixton στο κέντρο του Manhattan, είναι ένα τεράστιο ταξίδι που περιλαμβάνει το Λονδίνο, το Βερολίνο, τη Νέα Υόρκη, τη Σελίνη, τον Άρη, τελικά κάθε πλανήτη και κάθε μαύρη τρύπα του διαστήματος. Ο **David Bowie** από το πρώιμο "Space Oddity" μέχρι το ωριμότερο "Starman", τους **Spiders From Mars** και –αυτοπροσώπως– τον **Ziggy Stardust**, εξέφρασε τη διαστημική ατμόσφαιρα που κυριαρχούσε από τα τέλη της δεκαετίας του '60 μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του '70 με τις αποστολές του Apollo στη Σελίνη. Ακόμα περισσότερο, εξέφρασε στην πιο πικρή μορφή της, τη σεξουαλική απελευθέρωση της δεκαετίας του '60 μ' εκείνο το ανδρόγυνο image, που ελάχιστοι θα τολμούσαν να παρουσιάσουν εκείνη την εποχή. Αν το δούμε από την απόσταση που μας δίνουν τα πέντε χρόνια που είναι μακριά μας, ο Bowie ήταν ένας από τους σημαντικότερους μουσικούς του 20ού αιώνα, πιο σωστά, μία από τις σημαντικότερες μουσικές προσωπικότητες του 20ού αιώνα. Οι πρώτες ημέρες του Ιανουαρίου θα έχουν πάντα την πικρή γεύση του ξαφνικού θανάτου του, έτσι όπως δεν είχε ανακοινωθεί τίποτα για την ασθένειά του, εκείνη την πικρή γεύση που άφηνε στο στόμα το video clip του "Lazarus", μ' αυτή την απόλυτα bowική αναπαράσταση του θανάτου και μ' εκείνη την απίθανη αγωνία της δημιουργίας μπροστά στο "game over" ενός ανθρώπου στη Γη. Το έχω ξαναγράψει, ο Bowie ήταν ένα είδος πατέρα για πολλούς από εμάς, κι αυτός ήταν ένας ρόλος που δεν διεκδίκησε, ήταν μία σχέση που δεν συνειδητοποιήσαμε παρά την ημέρα του θανάτου του, πέντε Ιανουαρίου πριν από αυτόν εδώ. Και

αρκετοί από εμάς, νιώσαμε –και νιώθουμε– πολύ μόνοι χωρίς εκείνον.

Σημειώσεις Ενός Μονομανούς LXXXXXII

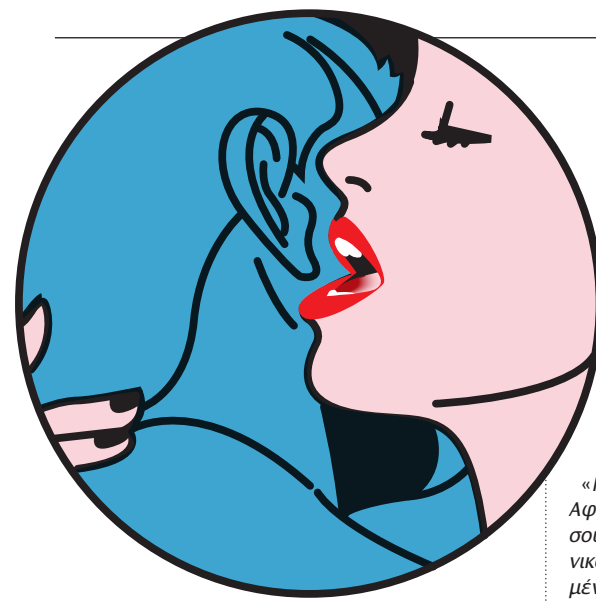
Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΦΛΩΡΑΚΗ

⇒ Αγαπώ την απλότητα των λέξεων. Την αδιάκοπη φυσική ροή τους σε μια γλώσσα καθαρή και απείρητη. Τώρα που επανεκδίδονται ένα προς ένα από τις Εκδόσεις Κίχλη, ξαναδιαβάζω τα διηγήματα του **Ηλία Παπαδημητρακόπουλου** και ασκούν πάνω μου την ίδια γοητεία, που ασκούσαν κι όταν τα πρωτοδιάβασα. Πρόσφατα κυκλοφόρησαν τα "Θερμά θαλάσσια λουτρά", ένα μικρό βιβλίο που ανήκει σ' αυτήν την πολύ ιδιαίτερη λογοτεχνία της μικρής πόλης, σε αντιδιαστολή με τη λογοτεχνία της μεγαλόπολης αλλά και με τη λογοτεχνία της υπαίθρου. Αν υπάρχει μια επαρχιακή πόλη στην Ελλάδα που για ακατανόητο λόγο σε γοητεύει, δεν μπορείς παρά να μοιραστείς τη σχέση του Παπαδημητρακόπουλου με τον Πύργο, όπου γεννήθηκε, αλλά και με τη Νάουσα, τη Νιγρίτα και το Καλπάκι, που συνδέθηκε στενά.

⇒ Δεν λογίζεται ως ένα από τα πολύ μεγάλα ονόματα των blues, ο **Son House** όμως στάθηκε μια μεγάλη επιρροή για τον Robert Johnson και τον Muddy Waters, πιάνοντας κιθάρα μόλις στα είκοσι πέντε του καθώς στα νεανικά του χρόνια είχε αφιερώσει τον εαυτό του στον Θεό, λειτουργώντας σε μία εκκλησία Βαπτιστών. Ήταν μία από τις σπουδαιές μορφές των blues του Μισισσιππί, που ηχογράφησε αρκετά τραγούδια μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του '30, ύστερα σίγησε για μερικά χρόνια για να μετακομίσει –όχι σε ιδιαίτερα καλή κατάσταση– στο Rochester της Νέας Υόρκης. Εκεί ανέλαβε να τον περιθάλψει ο **Dick Waterman**, ο οποίος τον βοήθησε να ξαναπιάσει κιθάρα και να ηχογραφήσει καινούργια τραγούδια. Κάποιες ανέκδοτες ηχογραφήσεις που είχε κάνει ο Waterman κυκλοφορούν τον ερχόμενο Μάρτιο από την *Easy Eye Sound* σε παραγωγή μάλιστα του Dan Auerbach των Black Keys. Ένα από τα σπουδαιότερα τραγούδια του Son House, το "Death Letter", έχουν ηχογραφήσει πολλοί και διαφορετικοί μεταξύ τους μουσικοί, ανάμεσα στους οποίους είναι οι White Stripes, η Cassandra Wilson και η Diamond Galas.

⇒ Δεν έχω βαθιά σχέση με το techno ή το electro, υπάρχουν όμως κάποιοι εκπρόσωποι του είδους που με συναρπάζουν. Ένας τέτοιος είναι ο Νεοϋρκέζος **Andrew Nerviano**, αλλιώς **Plebeian**, που κυκλοφορεί αυτές τις μέρες το 12" ep "Tannins", που με ενθουσίασε, ίσως επειδή εμφανίζεται ιδιαίτερα ψυχεδελικό.

Υ.Γ.: Αν δεν έχετε το αριστουργηματικό "Caravan" του **Art Blakey**, κυκλοφόρησε μόλις re-mastered σε βινύλιο από την *Dol*. *Hard bop one of a kind!*

σχέσεις, δεν είχα τότε εμπειρία με τη γεωμορφία του θέματος; Δίστασα εκείνη τη στιγμή να προχωρήσουμε και το απέφυγα. Τώρα εκείνος μου στέλνει μηνύματα να βρεθούμε, αλλά εγώ τον αποφεύγω. Οι φίλες μου με δουλεύουν εντελώς. Τι να κάνω;

«Γεωμορφία» ακούω και τρελαίνομαι. Αφού εξαίρω την πρωτοτυπία στον λόγο σου, να πω ότι δεν χρειάζεται κανένας πανικός. Όχι δα! Αν σε ενδιαφέρει ο συγκεκριμένος τύπος ως σύντροφος ή παρτενέρ, θα σου έλεγα να το πάρεις χαλαρά και με το μαλακό. Επιδίωξε παραπάνω από ένα ραντεβού μαζί του ώστε να εξοικειωθείς κι εσύ με την κατάσταση. Δεν υπάρχει βιασύνη. Υπάρχει; Και οι φίλες παρακαλούνται όπως στηρίζουν την προσπάθειά.

Τζένη, εδώ και αρκετά χρόνια είμαι ερ-γένισσα συνειδητά. Ήμουν «αλλεργική» σε κάθε άνθρωπο που έβλεπα ότι υπάρχει μέλλον, σταθερότητα συναισθηματική και ηρεμία. Το θεωρούσα μονόχοντο, βαρετό και μίζερο. Μου αρέσει πολύ να περνάω χρόνο μόνη μου και ήμουν σίγουρη ότι δεν μπορώ να εντάξω άλλον άνθρωπο στην καθημερινότητά μου. Τον τελευταίο καιρό, όμως, κάτι ξύπνησε μέσα μου, που ζητούσα καιρό, αλλά δεν είχα το θάρρος να το εκφράσω ούτε στον ίδιο μου τον εαυτό από φόβο μήπως γίνω ξενέρωτη. Πήγα εκδρομή με δύο φίλους μου, που έχουν σχέση, και είδα πόσο χαλαροί και αστειοί ήταν μεταξύ τους και είπα αυτό το θέλω. Πώς πάω παρακάτω;

Μα εσύ έχεις διανύσει ήδη πολλά χιλιόμετρα σκέψης και ωριμότητας από μόνη σου και μπράβο σου, που λέει κι ο Βουλαρίνος. Μπορεί πριν να μην ήταν στα θέλω σου μια μόνιμη σχέση και αυτό είναι σούπερ ok, όπως και σούπερ ok είναι τώρα να σου έκανε «κλικ» κάτι διαφορετικό. Ας μη μας βάζουμε ταμπέλες. Ας είμαστε ανοικτοί και ευέλικτοι. Κάτι που το θεωρούσες παλιά βαρετό, επειδή δεν σε εξέφραζε στο τότε, δεν σημαίνει ότι δεν αλλάζει. Θα μπορούσες, λοιπόν, χωρίς ντροπές και αναστολές, σαν άσκηση για το νέο έτος, να γράψεις τίμα όσα θα ήθελες να έχεις ο μελλοντικός σου σύντροφος και αυτή η σχέση που οραματίζεσαι. Να είσαι ανοικτή και να μην απορρίπτεις κατευθείαν κάποιον χωρίς να του δώσεις την ευκαιρία να τον γνωρίσεις. Εύχομαι να σου φέρει το 2022 αυτό που επιθυμείς κι εμείς εδώ είμαστε ανοικτά 24 ώρες το 24ωρο για τα περαιτέρω.

Τζένη, καλή χρονιά! Εδώ μανεκέν εξωτερικού! Μόλις τελείωσα τη σχολή μου και η πεποίθησή ότι το να πάρω πτυχίο ήταν το πιο δύσκολο πράγμα του κόσμου διαλύθηκε. Ξεκίνησα να δουλεύω σε μια επιχείρηση σε μια ξένη πόλη και μου έχουν πέσει μαζεμένες οι υποχρεώσεις της μετακόμισης και του σπιτιού. Όλες αυτές οι γραφειοκρατικές διαδικασίες με ΕΦΚΑ, εφορία, ασφάλιση και νιώθω ότι βουλιάζω. Βγάζω πολύ λιγνή δουλειά κάθε μέρα και ο χρόνος με πιέζει για να είμαι σε όλα εντάξει.

Καλή χρονιά σε σένα και σε όλους τους φανατικούς και μη αναγνώστες αυτής της στήλης. Υγεία, αγάπη, αποδοχή, ελευθερία και σύντομα να επιστρέψουμε στα parties! Για να το δούμε λίγο το θέμα σου από απόσταση. Γιατί, φίλη μου, σε έχεις κολλήσει στον τοίχο και σε κρίνεις τόσο αυστηρά; Πηγες σε ξένη πόλη, βρήκες δουλειά, παλεύεις με το δημόσιο και σου φαίνονται λίγα όλα αυτά; Δώσε στον εαυτό σου, σε παρακαλώ πολύ, μία περίοδο χάριτος για όσο του χρειάζεται, ώστε να εγκλιματιστεί. Η ενήλικη ζωή έχει όλο αυτό το βαρετό κομμάτι της γραφειοκρατίας και οι υποχρεώσεις δεν τελειώνουν ποτέ όπου και να 'σαι, αλλά αν βάζεις κάθε μέρα από ένα μικρό και εφικτό στόχο θα τελειώσεις πιο γρήγορα απ' ό,τι φαντάζεσαι, θα βρεις τα πατήματά σου και θα φτιάξεις τη ρουτίνα σου. Και ζήτα βοήθεια. Κανένας μας δεν γεννήθηκε ξέροντας τα πάντα για τον ΕΦΚΑ. Ρώτα φίλους και γνωστούς που έχουν περάσει τα ίδια και μη συσσωρεύεις μέσα σου περιττό άγχος. Αίτιμο brain drain, μου παίρνεις τα καλύτερα μανεκέν.

Αγαπημένο μου μανεκέν, βρέθηκα πρόσφατα με ένα αγόρι που τα προσό-ντα του με έκαναν να τα χάσω. Θες ότι δεν μου είχε ξανατύχει κάτι παρόμοιο; Θες ότι εκτός από δυο μεγάλες

Ερωτικά αδιέξοδα, sexy απορίες, κρυμμένα μυστικά... και στα fm! Το «Μίλα μου βρώμικα» κάνει τα ερωτικά σας θέματα να ακούγονται σαν παθιασμένο τραγούδι στο Athens Voice Radio 102.5

Μικρές αγγελίες

Για να καταχωρίσετε μια αγγελία επικοινωνήστε με το 210 3617.369 (11.00-18.00) Χρεώσεις: € 34 οι 20 πρώτες λέξεις και € 0,35 κάθε επιπλέον. Αγγελία σε πλαίσιο: € 45.

Σε γνωρίζω... Επιτυχημένες γνωριμίες είναι οι κατασταλαγμένοι και συνειδητοποιημένοι άνθρωποι που απευθύνονται σε εμάς!!! 27χρονος οδοντοτεχνίτης, 36χρονος επιχειρηματίας, 40χρονος δικηγόρος, 50χρονος στέλεχος συμβουλευτικής εταιρίας, 60χρονος συνταξιούχος δημοσίου, αναζητούν σύντροφο ζωής. «ΠΑΠΠΑΣ», Ομήρου 38, 3ος όροφος, Κολωνάκι, Αθήνα, τηλ. 210 3620.147 www.pappas.gr / www.pappas-dating.com

ΚΡΙΟΣ (20 Μαρτίου - 19 Απριλίου)

Η εβδομάδα ξεκινά με μια αίσθηση αποδιοργάνωσης ή και σωματικής κόπωσης, καθώς την Τρίτη ο κυβερνήτης σου Άρης σχηματίζει τετράγωνο με τον Ποσειδώνα, επηρεάζοντας ιδιαίτερα τους γεννημένους των αρχών του 3ου δεκαημέρου. Μπορεί να νιώθεις ένα συναίσθημα απαισιοδοξίας για την πορεία κάποιων πραγμάτων στη ζωή σου, να αισθάνεσαι ότι σου είναι κόπος ακόμη και το να σκωθείς από το κρεβάτι, ενώ για άλλους αυτό μπορεί να μεταφράζεται σε αναβλητικότητα περί των πρακτικών και αναγκαίων «καθηκόντων» μέσα στην καθημερινότητα και γενικά... you get the point, it's one of those days, οπότε μην πιέσεις τον εαυτό σου περισσότερο, αποφεύγοντας επίσης να πάρεις σημαντικές αποφάσεις. Στις 15/1 ο Ερμής γυρίζει σε ανάδρομη πορεία στον Υδροχόο, δημιουργώντας τα γνωστά μπερδέματα στις συναναστροφές και τις συνεργασίες σου, αν και μπορεί να υπάρξουν και συναντήσεις με άτομα που είχες να δεις καιρό ή είχατε δουλέψει μαζί κατά το παρελθόν. Προσοχή σε υπογραφές και συμβόλαια καθώς και σε ό,τι σχετίζεται με υπολογιστές, κινητά, διαδίκτυο κ.λπ.

ΤΑΥΡΟΣ (20 Απριλίου - 19 Μαΐου)

Αρκετά «μπερδεμένα» ξεκινά η εβδομάδα, καθώς το τετράγωνο Άρη-Ποσειδώνα την Τρίτη αναπροσανατολίζει την κρίση σου, ευνοώντας λανθασμένες «εντυπώσεις» και αποφάσεις σε προσωπικές και επαγγελματικές σχέσεις, αλλά και σε θέματα οικονομικών. Μπορεί να τρέφεις αυταπάτες σχετικά με μια κατάσταση στην ερωτική σου ζωή, σχετικά με τη στάση ενός φίλου ή ενός συνεργάτη και έτσι να παρασυρθείς σε συμπεράσματα που απέχουν πολύ από την πραγματικότητα, οπότε καλύτερα δώσε χρόνο στα πράγματα, αποφεύγοντας σε κάθε περίπτωση και σημαντικές κινήσεις που αφορούν στα χρήματά σου, όπως πάρε-δώσε με τράπεζες, υπογραφές συμβολαίων, επενδύσεις κ.λπ. Το Σάββατο ο Ερμής στον Υδροχόο γυρνά ανάδρομος μέσα στον τομέα της καριέρας σου και οι επικοινωνίες σου με ανωτέρους, συνεργάτες και πελάτες θέλουν προσοχή και διπλωματία προς αποφυγή παρεξηγήσεων, ενώ θα πρέπει να δείξεις υπομονή σε τυχόν αναβολές και καθυστερήσεις στα σχέδιά σου. Η σύνοδος Ήλιου-Πλούτωνα την Κυριακή, «προάγγελος» της επερχόμενης Πανσέληνου, σε καλεί να εξετάσεις πιο ουσιαστικά τα πλάνα σου για το μέλλον.

ΔΙΔΥΜΟΙ (20 Μαΐου - 20 Ιουνίου)

Στο ξεκίνημα της εβδομάδας επικρατεί μια σύγχυση στην ατμόσφαιρα, αφού το τετράγωνο Άρη-Ποσειδώνα την Τρίτη «θολώνει τα νερά» σχετικά με ζητήματα καριέρας. Αρχικά, μπορεί να μην έχεις σαφή εικόνα της κατάστασης, βλέποντας αυτά που θέλεις να δεις και ότι τα αντικειμενικά δεδομένα, τρέφοντας προσδοκίες που μπορεί στη συνέχεια να φέρουν απογοήτευση, γι' αυτό μην βιαστείς να δεσμευτείς και να προχωρήσεις σε σημαντικές αποφάσεις αυτές τις μέρες. Δεν αποκλείεται από την άλλη να αισθάνεσαι και λίγο «αστισμένος» ενεργειακά, οπότε και πάλι, πάρε τον χρόνο σου, φροντίζοντας περισσότερο τον εαυτό σου. Άλλωστε το Σάββατο ο κυβερνήτης σου Ερμής γυρίζει σε ανάδρομη φαινομενικά πορεία, γεγονός μεγαλύτερης πίεσης και αστάθειας μέσα στην καθημερινότητά σου. Για τις επόμενες τρεις εβδομάδες χρειάζεται προσοχή σε μετακινήσεις και επικοινωνίες, έχοντας τα μάτια σου στο τιμόνι όταν οδηγείς, μιλώντας με όσο το δυνατό μεγαλύτερη σαφήνεια (τσεκάροντας τι στέλνεις μέσω μηνυμάτων και μέιλ) για να μην υπάρξουν παρεξηγήσεις, κάνοντας και κανένα back up στα αρχεία σου καλού κακού. Η σύνοδος Ήλιου-Πλούτωνα την Κυριακή είναι λίγο πιο «βαριά», προετοιμάζοντας για τη δυνατή Πανσέληνο του μήνα, που μπορεί να «παίξει» με τις ανασφάλειές σου (3ο δεκαήμερο κυρίως).

ΚΑΡΚΙΝΟΣ (21 Ιουνίου - 21 Ιουλίου)

Τα επίπεδα ενέργειάς σου μπορεί να «πιάνουν πάτο» στο ξεκίνημα της εβδομάδας, λόγω του τετραγώνου Άρη-Ποσειδώνα την Τρίτη. Αυτή η κούραση ίσως συνδυάζεται και με μια περίεργη αίσθηση ανησυχίας για το γεγονός ότι οι γιορτές είναι πίσω σου και δώσ' του «κλάμα και οδυρμός» και αναπόληση ξέγνοιαστων στιγμών αλλά και αβάσταχτη βαρεμάρα για τα καθήκοντα δουλειάς και καθημερινότητας. Τι να γίνει, δεν χρειάζεται όμως να το πάρεις και «κατάκαρδα», απλά ανάβαλε σημαντικές αποφάσεις και συζητήσεις και ασχολήσου μόνο με τα απολύτως απαραίτητα. Στο κομμάτι της υγείας όμως πρέπει να κάνεις μια συνειδητή προσπάθεια να μεις λίγο σε πρόγραμμα, κόβοντας κακές συνήθειες αλόγιστου φαγητού που σε «συνόδευσαν» στις γιορτές, ενσωματώνοντας και λίγη παραπάνω άσκηση. Ο Ερμής, που γυρίζει ανάδρομος το Σάββατο, φέρνει καθυστερήσεις αλλά και μπλέξιμο σχετικά με οικονομικές υποθέσεις, συνεννοήσεις και ερωτικά ζητήματα, ενώ η σύνοδος Ήλιου-Πλούτωνα την Κυριακή σε βάζει στο «mood» της επερχόμενης Πανσέληνου στο ζώδιό σου, εντείνοντας την ανάγκη οριοθέτησης σε προσωπικές και επαγγελματικές σχέσεις.

ΛΕΩΝ (22 Ιουλίου - 22 Αυγούστου)

Το ξεκίνημα της εβδομάδας είναι λίγο «tricky» για τα ερωτικά και τα οικονομικά σου εξαιτίας του τετραγώνου Άρη-Ποσειδώνα (11/1). Μπορεί να βρίσκεσαι σε δίλημμα για το πώς να χειριστείς μια κατάσταση μέσα στη σχέση σου που σε απογοητεύει ή στο πώς να εκφράσεις τα συναισθήματά σου προς το πρόσωπο που σε ενδιαφέρει, έχε όμως υπόψη σου πως είναι προτιμότερο να πάρεις τον χρόνο σου, καθώς η σωστή κρίση συνήθως «κάνει νερά» όπου εμπλέκεται ο Ποσειδώνας με δυσαρμονικές όψεις. Επιφυλακτικός πρέπει να είσαι και σχετικά με νέες γνωριμιές και με άτομα που σε προσεγγίζουν «τάζοντάς» σου διάφορα, καθώς παίζει πολύ εξιδανίκευση, ενώ καλύτερα να αφήσεις για αργότερα αποφάσεις και κινήσεις σχετικά με τα οικονομικά σου. Ο Ερμής γυρίζει ανάδρομος απέναντί σου το Σάββατο, συμβάλλοντας με τη σειρά του στην ασάφεια και το επικοινωνιακό «κομφούζι» σε σχέσεις και μάλιστα μπορεί να επανέλθουν διαφωνίες του παρελθόντος, ζητώντας τώρα λύσεις, ενώ ίσως έχεις «κρούσεις» από πρώην συντρόφους και άτομα με τα οποία είχες δουλέψει μαζί παλαιότερα.

ΠΑΡΘΕΝΟΣ (23 Αυγούστου - 21 Σεπτεμβρίου)

Η τάση για θυματοποίηση «καλά κρατεί» στο ξεκίνημα της εβδομάδας λόγω του τετραγώνου Άρη-Ποσειδώνα (11/1), που επηρεάζει ιδιαίτερα το 3ο δεκαήμερο. Είσαι πιο ευαίσθητος στα προβλήματα των άλλων και εκείνοι με τη σειρά τους πιο keen να σου εκμυστηρευτούν τις ανησυχίες και τα βάσανά τους, ίσως με μια δόση υπερβολής, για whatever reason, από τον Covid μέχρι το story με την πεθερά τους, και κάπου εκεί χάνονται τα «όρια» και καταλήγεις να φορτίζεται εσύ δυσανάλογα για λογαριασμό άλλων. Don't. Από την άλλη βέβαια μπορεί δικές σου προσωπικές, οικογενειακές ή επαγγελματικές σχέσεις να δημιουργούν προβληματισμό ή απογοήτευση, ρίχνοντας σε λιγάκι ψυχολογικά, επειδή όμως τα πράγματα είναι ρευστά, απόφυγε κρίσεις και σημαντικές αποφάσεις αυτές τις μέρες. Ο κυβερνήτης σου Ερμής από τον Υδροχόο ξεκινά την πρώτη φαινομενικά ανάδρομη πορεία του για το 2022 και έτσι για τις επόμενες εβδομάδες θέλει υπομονή σε τυχόν καθυστερήσεις και αναβολές σε θέματα δουλειάς, σε γκρίνιες και κακές συνεννοήσεις με συναδέλφους, υπαλλήλους, συνεργάτες, πελάτες, σύντροφο προσέχοντας παράλληλα τα αρχεία σου σε υπολογιστές, κινητά κ.λπ. γιατί παίζουν τα γνωστά «χαριτωμένα». Η σύνοδος Ήλιου-Πλούτωνα (16/1) βγάζει ένταση και τάση για χειριστικές συμπεριφορές στα ερωτικά.

ΖΥΓΟΣ (22 Σεπτεμβρίου - 22 Οκτωβρίου)

Το τετράγωνο Άρη-Ποσειδώνα στο ξεκίνημα της εβδομάδας (11/1) διαμορφώνει ένα πιο ανήσυχο και «ομιχλώδες» πλαίσιο σε θέματα καθημερινότητας και δουλειάς, ιδιαίτερα για τους γεννημένους των αρχών του 3ου δεκαημέρου. Καταρχάς, η ζωτικότητα και η δυνατότητα συγκέντρωσής σου μπορεί να μην είναι «στα καλύτερά τους» και να σου είναι κομματάκι δύσκολο να ανταποκριθείς στα διάφορα «πρέπει», με τη βαρεμάρα να «σιγοντάρει» από κοντά για μερικούς. Άλλοι μπορεί να έχουν «θέμα» στη συνεννόηση με συναδέλφους, συνεργάτες, πελάτες και να δυσκολεύονται να πάρουν αποφάσεις, οπότε καλύτερα όχι βιασύνες για τα σημαντικά, δίνοντας περιθώριο στον εαυτό σου να επεξεργαστεί σωστά τα υπάρχοντα δεδομένα. Το Σάββατο ο Ερμής γυρίζει ανάδρομος στον Υδροχόο, ωθώντας σε αναθεώρηση των καταστάσεων στα ερωτικά σου, με τις παρεξηγήσεις στην επικοινωνία με το ταίρι σου να είναι μέσα στο παιχνίδι, ενώ από την άλλη ευνοούνται οι επανασυνδέσεις με μετανιωμένους πρώην. Η σύνοδος Ήλιου-Πλούτωνα την Κυριακή «προετοιμάζει» το κλίμα για την Πανσέληνο του μήνα, φέρνοντας πίεση και ενδεχομένως εντάσεις στα οικογενειακά ή τα επαγγελματικά.

ΣΚΟΡΠΙΟΣ (23 Οκτωβρίου - 21 Νοεμβρίου)

Στην αρχή της εβδομάδας «οφείλεις» να είσαι επιφυλακτικός σε σχέση με τα ερωτικά, τα οικονομικά και τα επαγγελματικά σου, καθώς την Τρίτη ο Άρης σχηματίζει τετράγωνο με τον Ποσειδώνα, επηρεάζοντας ιδιαίτερα το 3ο δεκαήμερο. Επειδή όπου βάζει «το κεράκι του» ο Ποσειδώνας η ορθή κρίση «παίρνει ρεπό», θα ήταν προτιμότερο να κρατήσεις στάση αναμονής σχετικά με σημαντικές αποφάσεις και δεσμεύσεις σε αυτούς τους τομείς, για να έχεις το κεφάλι σου ήσυχο. Ίσως να τρέφεις και αυταπάτες για τη δράση του συντρόφου σου ή ενός συνεργάτη, βγάζοντας on top συναισθηματική ανασφάλεια, οπότε και σε αυτή την περίπτωση δώσε χρόνο στα πράγματα, αποφεύγοντας τα βιαστικά και λανθασμένα κατά πάσα πιθανότητα συμπεράσματα. Η ανάδρομη πορεία του Ερμή από το Σάββατο εντείνει τη σύγχυση σε σχέση με προσωπικές, οικογενειακές ή επαγγελματικές σχέσεις μέσα στις επόμενες τρεις εβδομάδες, αυτό όμως δεν σημαίνει πως πρέπει να «πέφτεις» ψυχολογικά, απλά χρειάζεται υπομονή και σωστή διαχείριση στο κομμάτι της επικοινωνίας. Η σύνοδος Ήλιου-Πλούτωνα βέβαια την Κυριακή μπορεί να δοκιμάσει λίγο πιο «άμεσα» τις αντιδράσεις σου απέναντι στη χειριστική συμπεριφορά ενός κοντινού σου ατόμου (3ο δεκαήμερο κυρίως).

ΤΟΞΟΤΗΣ (22 Νοεμβρίου - 20 Δεκεμβρίου)

Το τετράγωνο του Άρη από το ζώδιό σου με τον Ποσειδώνα στην αρχή της εβδομάδας (11/1) δημιουργεί πιθανότητα «αναταράξεις» στη διάθεσή σου, επηρεάζοντας ιδιαίτερα το 3ο δεκαήμερο. Λίγο ο βροχερός καιρός, λίγο το πέραμα των γιορτών, λίγο η Covid «πανδαισία» και μπορεί να νιώθεις πιο ευαίσθητα ψυχολογικά, μην έχοντας όρεξη για δράση, αλλά μάλλον για «απόσυρση», μέχρι να πάρεις τα πάνω σου. Αυτό όλο μπορεί να «βγαίνει» σε κάποιους μέσω και σωματικής κόπωσης, επομένως άσε τα δύσκολα για αργότερα, φροντίζοντας περισσότερο τον εαυτό σου. Φυσικά μπορεί να υπάρχει και μια αντικειμενικά δυσκολία στα επαγγελματικά ή κάποιο πρόσωπο από την οικογένεια να αντιμετωπίζει ένα πρόβλημα και να έχει ανάγκη τη στήριξή σου, γεγονός που σου δημιουργεί πίεση και άγχος. Το Σάββατο ο Ερμής γυρνά ανάδρομος στον Υδροχόο και το γνωστό «γαϊτανάκι» ασυνεννοησίας μέσα στην καθημερινότητα ξεκινά, οπότε χρειάζεται μεγαλύτερη προσοχή στην επικοινωνία, σε αυτά που στέλνεις μέσω μείλ και μηνυμάτων, καθώς και σε συσκευές τεχνολογίας, με ένα back up των αρχείων σου να κρίνεται very wise για να γλιτώσεις από τυχόν «tech-λαχτάρες», ενώ οφείλεις να προσέχεις περισσότερο και στην οδήγησή σου στο διάστημα.

ΑΙΓΟΚΕΡΩΣ (21 Δεκεμβρίου - 19 Ιανουαρίου)

Το αίσθημα σωματικής κόπωσης μπορεί να είναι έντονο στο ξεκίνημα της εβδομάδας με το τετράγωνο Άρη-Ποσειδώνα (11/1), που επηρεάζει ιδιαίτερα το 3ο δεκαήμερο. Ίσως δεν ξεκουράστηκες όσο ήλπιζες μέσα στις γιορτές και η «ολική επαναφορά» σε ρυθμούς Γενάρη σε βρίσκει λίγο «απροετοίμαστο» οργανικά. Προσπάθησε να μη φορτώσεις το πρόγραμμά σου υπερβολικά τις πρώτες μέρες, αποφεύγοντας επίσης να πάρεις σημαντικές αποφάσεις, καθώς το κριτήριο σου είναι «επισηφάλες» και μπορείς να επηρεαστείς εύκολα από γνώμες τρίτων, καταλήγοντας σε λανθασμένα συμπεράσματα σε θέματα δουλειάς. Ίσως νιώθεις και ψυχολογικά λίγο down ή έξω από τα νερά σου για να αναμειχθείς σε συζητήσεις και επικοινωνιακά πάρε-δώσε. Το Σάββατο ο Ερμής γυρνά σε ανάδρομη πορεία στον Υδροχόο μέχρι 25/1, ενώ από 26/1 - 3/2 θα περάσει ανάδρομος από το δικό σου ζώδιο. Προσοχή χρειάζεται αυτό το διάστημα σε οικονομικές συμφωνίες, υπογραφές συμβολαίων (καλύτερα να τα αφήσεις για μετά τις 3/2), στον τρόπο που επικοινωνείς, δείχνοντας υπομονή και σε τυχόν καθυστερήσεις σε επαγγελματικά σχέδια. Η σύνοδος Ήλιου-Πλούτωνα στο ζώδιό σου την Κυριακή αρχίζει να «κτίζει» την ένταση εν όψει της Πανσέληνου στον άξονά σου.

ΥΔΡΟΧΟΟΣ (20 Ιανουαρίου - 17 Φεβρουαρίου)

Η επιφυλακτικότητα είναι σύμμαχός σου στο ξεκίνημα της εβδομάδας, καθώς το τετράγωνο Άρη-Ποσειδώνα την Τρίτη δημιουργεί «θολό τοπίο» σε ζητήματα συλλογικής δουλειάς, προσωπικών σχέσεων και οικονομικών, ιδιαίτερα για το 3ο δεκαήμερο. Επηρεάζονται εύκολα από το περιβάλλον σου και αυτή η ευκολοπιστία μπορεί να σου στοιχίσει «ακριβά» σχετικά με οικονομικές κινήσεις που δεν έχουν «μετρηθεί» σχολαστικά, ενώ το radar σου δεν λειτουργεί αναφορικά με προθέσεις συνεργατών, συντρόφων ή φίλων. Αυτές φυσικά δεν είναι «συνθήκες» για να παρθούν αποφάσεις για σημαντικά ζητήματα, οπότε είναι καλύτερο να τις καθυστερήσεις για να μπορέσεις να καταλήξεις σε όσο το δυνατόν πιο σωστά συμπεράσματα. Το «χρονοδιάγραμμα» βέβαια είναι πεισμένο, καθώς το Σάββατο ο Ερμής γυρίζει ανάδρομος στο ζώδιό σου μέχρι 25/1 και εν συνεχεία μέχρι 3/2 στο ζώδιο του Αιγόκερω, οπότε το brain fog είναι μια πραγματικότητα για τις επόμενες εβδομάδες, με τις καθυστερήσεις και τα εμπόδια σε σχέδια, τις δυσκολίες στην επικοινωνία και τις μετακινήσεις, αλλά και το «αλαλούμ» σε σχέσεις με ηλεκτρονικά μέσα, το διαδίκτυο, τα δεδομένα σε υπολογιστές κ.λπ. να είναι μέσα στο πρόγραμμα. Ίσως όμως υπάρξουν επιστροφές από το ερωτικό ή επαγγελματικό σου παρελθόν.

ΙΧΘΥΕΣ (18 Φεβρουαρίου - 19 Μαρτίου)

Με πίεση και άγχος ξεκινά η εβδομάδα, καθώς το τετράγωνο του Άρη με τον Ποσειδώνα από το ζώδιό σου την Τρίτη σε αποδιοργανώνει ως ένα βαθμό. Η επαφή σου με την πραγματικότητα είναι λίγο elusive, ενώ μπορεί να νιώθεις ότι και τα επίπεδα ενέργειάς σου είναι μειωμένα. Το γενικότερο πλαίσιο δεν ευνοεί τη δράση και τη λήψη σοβαρών αποφάσεων στα επαγγελματικά, καθώς υπάρχει η πιθανότητα εξαπάτησης από άτομα με questionable κίνητρα, αλλά και αυταπάτης σχετικά με ιδέες και προτάσεις που φαίνονται πολύ ελκυστικές, χωρίς όμως να είναι πολύ ξεκάθαρες. Πάρε τον χρόνο σου και αξιολόγησε ψύχραιμα σε δεύτερο χρόνο τις όποιες κινήσεις σου. Στο «μπλεγμένο» τοπίο της εβδομάδας συμβάλλει φυσικά και η ανάδρομη πορεία του Ερμή από το Σάββατο, που φυσικά επηρεάζει σταδιακά ήδη από τις αρχές της εβδομάδας. Μέχρι τις 3/2 μπορεί να νιώθεις μεγαλύτερη εσωστρέφεια ή «μοναξιά» σε νοητικό και ψυχολογικό επίπεδο, ακόμα κι αν βρίσκεσαι μέσα σε κόσμο. Η αίσθηση ότι δεν σε καταλαβαίνουν θα είναι υπαρκτή, ενώ χρειάζεται να αφιερώνεις περισσότερο χρόνο για ξεκούραση μέσα στη μέρα για να μπορείς να αποφορτίζεσαι από τα διάφορα «χαριτωμένα» της καθημερινότητας και της δουλειάς. **A**

A T H E N S
voicebooks

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ
στα
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΟΡΙΝΘΟ ΣΤΟ NON-BINARY

T Z E F F

Η ΔΕΠΑ Εμπορίας επενδύει στη βιώσιμη ανάπτυξη

Στη ΔΕΠΑ Εμπορίας επενδύουμε στη βιώσιμη ανάπτυξη, με δράσεις που υποστηρίζουν την ενεργειακή μετάβαση. Ενσωματώνοντας τη φιλοσοφία ESG στη στρατηγική μας, συμβάλλουμε στην κοινωνία, βελτιώνουμε τον αντίκτυπό μας στο περιβάλλον, δημιουργούμε αξία για τους ανθρώπους και τους εταίρους μας. Με ένα ισχυρό πλαίσιο διακυβέρνησης, η ΔΕΠΑ Εμπορίας μετασχηματίζεται σε μια ολοκληρωμένη ενεργειακή επιχείρηση με στόχο τη διαφάνεια, την αποτελεσματικότητα και την υπευθυνότητα.

choose

ΤΟ 2020 ΣΤΗ ΔΕΠΑ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΕΠΙΤΥΧΑΜΕ:

- **Μείωση 26,4%** στις εκπομπές ρύπων
- **Μείωση 5%** στην κατανάλωση ενέργειας
- **Αύξηση 220,7%** στην ανακύκλωση ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού
- **809 ώρες** εκπαιδευτικών προγραμμάτων
- **Ισότητα** μεταξύ των φύλων: 168 εργαζόμενοι 86 άνδρες - 82 γυναίκες
- **Στήριξη** δημόσιας υγείας και κοινωνίας €662,3 χιλ.